

БЕЗКРАЙНОСТТА НА ЧОВЕШКАТА ПРОСТОТИЯ

„Само две неща са безкрайни на този свят – вселената и човешката глупост. Но за първото не съм особено сигурен.“

А. Айнщайн

Боб Фенстър

БОБ ФЕНСТЪР
БЕЗКРАЙНОСТТА НА
ЧОВЕШКАТА ПРОСТОТИЯ

Превод: Антоанета Дончева-Стаматова

chitanka.info

ВЪВЕДЕНИЕ

Не целувайте гърмяща змия по устата!

Ето ви един житейски урок, за който спокойно можем да приемем, че никой не се нуждае от обучение.

Сложете си парашута, *преди* да скочите от самолета. Престанете да пилеете парите на порядъчните данъкоплатци за проучвания във връзка с екзистенциалния въпрос защо затворниците жадуват да избягат от своя затвор.

Тези и други подобни мостове на човешкото усилие са достатъчно къси, така че би трябвало да можем да ги преминем без особени затруднения.

Ала колкото и да звучи странно, ние, човеците, изглежда, сме раса от целувачи на гърмящи змии.

Още откакто първият човек се е изправил на двата си крака, потомците му изнамират хиляди начини отново и отново да паднат на четири.

За наше огромно щастие част от тези начини са ужасно смешни — стига да се случват на някой друг.

Като биологичен вид, надарен с голям мозък, ние обичаме да бърбим за себе си, да възхваляваме интелектуалния си напредък, да се прекланяме пред гениалността на своите изобретения, пред силата на разума и съзнанието... Ала действително ли сме най-великото постижение на енергията на създанието? Или просто най-самодоволната раса, която Вселената някога е виждала?!

Нека се запознаем с някои антипостижения на алтернативно умните. Първата част на тази книга, наречена „Хроники на глупостта“, превъзнася човешката идиотщина и склонност към гафове във всички сфери на нашия живот.

Втората част — „Всичко, което сте искали да знаете за глупостта, обаче сте прекалено умни, за да попитате“, е посветена на анализа на пътищата, избрани от човешката раса, кривнала неусетно от търсенето на слава и величие към неизбежността на тъпите последици.

Третата част, наречена „Как да *от-глупеем*“, предлага разнообразни полезни съвети от най-мозъчните хора в човешката история, които ще ни помогнат да подобрим своя интелект, докато тъпанарят съсед отсреща (отдолу, отгоре, до нас) си остава все така тъп.

На всички ни се случва да станем творци поне на един-два гафа. Ако вашите са били достатъчно глупави или достатъчно смешни, значи може и да ги срещнете по страниците на тази книга. И така, нека празнуваме препънките на слабоумниците, защото никой не ни гарантира, че в следващия момент няма да поемем по техните стъпки!

Ама няма ли най-сетне да оставите тази гърмяща змия и да си гледате живота?!

ПЪРВА ЧАСТ
ХРОНИКИ НА ГЛУПОСТТА

ПЪРВА ГЛАВА

ГЛУПАВИ ИГРИЧКИ СЪС СЪДБАТА

Съдбата дебне интелектуалните хрумвания и коварно ги причаква иззад ъгъла. И все пак има и мигове, когато човек може просто да я яхне и да се понесе по гребена на успеха.

А може би не. Преценете.

* * *

През 1990 г. в Центъра за контрол на отровите към Университета на Аризона лекували пациент, който бил ухапан по езика от гърмяща змия, докато я целувал.

* * *

Един фермер от Венецуела скътал трудно заработеното семейно имане — около 1600 долара — в плетена кошница. Ала през 1971 г. изгубил всичко, когато неговият любим козел намерил кошницата и изял както нея, така и съдържанието ѝ.

Фермерът му върнал тъпкано, като го изял. Оттогава насам не се е родил козел, чието месо да има такъв божествен вкус, че да се равнява на 1600 долара.

* * *

Пристрастеният към наркотиците комик Лени Брус се правел на шут в хотелската си стая, репетирайки трудностите, пред които би бил изправен еврейският Супермен, ала внезапно излетял през прозореца на петия етаж и завършил със счупена ръка и натъртен гръб.

* * *

Ако си падате по хазарта, вероятно ви е известно колко рядко се случва на човек непрекъснато да му върви. Именно подобен невероятен късмет обаче връхлетял един моряк във Вегас през 1950 г. по време на игра на зарове. От двадесет и седем последователни хвърляния той спечелил двадесет и седем пъти.

Човекът е можел да спечели минимум 268 милиона долара само от тази игра (като залага всичко, спечелено до момента). От друга страна обаче е вярно, че не са много хората, които ще заложат чак толкова много. Както и да е. Безспорно е, че каквато и разумна система да бе избрал, той щеше да си тръгне със значителна сума пари.

Обаче със скапаните си залози този тъпанар, морякът, изпуснал шанс, предоставящ се веднъж в живота на човек — излязъл победоносно от казиното със — 750 долара!

* * *

Не по-малко трудно е да улучиш победителите и при конните състезания. Тогава неизменно се намесва глупостта и ни кара да си сърбаме попарата — изчислено е, че всяка година се губят около един милион долара от хора, които бързат да си хвърлят билетите, оказали се по-късно печеливши.

* * *

Един японски политик, изоставащ драстично в предизборната надпревара, измислил стратегия, за която не му трябвали нито мениджър на кампанията, нито медиен съветник, нито фокусна група — симулирал опит за покушение срещу себе си, за да получи симпатиите на гласоподавателите.

За да направи покушението още по-убедително, политикът се наръгал и с нож в крака. Обаче разкъсал артерия и кръвта му изтекла, преди да успее да изнесе финалната си предизборна реч.

* * *

Понякога съдбата ни сграбчва за ревера и ни изкрещява в лицето: „Ето ти мечтаната златна възможност! Възползвай се максимално от нея!“ А ние отговаряме: „Точно сега е невъзможно да сгафя!“

През 1920 г. Републиканската партия предоставила на Хайръм Джонсън шанса да се кандидатира за вицепрезидент на борещия се за президентското кресло сенатор Нокс от Пенсилвания. Ала на Джонсън вицепрезидентският пост не му стигал — той искал да бъде президент! Няма намерение да свири втора цигулка, макар добре запознати да му шепнели, че Нокс надали ще изкара целия си мандат, защото страдал от болно сърце.

Съдбата била благосклонна — втори път предоставила на Джонсън шанс за успех. Той бил поканен още веднъж да заеме вицепрезидентския пост — този път заедно с човека, който изпреварил Нокс при номинациите на партията — Уорън Хардинг. Обаче Джонсън отказал за втори път, като изтъкнал, че иска всичко или нищо.

И Нокс, и Хардинг, който бил избран за президент, починали след броени години. Така че, ако Джонсън се бе съгласил да се кандидатира за вицепрезидент на когото и да било от двамата, щеше да седне в президентското кресло, за което си мечтаел толкова много.

Вместо него това място било заето от Калвин Кулидж. Той заел мястото на Хайръм Джонсън и в Белия дом, и в историята, защото знаел как да отговори, когато съдбата го призове.

* * *

През 1999 г. двама тийнейджъри от Милуоки решили да поиграят със семейните си пистолети на играта „Кой е по-бърз“. Преди да започнат, те проверили старателно цевите, за да се уверят, че вътре няма патрони. Обаче на никого не хрумвало да провери какво е положението и в пълнителите.

Насочили пистолетите. Стреляли. Едно от момчетата загинало, простреляно в главата. Другото получило куршум във врата, който

разкъсал гръбначния му стълб и го оставил инвалид за цял живот. След парализирането му тийнейджърът бил обвинен в убийство.

* * *

През 1989 г. едно момче починало по време на сърфиране върху асансьор — возело се върху асансьора на огромен небостъргач, докато машината се носела стремително нагоре-надолу по етажите.

По-тъп начин да умреш надали може да се измисли, обаче да не си въобразявате, че трагедията накарала останалите момчета да размислят?! Нищо подобно! Десетки други тийнейджъри продължили да се спускат с широко отворени очи в пропастта на живота си, опитвайки се крайно глупашки да предизвикват съдбата чрез това сърфиране върху асансьори.

През същата тази година загинали още десет момчета, смачкани на кайма на върха на асансьорната шахта или намерили смъртта си в дълбоката пропаст, пропадайки от скоростните асансьори.

* * *

През 1927 г. боксьорът Джийн Тъни извоювал крайно съмнителна победа по време на шампионата в тежка категория. Когато Джак Демпси го запратил на тепиха в седмия рунд, съдията спасил Тъни от отпадане в класацията, като започнал да брои изключително бавно.

Трима мъже починали от сърдечен удар, докато слушали по радиото прякото предаване на броенето в този странен седми рунд.

Но всичко това е нищо в сравнение с изпълнението на един страстен фен на Тъни, който се отдал на въодушевено скандиране в подкрепа на своя идол, подскачайки около току-що налепените афиши на боксьора из Лос Анджелис.

Ще кажете, какво толкова глупаво има в това да скачаш от радост за игра, която не можеш да видиш? Не, глупавото не е в това. Глупавото е във факта, че запаянското забравил да остави шиша за лед, когато започнал да подскача като обезумял.

Не след дълго на мястото пристигнала линейка, защото идиотът се бил наръгал смъртоносно.

* * *

Спортистите са не по-малко саморазрушително настроени от своите фенове. Например онзи бейзболист, който през 1889 г. решил да излезе на игрището с патрони за ловджийска пушка в джобовете. Докато очаквал топката, тя взела, че се отплеснала, цапнала го право по гащите и те експлодирани.

Или пък онзи хокеен нападател, който си сложил кутия кибрит в джоба, преди да излезе на леда през 1930 г. И в този случай шайбата се отплеснала, ударила се в джоба на нападателя и екипът му лумнал като факел.

* * *

През 1865 г. шампионът по билиард Луис фокс се намирал в разгара на важен мач с много високи залози, когато върху щеката му кацнала муха. Неспособен да стори каквото и да било, за да изгони мухата, фокс не уцелил, изгубил играта, от срам избягал от залата, след което скочил в реката и се удавил.

* * *

През 1975 г. едно английско семейство си седяло пред телевизора и гледало любимия си сапунен сериал, когато съпругът внезапно се залял от смях и продължил в същия дух още половин час. Накрая получил инфаркт и издъхнал на място.

Гледали ли сте някога английски сапунки? Не са чак толкова смешни, между нас казано.

След погребението обаче съпругата написала писмо до продуцентите на сериала, с което им благодарила, защото са изпълнили

последните мигове на съпруга ѝ с истинско настроение и щастие.

* * *

През 1982 г. жител на щата Аризона решил да си постреля на воля по мишени и отпрашил към пустинята. Пристигнал, насочил пистолета си към един от гигантските кактуси сагуаро, обявени за защитен вид, и стрелял два пъти.

Изстрелите разцепили кактуса на две. Той се стоварил върху стрелеца и го убил с тежестта си.

* * *

Какъв е процентът на контузии сред футболистите ли? Сто процента. Осемдесет и седем процента от професионалните боксьори пък претърпяват мозъчни сътресения. И в двата спорта кариерата на професионалистите е кратка и рискована, а на финансовите ѝ облаги се радват само малцината, осмелили се да скочат с главата напред.

Но това ни най-малко не намалява броя на аматьорите, нетърпеливи да излязат и на ринга, и на игрището.

* * *

Пералнята на един мъж от Клермон, Франция, му отнесла безславно носа. Пред полицията човекът признал, че се опитвал да премахне някакво мазно петно от ризата си и за тази цел налял в чекмеджето на пералнята чаша бензин. При смяната на оборотите на барабана изскочила искра и възпламенила бензина — целият първи етаж на къщата бил отнесен, а мъжът бил намерен в безсъзнание.

„Чувствам се малко глупаво“ — споделил незнайно защо човекът пред полицията.

* * *

За да изрази огромната си благодарност пред бога за чудотворното изцеление на годеницата му от страшна болест, един бразилец извършил пътешествие на покаяние, като прекосил половината от страната с грамаден кръст на гърба. Докато следвал своята духовна пътека, годеницата му се омъжила за друг.

* * *

Собственикът на вегетариански оздравителен санаториум в Мексико настоял в завещанието му изрично да бъде упоменато, че иска да бъде погребан в половината за непушачи на гробището.

* * *

През далечната 1973 г. отборът „Денвър Бронкос“ бил далеч от образа си на шампион на Суперкупата, в какъвто щял да се превърне две десетилетия по-късно. След една особено тежка загуба техен почитател оставил следната самоубийствена бележка: „Аз съм фен на «Бронкос» още от създаването им и вече не съм в състояние да понеса тяхната нерешителност.“

След което се застрелял в главата. Обаче куцюзът на отбора вероятно бил заразителен — човекът сгафил при изстрела и оживял.

* * *

През 1999 г., след като Съединените щати бяха шокирани от серия убийства, при които гимназисти носели пушки в училище и стреляли съучениците си наред, една учителка от щата Охайо решила да даде на своите ученици есе на следната актуална тема: „Ако трябва да убиете някоя известна личност, която в момента все още е жива, коя би била тя и как ще извършите покушението?“

* * *

През 1929 г. в болницата се появил човек, оплакващ се от силни стомашни болки. Наложила се операция. По време на интервенцията лекарите извадили от стомаха на пациента копчета, гвоздеи, напръстници, капачки на солници, безопасни карфици, кабърчета за закрепване на килими, кукички за закачалки, мъниста, няколко игли и една пиличка за нокти.

* * *

Когато през 1960-те години Бостънският удушвач тероризирал града, една жена припаднала и умряла от страх, дочула почукване на външната си врата. Оказало се, че на прага ѝ бил застанал пътуващ продавач на енциклопедии.

* * *

Един южноафриканец прострелял приятеля си в лицето, докато двамата се упражнявали да стрелят по бирени кутийки, поставени върху главите им.

Стрелецът загубил състезанието, а победителят бил сериозно ранен.

ВТОРА ГЛАВА

ТЪПИ МИГОВЕ В ЖИВОТА НА ПРОЧУТИТЕ

Не че известните личности са по-тъпи от вас или от мен. Е, може и така да е.

Но когато се издънят по този идиотски начин, всички останали седим отстрани и се подхилваме. Защото ние сме долу и никой не забелязва *нашите* издънки.

* * *

През седемнадесети век английският крал Чарлз II обичал да събира превърналите се на прах останки от мумиите на египетските фараони. Нетърпелив да стане велик като тях, Чарлз втривал този прах в тялото си.

Накрая постигнал заветната цел, макар и не точно по начина, по който си представял. Умрял — точно като тях.

* * *

Израелската царица Язавел се гримирала изключително прецизно, преди да се хвърли от прозореца и да се самоубие. Не искала трупът, който после щял да остане след нея, да изглежда грозно.

Но на царицата очевидно не ѝ хрумнало какво точно ще се случи с безупречно гримираното ѝ лице, когато се разпльока на земята.

* * *

Филмовата звезда Уорън Бийти веднъж получил следния проблясък на гениално хрумване за себе си: „Аз съм стар, аз съм млад.

Аз съм интелигентен, но и глупав. Животът ми е низ от приливи и отливи.“

* * *

Но проблясъкът на Бийти изобщо не е в състояние да се сравни с бисера на божествено откровение, връхлетяло изневиделица английската принцеса Даяна: „Ум колкото грахово зърно — това имам аз!“

* * *

Руският цар Иван Грозни заповядал да убият един слон, защото животното не свело глава пред него.

* * *

Шведската кралица Кристина се разпоредила да ѝ направят миниатюрно оръдие, с което изстрелвала още по-миниатюрни снаряди по бълхите в двореца си.

* * *

Английският крал Джеймс I обичал да играе на карти. За тази цел бил назначил двама дворцови служители, чиято задача била да улеснят кралската игра на карти. Един от лакеите държал картите вместо краля, докато другият му казвал с кои карти да играе.

И къде ѝ е тръпката според вас на подобна игра?! Само кралят си знаел.

* * *

Нюйоркският бизнесмен Аби Хършфелд натрупал цяло състояние от стопанисване на паркинги. Със спечеленото закупил вестник „Ню Йорк поуст“, но само след шестнадесет дена бил принуден да го продаде, защото неговите журналисти публикували унищожителна статия за новия си шеф.

Хършфелд не се отчаял и се заел с издаването на нов вестник (по време, когато всички други вестници в страната фалирали един след друг). След пет месеца обаче и той фалирал. После решил да влезе в политическия живот, където претърпял три загуби — два пъти като демократ и веднъж като републиканец.

* * *

Злите езици твърдят, че филмовата звезда Дрю Баримор пълни обувките си с пръст всеки път, когато тръгва за поредното холивудско светско събитие. Защо, вероятно ще попитате вие? — За да стои винаги здраво стъпила на земята!

* * *

Китайският лидер Мао Дзедун бил страстен пушач — унищожавал цигара след цигара (макар че надали е бил такъв и по времето на Великия поход).

Мао оправдавал този свой навик, като твърдял убедено, че пушенето е „вид дихателно упражнение“. Не се знае по силата на каква логика обаче той никога не миел зеленикавите си зъби, нито пък се къпел.

* * *

През 1970 г. един от великите японски писатели Юкио Мишима повел своите последователи в поход за окупиране на американска военна база. Пред строените войници там той произнесъл пламенна

реч, с която ги призовавал да се върнат към древния морален кодекс на самураите.

Когато войниците отвърнали с подигравки на неговия призив, Мишима извършил ритуално самоубийство пред цялата тълпа, а един негов последовател му отсякъл главата — така, както изисквал кодексът на древните японски самураи.

* * *

Мишима не е единствен сред надарените щастливци, които с лека ръка потъпкали своя талант, допринесъл за тяхното величие. Историята познава и други писатели и художници, които очевидно срещали известни затруднения да запомнят, че човек не може да продължи да създава шедеври, ако е мъртъв и че самоубийството е дългосрочно разрешение на един краткосрочен проблем.

1. Майсторът на четката Винсент ван Гог се застрелял на тридесет и седем годишна възраст.

2. Американският поет Харт Крейн се алкохолизирал и се самоубил на тридесет и две години.

3. Едгар Алън По — един от най-великите американски писатели, се пропил и напълно се довършил с помощта на наркотиците.

4. Вълшебният поет на Уелс — Дилън Томас, обичан и почитан по целия свят, се пропил и така предизвикал смъртта си на тридесет и девет години.

5. Поетесата Силвия Плат извършила самоубийство. Същото сторили и поетите Томас Чатъртън, Ан Секстън, Рандъл Джаръл и Робърт Лоуел.

6. Руският писател Максим Горки се прострелял в гърдите, но оцелял след този провален опит за самоубийство.

7. Потъналият в дългове писател Джоузеф Конрад се прострелял в сърцето, но също оцелял.

8. Концертирацията пианист Артур Рубинщайн се обесил на собствения си колан. Но коланът се скъсал. И пианистът оцелял.

* * *

Баварският крал Лудвиг II похарчил цяло състояние, за да построи приказния средновековен замък Нюшванщайн през 1860 г.

Ала богатството, което той пръснал за този замък, не било негово. То принадлежало на държавната хазна — което било една от многобройните причини Лудвиг да бъде обявен за невменяем и да бъде затворен в лудница.

Сред останалите причини е достатъчно да споменем само още една: Лудвиг поканил лично коня си на обяд.

Кралете трябва да се потрудят далеч по-усърдно от простолюдието, докато докажат на света, че са луди.

* * *

Филмовата звезда Хъмфри Богарт — един от любимците на американската публика, не успял да завърши първи клас, защото получил двойки по геометрия, английски, френски и вероучение.

* * *

Бъдещият прочут драматург Юджин О'Нийл бил изгонен от университета Принстън, защото изхвърлил бутилка от бира през прозореца на президента на колежа, който впоследствие станал президент и на Съединените щати — Удроу Уилсън.

* * *

Училищният вестник отказал рисунките на гимназиста Чарлз Шулц. По-късно обаче той се превърнал в един от водещите художници аниматори във филмовата студия на Уолт Дисни.

* * *

Звездата от периода на нямото кино Чарли Чаплин, който се прочул по целия свят с образа на вечно преследвания си скитник, в не толкова скрития си частен живот предпочитал да играе ролята на самия преследвач.

Докато обучавал за звездна кариера бъдещата актриса Лита Грей, той я съблазнил — тогава тя била на шестнадесет години, а той — на тридесет и пет. Когато момичето забременяло, той предложил да ѝ плати аборта или пък да ѝ намери подходящ съпруг. Наложило се да бъде заплашен с обвинение в изнасилване и с дело за бащинство, за да го накарат да се ожени за нея.

По време на брака им Чаплин заплашвал да я убие, опитал се да я убеди да се самоубие и въпреки всичко успял да ѝ направи две деца. Двамата се развели само след две години.

* * *

Писателят от епохата на джаза — Франсиз Скот Фицджералд, се прославил като говорител на своето бунтарско поколение. Първият му роман — „От тази страна на Рая“ — бил огромен успех, но следващите му книги, в това число далеч по-прочутата в наши дни „Великият Гетсби“, били финансово фиаско.

При все това Фицджералд и съпругата му Зелда продължили да живеят и харчат нашироко, макар вече да не разполагали с подобни възможности.

Писателят е щял да излезе завинаги от финансовите си затруднения с договора, който подписал с една филмова студия. Ала Фицджералд се оказал такъв костелив орех за холивудските продуценти, че от студията го уволнили.

Прочутият писател умрял млад, затънал в големи дългове. Пламенната Зелда пък починала в лудницата след тежка нервна криза. Ето ви един класически пример за дар от съдбата, пропилян напълно безсмислено.

* * *

Американският поет Езра Паунд достигал такива интелектуални върхове в своето майсторство, че често само други интелектуалци са можели да го разберат. Въпреки това по време на Втората световна война поетът правел изявления срещу собствената си страна, като наричал Хитлер „светец“ и обвинявал евреите, че са по природа зли, а не жертва на невиджано зло.

Съден за държавна измяна, Паунд прекарал дванадесет години в лудница за криминално проявени. Към края на живота си той признал следното: „Развалям всичко, до което се докосна. Целият ми живот е непрекъснат низ от грешки.“

Надали съществува по-прецизно описание на монументалната глупост, която може да се постигне единствено от изключително интелигентните.

* * *

Осъденият да лежи до края на живота си в затвора убиец Сирхан Сирхан направил следното изявление по време на делото за преразглеждане на присъдата: „Ако днес Робърт Кенеди беше жив, той в никакъв случай не би искал с мен да се отнесат по подобен начин.“

Съдът отменил помилването на затворника и Сирхан останал в затвора, където излежавал присъда за убийството на Робърт Кенеди.

* * *

Филип III — крал на Испания в началото на 17-ти век, починал от треска, която го сполетяла от прекалено дълго седене пред огнището.

И като усещал, че се пренагрява, защо тогава просто не се е преместил по-далече от огъня?! Защото това не било негова — кралска — работа. По онова време царедворецът, който отговарял за огнищата

и чиято работа била да мести стола на краля пред камините, не бил на работа.

* * *

Когато английският поет Александър Поуп прочел своя превод на Омировата „Илиада“, графът на Халифакс — Чарлз Монтагю, не одобрил няколко пасажа и препоръчал на Поуп на всяка цена да ги преработи.

Поетът се постарал да намери максимално благоразумния баланс между изискванията на поезията и тези на аристокрацията — след няколко месеца се появил отново пред лорд Халифакс, благодарил му за проникателните предложения и му прочел поправените строфи.

Графът акламирал поета и одобрил промените. Онова, което височайшата особа обаче не знаела, било, че Поуп не бил пипнал абсолютно нищичко по своя текст.

Оттогава насам стотици автори избират същия подход за поправка на текстовете си, неизменно препоръчвани им от редакторите на вестници и списания.

* * *

Веднъж вестникарският магнат Джоузеф Пулицър се опитал да построи билборд за своя „Ню Йорк уърлд“, който да се вижда чак от Марс. Но впоследствие изоставил идеята си, защото така и не успял да реши кой е езикът, който марсианците биха разбрали.

* * *

Оскар Левант — остроумният радиоводец и телевизионна звезда, който освен това бил и безупречен пианист, пиел по четиридесет до шестдесет чаши кафе на ден, като междуременно непрекъснато се оплаквал от безсънието си.

* * *

Поетът Джон Беримън, носител на наградата „Пулицър“ и завършен алкохолик, се опитал да се самоубие, скачайки от мост в река Мисисипи. За негово нещастие обаче реката му се изплъзнала и той се приземил на брега ѝ.

* * *

През осемнадесети век графът на Бриджуотър избирал любимите си кучета, които да го придружат на масата за вечеря. Обутите в ръчно изработени кожени ботушки и облечени във фин лен кучета били обслужвани лично от икономите на графа.

Ала ако някое куче си позволяло да демонстрира лоши обноски на масата, графът никога повече не го допускал на своята маса.

* * *

Кралица Елизабет I имала нужди, далеч надвишаващи нуждите на средностатистическата кралска особа. Сред многобройната си прислуга тя имала и една камериерка, чиято единствена задача била да се грижи за ръкавиците на кралицата.

Елизабет разполагала с повече от две хиляди чифта ръкавици, което означавало, че даден чифт можел да си престои в шкафа поне шест години, преди да има честта да приеме височайшите ръце.

* * *

Френският крал Луи XV годишно харчел за кафе сума, равняваща се на днешни 15 000 долара.

И докато днес се чудим как да си пием кафето, още през седемнадесети век англичаните предпочитали да пият своето не със

захар или сметана, а с горчица. Обаче засега никой не е предявил претенции за своето парче от славата във връзка с тази идея.

ТРЕТА ГЛАВА

НАИВНИ ПРЕДСКАЗАНИЯ

Глупостта говори сама за себе си. Половината от общопризнатата интелигентност по света блика от хора, които са се научили да си затварят голямата уста.

Запознайте се със следните персони, които са пропуснали да се научат.

* * *

Чарлз Дюъл, комисар в Агенцията по патентите на Съединените щати, през 1899 г.: „Всичко, което може да се изобрети от човека, вече е изобретено.“

* * *

Оксфордският професор Еразмъс Уилсън: „Когато настъпи краят на Парижкото изложение (от 1878 г.), заедно с него ще настъпи и краят на електрическата светлина и никой повече няма да чуе нищо за нея!“

* * *

Списание „Литерари дайджест“ в брой от 1899 г.: „Автомобилът, разбира се, никога няма да навлезе в такава широка употреба, на каквата днес се радва велосипедът.“

* * *

Професионални копачи на кладенци в отговор на молба на Едуин Дрейк да му помогнат да започне да копае за нефт през 1859 г.: „Да копаем за нефт?! Искате да кажете да продупчим земята и да се опитаме да намерим в нея нефт?! Сигурно сте луд!“

* * *

Директор на компанията „Уестърн Юниън“, отхвърлящ нова технология през 1876 г.: „Този така наречен «телефон» има прекалено много недостатъци, за да бъде приет като средство за комуникация между хората. За нас този уред няма никаква стойност.“

* * *

Уводна статия в бостънски вестник през 1865 г.: „Добре информираните хора са наясно, че предаването на човешкия глас по жици е напълно невъзможно, а дори и да беше възможно, от нещото, което го прави, на практика не би имало никаква полза.“

* * *

Френският професор по физиология Пиер Паше през 1872 г.: „Теорията на Луи Пастър за бактериите е нелепа фикция.“

* * *

Лорд Келвин — председател на английското Кралско общество, през 1895 г.: „Създаването на летящи машини, по-тежки от въздуха, е абсолютно невъзможно!“

* * *

Главен редактор на американски вестник, през 1889 г. предлагащ на великия британски писател да си намери друга работа: „Много съжалявам, господин Киплинг, но вие просто нямате представа как да използвате английския език!“

* * *

Британският хирург сър Джон Ерик Ериксън към кралица Виктория през 1873 г.: „Коремът, гръдният кош и мозъкът завинаги ще бъдат затворени за вмешателството на мъдрия и човеколюбив хирург.“

* * *

Маршал Фердинан Фош, професор по военна стратегия във френското Висше военно училище, в дните преди Първата световна война: „Самолетите са любопитни играчки, но без никаква военна стойност.“

* * *

Х. М. Уорнър, собственик на филмовата студия „Уорнър Брос“, отхвърлящ нова кинематографска технология през 1927 г.: „Кой, по дяволите, е толкова луд, че да иска да слуша как актьорите говорят?!“

* * *

Бизнес партньорът на пионера в радио разпространението Дейвид Сарноф, обясняващ през 1920-те години защо двамата не трябва да влизат в този радио бизнес, както е настоявал Сарноф: „Безжичната музикална кутия не притежава никаква търговска стойност. Кой би платил за съобщение, изпратено без конкретен адресат?!“

* * *

Ървинг Фишер, икономист от университета в Йейл, седмица преди Големия крах на стоковата борса през 1929 г., който доведе до Голямата депресия: „Стойността на акциите достигна много високо ниво и, както изглежда, ще се задържи дълго време така.“

* * *

Инженерът Дий Дефорест през 1926 г.: „Въпреки че в теоретичен и технически план телевизията е приемлива, в търговски и финансов аспект аз я смятам за напълно невъзможна.“

* * *

Вестникарската репортерка Дороти Томпсън при посещението си в Германия през 1931 г.: „Когато най-сетне пристъпих в салона на Адолф Хитлер в хотел «Кайзерхоф», бях напълно убедена, че пред мен стои бъдещият диктатор на Германия. Но само след някакви си петдесет секунди вече бях сигурна, че не съм права.“

* * *

Британският вестник „Дейли експрес“: „Британия няма да бъде въввлечена в каквато и да било европейска война нито тази година (1938), нито следващата.“

* * *

Шефът на филмова студия Ървинг Талберг, обясняващ защо не желае да прави филм по „Отнесени от вихъра“: „Никой не е спечелил и

цент от филми за Гражданската война!“

* * *

Актьорът Гари Купър във връзка с решението си да откаже главната роля във филма „Отнесени от вихъра“: „Много се радвам, че Кларк Гейбъл ще бъде този, който ще се провали, а не Гари Купър!“

* * *

Томас Уотсън, президент на фирмата „Ай Би Ем“, оценяващ търговския потенциал на едно ново откритие през 1943 г.: „Смятам, че на световния пазар има място за не повече от пет компютъра.“

* * *

Списание „Популярна механика“, предвещаващо безмилостния поход на науката през 1949 г.: „В бъдеще компютрите ще тежат не повече от 1.5 тона.“

* * *

Един главен редактор на бизнес литература в издателство „Прентис Хол“ през 1957 г.: „Пропътувал съм тази страна надлъж и нашир и съм разговарял с нейните най-кадърни хора и мога да ви уверя, че обработката на данни е измишльотина, която няма да изкара и година.“

* * *

През 1968 г. един инженер от компанията „Ай Би Ем“ задава следния жалостив въпрос във връзка с микрочипа: „Ама за какво може да служи тази измишльотина?!“

* * *

Кен Олсън, основател на корпорацията „Диджитъл Екуипмънт“ през 1977 г.: „Не виждам кой би поискал да си има компютър и у дома!“

* * *

Томи Холмс, мениджър на бейзболен отбор от Малката лига: „Това момче не може да играе бейзбол. Той изобщо не може да хване топката!“

Холмс говорел за Ханк Аарон, който е хващал топката достатъчно добре и достатъчно често, за да се превърне в най-добрия рънър в бейзбола за всички времена.

* * *

Композиторът Робърт Шуман по повод творбите на колегата му, композитора Фредерик Шопен: „Никой не би могъл да нарече това музика.“

Оттогава насам сме слушали същите думи и повод на джаза, рокендрола и рапа. Обаче те така и не са успели да накарат музикантите да не произвеждат неща, които никой не би могъл да нарече музика!

* * *

Звукозаписната компания „Дека“ по повод отхвърлянето на някаква нова английска група през 1962 г.: „Не ни допада техният звук, а и китарите вече отдавна са отживелица!“

Тази група се казвала „Бийтълс“!

* * *

Списание „Бизнес уийк“ през 1958 г.: „Макар че продажбите на вносни коли биха могли да достигнат тази година и до 425 000, през 1959 г. те надали ще останат на същото високо ниво.“

Но след броени години само японските производители продавали три пъти по-голям брой коли в Съединените щати.

* * *

Стив Джобс в опит да накара големите електронни компании да произвеждат персоналния компютър, който той е проектирал заедно с партньора си Стив Возняк: „Така че, отидохме при «Атари» и казахме: Хей, разполагаме с нещо удивително — даже някои от частите му са ваши. Какво ще кажете да ни ударите едно рамо? Или пък можем и да ви го дадем. Просто искаме този проект да бъде осъществен. Плащайте ни заплата и ние ще дойдем да работим за вас!“ А те казаха: „Не.“ Тогава отидохме в „Хюлет-Пакард“, а те отвърнаха: „Ние нямаме нужда от такива като вас! Та вие още не сте завършили колежа!“ Накрая Джобс и Возняк започват работа в „Епъл Къмпютър“.

* * *

Професор от Йейл, обясняващ лошата оценка, която е написал на студента си по бизнес Фред Смит през 1966 г. за курсовата му работа, в която предлага куриерски услуги за едно денонощие: „Концепцията е интересна и добре структурирана, но за да се получи оценка, по-добра от 4, идеята трябва да бъде и приложима.“

След завършването на колежа Смит основава компанията „Федерал Експрес“.

* * *

Списание „Уол Стрийт джърнъл“ година преди преизбирането на Бил Клинтън на президентския пост: „Той ще загуби срещу който и да е кандидат на Републиканската партия, който не каканиже на трибуната.“

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

ОБРАЗЦИ НА ПОПКУЛТУРАТА

Събирането на образци на глупостта от областта на попкултурата май е прекалено лесна работа. И все пак, кой може да устои на подобно изкушение?!

* * *

Един управител на киносалон от Сеул, Южна Корея, установил, че филмът „Звукът на музиката“ е прекалено дълъг. Какъв проблем обаче може да бъде това?! Умникът веднага разрешил дилемата с няколко хитри редакционни пипвания, които незнайно защо не били хрумнали на музикалния редактор на лентата — изрязал песните.

* * *

Една сутрин Пол Маккартни се събудил и си затананикал непознатата мелодия, която по-късно щяла да се нареди сред най-популярните песни в историята — „Вчера“. Ала дали въпросната песен щеше да се сдобие с подобна слава, ако Маккартни бе решил да се придържа към оригиналните думи, с които я е сътворил: „Пържени яйца! О, как обичам твоите крака!“

* * *

Амбициозни майки е имало и винаги ще има, но надали ще се намерят образци на неподправена свръхамбиция като страстите на онази жена от Детройт, която изпратила двете си дъщери (съответно на осем и десет години) на автобуса за Холивуд през 1938 г., със заръката

да се явят веднага в централната филмова студия и да се обадят, за да извикат и останалата част от семейството си там, когато станат филмови звезди.

Властите на Лос Анджелис качили момичетата още на следващия автобус за дома им.

* * *

Когато телевизионният сериал „Лаверн и Шърли“ стигнал до Тайланд, местните преводачи сметнали за необходимо да обяснят поведението на американските жени, захласващи се по сапунките, със следната забележка: „Двете жени, които ще видите в следващия епизод, са пациентки на лудница.“

Което май обяснява по-голямата част от онова, което зяпаме по телевизията.

* * *

Продуцентите на хитовия телевизионен сериал „Улиците на Маями“ само за един епизод харчат толкова пари, колкото е годишният бюджет на полицията на Маями, бореца се с истинската престъпност.

* * *

Детският телевизионен сериал „Улица Сезам“ се сдобива със световна слава, задето превръща обучението за малките деца в приятно занимание. Ала не всички били доволни от подобна констатация.

Учителки от разни краища на света започнали да се оплакват, че създателят на куклите Джим Хенсън е превърнал обучението в прекалено забавно занимание, след което учениците възприемат тяхната работа в истинските училища за досадна и отегчителна.

* * *

Съвет към бъдещите филмови звезди: Не се гъбаркайте с шефа, ако държите да бъдете богати и прочути.

Звездата от епохата на нямото кино Джон Гилбърт ударил едно кроше на шефа на студията си Луис Б. Мейър — един от най-могъщите мъже в Холивуд — заради някаква забележка, направена по негов адрес, когато стоял пред олтара до актрисата Грета Гарбо.

Мейър се заканил да си отмъсти — и го направил, когато говорещите филми превзели индустрията. Магнатът успял да убеди както Холивуд, така и света, че Гилбърт е бита карта за филмите, защото имал женствен глас.

Гилбърт се пропил и след няколко години починал. А Мейър продължил да става още по-богат, по-прочут и по-могъщ.

* * *

Приказната лента на продуцента Франк Капра „Животът е прекрасен“ — един от малкото вечни развлекателни филми, при първоначалните си прожекции през 1946 г. не успял да се нареди в бокс офис класациите.

Филмът се оказал такъв феноменален провал, че години наред Капра не смеел дори да поднови правата му. Това късоголедство не пропуснало да заинтересува редица телевизии, които си дали сметка, че могат да показват филма, без да са длъжни да плащат авторски права.

Този път публиката взела, че харесала лентата — и така „Животът е прекрасен“ се превърнал в един от най-гледаните филми на нашето време.

* * *

В шоу бизнеса се пробива доста трудно. А още по-трудно става, когато се опитваш да го правиш без преимуществата на мозък в главата

си.

През 1929 г. Чарлз Лейб, чиято най-голяма мечта била да се прочуе като актьор, се самоизпратил в кашон от Чикаго до Холивуд. Номерът успял да го прекара лесно през портите на студиото, но по-скоро мъртъв, отколкото жив. Човекът се възстановил от нараняванията си, но никой не пожелал да го наеме, защото дори и в Холивуд не биха приели чак толкова откачена персона.

* * *

Помните ли онази епична лента, наречена „Кракатова, на изток от Ява“? Само две забележки към заглавието — вулканът всъщност се казва „Кракатао“ и не е на изток, а на запад от Ява. За Холивуд обаче е достатъчно близко.

* * *

Кой според вас е бил по-глупав: шефовете на филмови студии, които предложили на следните звезди роли, в които биха били ужасни, или самите звезди, задето са отказали роли, превърнали се в хитови?

Гари Купър като Рет Бътлър в „Отнесени от вихъра“.

Робърт Редфорд като Майкъл Корлеоне в „Кръстникът“.

Антъни Хопкинс като Ганди.

Марлон Брандо като Лорънс Арабски.

* * *

Въпреки че само 25 процента от ветераните на Виетнамската война са страдали от посттравматичен стрес, почти всеки виетнамски ветеран, изобразен в игрален или телевизионен филм, страда от някаква форма на въпросната бойна невроза.

* * *

Любимото на всички деца по света „Мъпет шоу“ през 1979 г. било забранено в Турция, защото собствениците на телевизионни канали преценили, че образът на Мис Пиги ще бъде възприет като огромна обида от мюсюлманите, които по принцип не ядат свинско.

* * *

През 1956 г. телевизионен продуцент за американския телевизионен канал „Стийл Ауър“ направил няколко дребни промени в сценария за драма, създадена по истинска история — за черен тийнейджър, който бил отвлечен и убит от расисти в щата Мисисипи.

Тъй като не желал да обижда никого, продуцентът преобразил черния тийнейджър в еврейин, преместил действието от Южните щати в Нова Англия (северната част на САЩ) и решил да елиминира убийството.

* * *

Излъчената през 1938 г. радиопиеса на Орсън Уелс — драматизация по известния роман на Хърбърт Дж. Уелс „Война на световите“, всъщност представлявала абсурдно недостоверен разказ за приземяването на извънземни същества на нашата планета и нападението, което предприемат.

По време на самото радиоизлъчване говорителите повторили няколко пъти, че това е шоу и следователно — пълна измислица.

Въпреки всичко обаче милиони слушатели решили, че извънземните действително нападат Земята и по-специално — Съединените щати. Хората се паникьосали и заизлизали по улиците.

В Канзас Сити двама души били приети в болницата с инфаркт, причинен от извънземните, а в Нюарк, щата Ню Джърси, петнадесет души били лекувани от шок. А една жена от Питсбърг пък се опитала да се отрови, за да не могат извънземните да я заловят!

* * *

Когато през 1913 г. била изобретена кръстословицата, по нея луднал целият свят, особено хората в Съединените щати и Великобритания. Един от ключовите странични ефекти от тази лудост е и невероятният бум в продажбата на речници.

При все това самите речници, играещи по онова време роля на инструменти в ръцете на снобите, в продължение на седемнадесет години отказвали да признаят думата „кръстословица“ за лексикална единица и да я включат на страниците си.

* * *

Една радиостанция в Лос Анджелис информирала жена, обаждаща се в тяхно предаване с телефонна връзка със слушателите, че станцията има политика да не допуска в ефир хора над петдесетгодишна възраст.

* * *

Водеща на телевизионно шоу във Флорида по време на свое предаване през 1974 г. обявила: „В синхрон с политиката на Канал 40 да ви предаваме всяко събитие на живо, от плът и кръв, както и в естествения му цвят, сега ще ви предложим нещо уникално — опит за самоубийство.“

След което извадила пистолет и се застреляла в ефир.

* * *

Британският филмов режисьор Тони Кей завел в офисите на студията „Ню Лайн“ един монах, един равин и един свещеник, за да му помогнат в преговорите по изтриване на името му от неговия първи филм — „Американска история Х“.

По-късно Кей споделил: „Искам да накарам всяка една компания в този бранш да започне да се страхува от Бога!“

* * *

Най-популярната песен на рок певеца Карл Пъркинс била „Сини велурени обувки“. На по-късен етап от кариерата си той започнал да излиза на всеки свой концерт със сини велурени обувки.

Носел тези сини велурени обувки с огромен страх, защото след всяко негово изпълнение феновете му обичали да се качват на сцената и да му стъпват върху краката — точно обратното на онова, на което ги учела песента.

„Направо не можете да си представите в какъв колосален проблем започва да се превръща това — споделил Пъркинс. — Краката ми вече непрекъснато ме болят — Виждам как феновете ми остаряват с всяка изминала година, което означава, че и наедряват, така че с всяка следваща година краката ми са длъжни да понесат все по-силен и по-силен натиск. Сигурно някой ден просто ще ми ги счупят.“

* * *

За да рекламират слабия романтичен филм „Любовното писмо“ собствениците на филмовата къща „Дрийм Уъркс“ изпратили анонимни писма до кинокритиците из цялата страна. Писмото се обяснявало в любов на съответния критик и твърдяло, че въпросният обожател или обожателка го или я гледали и боготворили отдавна и, с една дума — били лудо влюбени в него или нея.

Писмата били написани на ръка и изпратени в обикновени пликове — всяко от града, където живеел съответният критик, така че репортерите да не заподозрат, че всички тези излияния са плод на един-единствен отговорник за връзки с обществеността от Холивуд. И всичко това в една индустрия, чиито звезди са непрестанно преследвани, а понякога и убивани от смахнати обожатели.

* * *

Индийски филмов продуцент решил да постави рекорд, като направи филм само за двадесет и четири часа. Наел петнадесет режисьора, четиринадесет оператора и един, който специално да снима правенето на филма. Продуцентът не разполагал с никакъв сценарий, обаче обяснил на актьорите долу-горе какво иска и камерите се включили.

Подобно усилие изобщо не е изненадващо в страна като Индия, където поставянето на рекорди е едва ли не национална страст — един индиец например поставил рекорд, като разрязал краставица на 120 000 парчета, а друг изял тухла за тридесет минути и шестнадесет килограма сол — за пет дена.

* * *

Докъде би могла да стигне манията по „Междузвездни войни“? Да стоиш на опашка в продължение на три дена, за да видиш някакъв филм, вече не би могло да изненада никого. Ала двадесет и осем годишният баща на три деца от Туксон, щата Аризона, проявил завидна отдаденост на идеята. Той официално си сменил името на Оби-Уан Кеноби — рицарят джедай, изигран от Алек Гинес в оригиналния филм и Юън Макгрегър — в новите серии.

* * *

През 1949 г. Хари Кон — шеф на студията „Кълъмбия Пикчърс“, изгонил една млада актриса, защото от нея не ставало звезда. В интерес на истината той изгонил редица млади актриси. Тази точно обаче се казвала Мерилин Монро.

* * *

Филмите превърнали комика Чарли Чаплин в такава недостижима звезда, че той се наредил сред основателите на студията „Юнайтид Артистс“ и така поел контрола над собственото си изкуство. На фона на всичко това за нас е огромна изненада, че великият клоун изобщо не е успял да схване значимостта на филмите.

„Киното е нищо повече от каприз — заявил Чаплин през 1918 г. — Онова, което публиката всъщност иска да вижда, е кръв и плът по сцената.“

* * *

Ето още няколко примера за далновидни късогледци, които са гледали славата право в очите, но са предпочели да ѝ обърнат гръб:

1. През 1963 г. мениджърът на рок групи Ерик Ийстън допринася за създаването на „Ролинг Стоунс“. „Обаче от певица нищо не става — трябва да си върви“ — заявил Ийстън, като имал предвид кльошавия Мик Джагър.

2. „Това, че образът на Снежанка е пълен провал, изобщо не подлежи на обсъждане — писал през 1938 г. критикът В. Ф. Калвертън по повод първия пълнометражен анимационен филм на Уолт Дисни. — Още една такава Снежанка ще удари погребалните камбани за Дисни!“

3. „Никакво въображение, добър вкус или изобретателност — пише филмовият критик Ръсел Малоуни в «Ню Йоркър» през 1939 г. — Този филм вони.“ Малони има предвид филма „Магьосникът от Оз“.

4. „Холивуд обича да ползва своите най-добри актьори, сценаристи и режисьори за епичните си боклуци“ — отбелязва Мани Фарбър през 1942 г. в „Ню Рипъблик“ за филма на „Уорнър“ „Казабланка“.

5. „Това е само един треторазреден Хичкок“ — заявява в „Ескуайър“ през 1960 г. Дуайт Масдоналд. Има предвид филма „Психо“.

6. „Трудно се издържа — колкото нормалният човек би издържал Черната меса, изпята на латински“ — оплаква се Майкъл Страгоу в „Лос Анджелис хералд икзаминър“ през 1979 г. по повод един от най-вълнуващите трилъри на онова време — „Извънземен“.

7. „Агресивното единачество на Мърфи, демонстрирано в продължение на целия филм, убива интереса към него като изпълнител“ — коментира Полин Кийл в „Ню Йоркър“ във връзка с Еди Мърфи и неговия филм „Ченгето от Бевърли Хилс“ — лентата, която го направи една от най-прочутите филмови звезди по целия свят.

8. „Спилбърг... май е направил една от най-монументалните къртичини в историята на киното“ — заявява Джон Саймън през 1982 г., заклеявайки един от най-великите хитове на режисьора — „Близки срещи от третия вид“.

9. „Най-голямото разочарование на 1965 г.... Филмът граничи с истинска досада“ — пише Андрю Сарис във „Вилидж войс“ относно филма „Доктор Живаго“.

10. „Ако акулите могат да се прозаяват, вероятно точно това прави и тази — коментира Станли Кауфман по повод филма «Челюсти» в «Ню Рипъблик». — Аз поне точно това правех по време на целия филм.“

11. „Филмът е голяма досада... Така че по-добре си спестете парите“ — съветва Кристофър Хичънс читателите на „Ню Стейтсман“, които биха могли да се изкушат да гледат „Похитителите на изчезналия кивот“.

12. „Един стандартен актьор с бебешка физиономия“ — така определя Дейвид Денби звездата на „Рискован бизнес“ Том Круз в списание „Ню Йорк“ през 1983 г.

13. „Този не само че не може да играе, ами и не може да изглежда и да звучи поне наполовина интелигентно“ — заклеява Джон Саймън звездата от филма „Бездната“ Ник Нолти през 1977 г.

14. „Как може едно общество, динамично като нашето, да създаде подобна чудовищност, е въпрос, излизащ извън рамките на този анализ“ — пише Хенри Харт за Елвис Пресли във филма „Обичай ме нежно“.

15. „И ето че без време се оказваме наблюдаващи един млад мъж, който демонстрира природен или може би вълнуващ талант за танцуване“ — коментира Гари Арнолд в „Уошингтън поуст“ относно Джон Траволта в диско филма, който постави началото на бляскавата му кариера — „Треска в събота вечер“.

16. „А после следва и скандалното изпълнение на Даян Кийтън — пише Джон Саймън през 1977 г. в списание «Ню Йорк». —

Зрителят става свидетел не толкова на актриса, играеща роля, колкото на измъчваща се душа, плачеща за спешна терапия — да я гледаш би било проява на лош вкус, да я играеш — на неприличие.“

Тук Саймън има предвид звездната изява на Даян Кийтън в „Ани Хол“ — ролята, която ѝ донесе „Оскар“.

* * *

Ала една филмова звезда все пак успява да съзре нещо сред мъглата, която се разстила в умовете като че ли на повечето представители на гилдията. „Хората не ме смятат за особено мозъчен — споделя Силвестър Сталоун. — Така че защо да ги разочаровам?!“

* * *

Популярният нийоркски водещ на прогнозата за времето Текс Антоан загубил работата си, след като веднъж започнал поредната сводка по следния начин: „Струва си да помним думите на Конфуций: «Ако изнасилването е неизбежно, по-добре да легнем и да му се наслаждаваме.»“

* * *

Най-тъпата грешка, която мнозина създатели на филми правят, е самият факт, че я правят, филмите, които следват по-долу, включват в себе си голяма визия, доказваща, че независимо колко гигантски са вашият бюджет и вашето его, можете да допуснете някоя незначителна грешка и тя да ви преследва години наред.

1. В „Грешната кутия“ — филм, чието действие се развива във Викторианска Англия, покривите на Лондон са осеяни с телевизионни антени.

2. Във филма „Кармен Джоунс“, докато актрисата Дороти Дандридж върви по улицата, зрителят може да проследи и движенията

на екипа, който я следва, отразен в съседните витрини.

3. По време на голямото преследване във филма „Булит“ колата на Стив Маккуин изгубва три от тасовете на гумите си. По-късно, когато преследването завършва с разбиване на колата в стена, от нея излитат още три такива.

4. Алек Гинес печели „Оскар“ за „Мостът над река Куай“, но организаторите на конкурса объркват изписването на името му.

5. В „Затворнически рок“ Елвис Пресли очевидно е вкаран в затвора заради многобройни престъпления, защото в една от сцените той носи риза, определяща го като затворник № 6240, а в следващата — като затворник № 6239.

* * *

През 1963 г. продуцентите на филм, наречен „Четирима за Тексас“ — комедия за Дивия Запад с Франк Синатра в главната роля, снимали голи сцени с актрисите, които спечелили кастинга.

Продуцентите били наясно, че преди да пуснат филма, цензорите ще отрежат всички голи сцени, обаче не им пукало, защото и без това голите сцени нямали нищо общо с останалата част от историята.

* * *

Филмът „Вратите на Рая“ би минал просто като гаф по единствена, простичка причина — нямал никаква стойност. Но за превръщането на един простичък гаф в гигантски са необходими действително колосални усилия.

Гафът с гигантски размери изисква преди всичко режисьор, който се е самозабравил.

Майкъл Симино, режисирал епичната лента „Уестърн“, изисквал автентичност на стойност милиони долари. Похарчил милиони за един керван от осем каруци, стотици коне и 1200 статисти, които трябвало да бъдат научени как да яздят, да карат каруци и да използват камшици.

Построил гигантска ледена пързалка и платил на 250 статисти, за да вземат уроци как се използват старите кънки. Наел яхта, духов оркестър и автентичен влак от деветнадесети век, който трябвало да бъде пренасочен от Денвър към Айдахо, защото бил прекалено голям за тунелите от двадесети век.

Всичко това, плюс двадесет дубъла на простички сцени и 1.5 милиона фунта лента за един лош филм — и ето че получавате едно от онези легендарни празноглавия, които превръщат Холивуд в обект на завист за идиоти на стойност милиони долари по целия свят.

ПЕТА ГЛАВА

ИДИОТСКИ НАЧИНИ ДА ХВЪРЛИШ ТОПА

Противно на относителната монотонност и тъпота, с която хората търкат нарове на своето ежедневие, някои от тях демонстрират удивителна изобретателност в изнамирането на нови начини да умрат — при това от глупави, та по-глупави.

Смъртта — най-верният партньор на живота, винаги се е славила със своята експедитивност. Ала някои персони буквално излизат от кожата си да се срещнат с нея, при това далеч преди момента, в който тя е решила да се срещне с тях.

* * *

Една съпруга от Южна Корея се обесила от унижение през 1987 г. Сигурно се питате каква е причината за такъв непосилен срам? — Просто жената забравила да обърне часовника с един час напред, когато страната преминавала към лятното часово време и съпругът ѝ, горкият, бил принуден да замине за служебния пикник без нищо за обяд!

* * *

Пиян охранител от Москва помолил свой колега от банката да промуши с нож неговата бронирана жилетка, за да провери дали тя ще успее да го спаси от нападение с хладно оръжие. Е, не успяла.

* * *

Жител на щата Алабама починал от ухапване на гърмяща змия, след като с приятеля му решили да си поиграят на лов на змии.

* * *

Шестнадесетгодишен тийнейджър от Англия се дезодорирал до смърт, защото бил obsesен от манията, че мирише неприятно. По-късно патологът констатирал, че момчето е починало от инфаркт, защото съдържанието на пропан-бутан в кръвта му било десет пъти по-високо от нормалното — натрупано от месеци наред пръскане с невъобразими количества дезодорант.

* * *

През 1841 г. най-големият смелчага на Англия — Самюъл Скот, изпълнявал опасен акробатичен номер: увисвал на въже с примка около врата му от лондонския мост Ватерло.

Един ден обаче примката се затегнала. Скот се обесил на моста, докато публиката го аплодирала, защото мислела, че това е част от номера.

* * *

Сред братството на рокаджиите толкова много народ умира в разцвета на силите си, че човек понякога възприема поредната подобна новина като добър рекламен ход. Те се срещат преждевременно със смъртта по време на катастрофи с коли, катастрофи със самолети, катастрофи с наркотици... Да не говорим за свръхдозите алкохол и богати на мазнини сандвичи.

Един такъв пример е и Тери Кат — вокалистът на „Чикаго“ — една от най-нашумелите рок групи на 1970-те години. Като въртял в ръцете си пистолет и внезапно го насочил към главата си. Последните

му думи за поколенията били: „Не се притеснявайте, не е зареден! Виждате ли?!“

* * *

Един седемдесет и три годишен мъж от Рочестър, щата Ню Йорк, починал от измръзване през студената зима на 1989 г. Човекът се оказал приклепен в кофата за боклук на собствената си веранда.

Преминаващите покрай къщата минувачи мислели, че човекът просто се бърка, затова никой не спрял, за да му помогне.

* * *

През 1933 г. японска ученичка се самоубила, скачайки в кратера на активен вулкан. Смъртта ѝ положила началото на модна мания, довела до същия вид смърт на повече от триста други японски деца.

Туристите заприиждали на острова, за да наблюдават как хората скачат в кратера на вулкана. Накрая полицията била принудена да сложи край на този абсурд, като забранила купуването на еднопосочен билет за острова.

* * *

Жена от щата Флорида с коефициент на интелигентност 189 била толкова притеснена да не умре от рак на стомаха, че започнала да пие по осемнадесет литра вода на ден. Накрая починала на двадесет и девет годишна възраст — бъбреците ѝ просто не издържали.

* * *

През 1857 г. момиче от южноафриканското племе гелека ксосо получило послание от боговете, че ако племето ѝ унищожи всички

свои мирски притежания, духовете ще го поведат към бляскава победа над белите, които са им откраднали страната.

Племето послушало виденията на момичето, унищожило всичко, което притежавало, и накрая 25 000 умрели от гладна смърт.

* * *

Един ветеран в сърфирането по въздуха, който освен това бил и добър оператор, много обичал да записва на лента подвизите на своите колеги по небесно сърфиране. Представете си тогава каква е била изненадата на този професионалист, когато през април 1988 г. той закрепил камерата върху шлема си, след като изрично си напомнил да я зареди и включи, и скочил от самолета — не щеш ли, оказало се, че е забравил да си сложи парашута!

* * *

През 1932 г. актрисата Пег Ентуисъл, на двадесет и четири години, изпълнена с отчаяние, че никога няма да стане истинска звезда, скочила от буквата „Х“ на прочутия знак на Холивуд.

След погребението неин приятел отворил писмо, току-що пристигнало за нея. Писмото било от един продуцент, който предлагал на Ентуисъл роля във филм — тя била предвидена да играе момиче, което извършва самоубийство.

* * *

Надали има любител на голфа, който да не прояви съпричастност към импулса, довел до тази глупава смърт през 1982 г., когато един играч от Ню Орлинс, пропусайки по най-идиотски начин 13-та дупка, запокитил щеката си от яд. Щеката се ударила в количката му и се счупила на две. Една от половинките обаче отскочила от количката и се забила във врата на играча, прекъсвайки югуларната му вена.

* * *

Дезертърът от армията Ричард Перис заминал във Вегас на сватбено пътешествие през 1967 г. Наложило му се да похаби цели четиринадесет пръчки динамит, за да взриви както себе си, така и младата си булка, заедно с още петима приятели.

* * *

Прочутият драматург Тенеси Уилямс се задушил и ритнал камбаната на седемдесет и една годишна възраст, когато навел назад глава, за да впръска спрей против хрема в носа си, обаче капачето паднало и се озовало в устата му — докато се усети, той почти го глътнал.

Писателите трябва да бъдат особено внимателни към нещата, които поглъщат! Шеруд Андерсън починал едва на шестдесет и четири от перитонит — човекът отишъл на парти и сложил в устата си сандвич хапка. Всичко добре, обаче човекът забравил първо да извади от сандвича клечката за зъби.

* * *

Пилотът акробат Линкълн Бийчли преценил, че въздушните му номера стават прекалено опасни, затова преди всеки лупинг започнал да се увързва стабилно около седалката на самолета, за да не изпадне и да се убие.

По време на едно екстремно спускане обаче самолетът му изгубил едното си крило и се разбил в залива на Сан Франциско.

Бийчли се удавил, защото не успял да се измъкне от коланите, с които се бил овързал.

* * *

Хенри Флаглър — един от основателите на компанията „Стандард ойл“, починал през 1913 г., вследствие нападение на собствената му врата. Милионерът си построил огромна къща във Флорида, снабдена с автоматични врати последна мода. Една от самозатварящите се врати обаче го подхванала изотзад и го съборила надолу по стълбите. Богаташът починал от раните си.

* * *

Не се ли побърквате, когато вашият отбор изгуби мач, в който резултатът е бил на косъм?! Нещо подобно се случило и през 1964 г. с феновете на националния отбор по футбол на Перу, когато Аржентина спечелили с един крайно съмнителен гол в последната минута. В последвалите вълнения загинали цели триста бесни запалянковци.

Тази фатална глупост обаче е нищо в сравнение с бунта, избухнал преди 1400 години по повод твърде непопулярно решение, взето по време на надбягването с колесници в Константинопол. Въпросният бунт отнел живота на 30 000 души. Дали сред загиналите е бил и реферът — по този въпрос хрониките мълчат.

* * *

Когато създателят на Шерлок Холмс — писателят Артър Конан Дойл — се обърнал към света на духовете и започнал да изнася лекции по този въпрос, речите му били дотолкова убедителни, че няколко нюйоркчани, след като го чули да говори в Карнеги Хол, се самоубили, за да могат да се озоват по-скоро в този мечтан духовен свят.

* * *

През 1929 г. пожарникарите от град Кент, Англия, решили да направят публична демонстрация на своите умения. Избрали и девет

момчета, които трябвало да се престорят на жертвите, които пожарникарите спасяват от горящата къща.

Един от пожарникарите обаче забравил да вземе димките, които планирали да използват за показното изпълнение, и се наложило наистина да запали къщата. Всички момчета статисти загинали в пламъците, докато тълпата отвън скандирала възторжено, защото си мислела, че това са просто чучела.

* * *

През 1903 г. в Ливърпул, Англия, възрастен мъж вървял след 110-килограмовата си жена нагоре по стълбите. Неочаквано жената загубила равновесие и паднала назад, ударила си главата в пода и починала на място.

Съпругът ѝ престоял, заклещен под тялото ѝ, в продължение на три дена. Когато приятели ги открили, човечецът също бил издъхнал.

* * *

През 1983 г. в Сан Диего жена, арестувана за кражба в магазин, се заклела, че ако полицията не я пусне веднага, тя ще спре да диша дотогава, докато не посинее. Те не я пуснали. Тя спряла да диша. И починала.

* * *

През 1990 г. факирът Джо Бъръс решил в памет на Великия Худини да подобри един от неговите по-известни рекорди. Той бил овързан с вериги, заключени с катинари, след което бил поставен в прозрачен пластмасов ковчег, върху който изсипали седем тона бетон. Ала преди Бъръс да успее да се измъкне, тежкия бетон продънил капака на ковчега и илюзионистът умрял в същия ден като своя велик идол.

* * *

Когато звездата на нямото кино Рудолф Валентино починал през 1926 г. на тридесет години, една жена от Ню Йорк се застреляла, една английска актриса се отровила, а две японки се самоубили, скачайки във вулкан.

Нито една от жените не била срещала Валентино на живо. Всички те се били влюбили в него само от филмите.

Когато Джеймс Дийн починал твърде млад, носейки се бясно със спортната си кола, настъпил нов бум на самоубийства сред фенките.

* * *

През 1808 г. двама парижани си обявили дуел с мускети, но не на земята, а в балони. Единият прострелял балона на другия и съперникът му умрял при скоростното падане.

* * *

През 1869 г. вестник „Лондон таймс“ пише за нелепата смърт на едно момче, което си гребяло с приятелче по река Мърси. Лодката се преобърнала. Момчето не можело да плува. И всеки път, когато приятелят му се опитвал да го измъкне изпод нея, кучето на удавника го хапело, за да спаси своя господар от нападението на чуждия човек. Така господарят му издъхнал.

* * *

Един австралиеца си стрелял по мишени в гаража, когато внезапно бил осенен от гениална идея. Завързал се за краката и се увесил на гредата на гаража, възнамерявайки да стреля от тази позиция.

Не щеш ли, взел, че паднал върху бетонния под и умрял от сътресение на мозъка. Макар че остава въпросът кога е получил фаталното сътресение — преди или след падането!

* * *

През 1901 г. Мод Уилърд решила да се спусне по Ниагарския водопад в буре. Обаче, за разлика от други луди глави, тя не загинала от падането.

Какво тогава е причинило смъртта на Мод? Тя решила на всяка цена да напъха при себе си и своето куче. Кучето поставило нос върху единствения вентилационен отвор на бурето и Мод просто се задушила.

* * *

Австриецът Ханс Щайнингер бил горд кавалер на титлата за най-дълга брада през шестнадесети век. Ала един ден, докато се качвал по стълбите, Щайнингер се спънал в безценното си притежание и хвърлил топа при падането.

* * *

През 1933 г. в една лудница в Кливланд избухнал пожар. Девет от пациентките обаче замръзнали навън и решили да влязат вътре, за да се постопят. И деветте обгорели до смърт.

* * *

Голям купон пада по време на пролетната ваканция в Дейтона Бийч, щата Флорида. Поне докато не се намеси смъртта.

През 1989 г. едно колежанче от Илинойс, отдало се на повиците на пролетта, решило да поиграе на популярния спорт балконско фризби от терасата на своя хотел. Ала се наложило да се наведе прекалено много, за да си хване фризбито. И се строполило долу. Тази смърт е единственият регистриран фатален инцидент, затъмняващ иначе веселия пейзаж на плажа Дейтона и любимия за толкова младежи спорт по хвърляне на фризби.

* * *

Джеси Шарп бил толкова добър в управлението на каяк, че решил, че ще може да се спусне с каяк и по Ниагарския водопад. Вярно, спуснал се. Но само веднъж.

* * *

В Мортар, Италия, едно куче простреляло и убило своя господар. Човекът бил в гората на лов, когато върното му куче изневиделица се озовало в един трап. Когато ловецът подал пушката си на кучето, за да се хване, четириногото сграбчило спусъка.

* * *

В Съндърланд, Англия, двадесет и седем годишен мъж бил откаран по спешност в болницата, защото не можел да си поеме дъх. Оказало се, че вместо спрея си за нос човекът си впръскал лепило.

* * *

Колегите на един мъж от Стафорд, Англия, искали да му направят специален подарък за петдесетия рожден ден. Те му

организирали купон и дори поканили екзотична танцьорка, която трябвало да изскочи от тортата.

Рожденикът изпаднал в шок, когато голата танцьорка, измъкваща се сладно от тортата, се оказала не коя да е, а собствената му дъщеря. Тази изненада дошла малко в повече на петдесетгодишния нещастник — сърцето му спряло и той се строполил мъртъв на пода.

* * *

Двама братя от Лос Анджелис решили да се отърват от гнездо на диви пчели, установили се в задния им двор. Избрали да го направят, като го взривят с нелегална пиратка. Драснали клечката на фитила и се покрили в къщата. Експлозията отнесла прозореца, който нарязал един от братята достатъчно зле, за да се наложи да бъде откаран веднага в болница и да бъде зашит.

Докато братята вървели към колата си, раненият бил ужилен три пъти от няколко оцелели по чудо пчели. Никой от мъжете не знаел, че ужиленият е алергичен към пчелната отрова. Разбрали го прекалено късно — когато пострадалият починал от задушаване на път към болницата.

* * *

Млад мъж от Минеаполис бил обвинен в убийство на своя братовчед. Двамата решили да си поиграят на руска рулетка с полуавтоматичен пистолет.

* * *

Мъж от Ню Джърси се задавил и задушил до смърт с обсипания с пайети сутиен, който бил смъкнал със зъби от една екзотична танцьорка. „Нямах представа, че той ще го изяде — оправдала се танцьорката пред полицията. — Пък и беше мъртво пиян.“

* * *

През 1998 г. един французин се заел да извърши комплексно самоубийство. Застанал на ръба на висока скала, завързал примка около врата си и прикрепил въжето към голям камък. После изпил отрова и се самозапалил. Накрая, докато скачал в бездната, изстрелял един куршум в главата си.

Куршумът обаче се отплеснал от главата му и вместо това прекъснал въжето, така че човекът не могъл да се обеси, докато паднал в морето. Студената вода не само че изгасила пламъците по дрехите му, ами и му причинила такъв шок, че той неволно повърнал отровата.

Самоубиецът бил изтеглен от водата от някакъв рибар и после откаран в болницата, където починал от хипотермия.

* * *

Работник в заведение за бързо хранене гушнал букета, докато се опитвал да скочи от подпорите на двадесетметров мост с помощта на завързани къси парчета въже за бързи скокове.

Мъжът завързал няколко парчета и пристегнал единия край на така образуващото се въже около глезена си. Другият край прикрепил за подпорите на моста. После скочил.

Но, както по-късно обяснила полицията, дължината на въжето, което той бил образувал от парчетата, се оказала по-голяма от разстоянието между подпорите на моста и паважа отдолу.

* * *

Джудже от австрийски цирк изпълнявало салтомортале по време на едно шоу на открито в Замбия. При поредния отскок то неочаквано се озовало в зиналата паст на един хипопотам. Докато успеят да разтворят наново челюстта на животното, джуджетото се задушило.

ШЕСТА ГЛАВА

СМАХНАТИ ИЗОБРЕТЕНИЯ

На всяка изобретена електрическа крушка се падат по десетима смахнати гении, работещи по десетина версии на самодостатъчни осветителни уреди, задвижвани от огнената енергия на светулки.

Глупавите изобретения често демонстрират точно толкова гениалност и къртовски труд, колкото и изобретенията, които променят света. Създателите на безполезна, абсурдни и категорично идиотски измишльотини не успяват да се подредят в пантеона на великите по една-единствена причина — и да ги убиеш, няма да могат да отговорят на кардиналния въпрос: „Какво, по дяволите, ви накара да си въобразите, че светът се нуждае от нещо като *това*?!“

И въпреки че никой от тях не е превзел света нито победоносно, нито по какъвто и да било друг начин, почти всички те са били удостоени с патенти: за комбиниран люлеещ се стол плюс прахосмукачка; за комбиниран люлеещ се стол плюс маслобоен котел; разбивачоустойчив сейф, който експлодира при отваряне; армейска каска с монтирана картчница, която войниците пълнят през пневматична тръба; оръдие, което изстрелва живи змии към врага; подводница самолетоносач.

Струва си да въведем в анализите и следните действително брилянтни, ала иначе напълно смахнати изобретения:

* * *

Влакове с вградени релси на покрива на всеки вагон.

Идеята е, че когато бърз влак настигне някой по-бавен, бързият може просто да се покатери върху бавния, да изтъгъдка по покрива му и да се смъкне отново на релсите в другия му край.

* * *

Очила за пилета, за да не могат другите пилета да им кълват очите.

* * *

Раменни тиранти за шапки. Ремъците позволяват да прехвърлим тежестта на шапката от главата върху раменете си, като по този начин осигуряват „свободна циркулация на въздух около и над цялата глава на носещия шапката“ — както гласи и описанието на приложението на джаджата в патентните документи.

Едновременно с това въпросните метални подпорки ще позволят „невъзпрепятствана демонстрация на орнаментацията и окраските по косата на носещия шапката“.

Същият е ефектът и без наличие на шапка.

* * *

През 1884 г. на един британец на име Хари фел му присвоили правителствен патент, задето е направил злато от царевица. Планът му се състоял в следното: царевицата се кисне във вода в продължение на десет часа, после течността се прецежда и остатъкът се превръща в злато.

Ала Фел не би могъл да се нарече чак такъв глупак — просто човекът е изпреварил времето си. Впоследствие фермерите довели тази техника до съвършенство, превръщайки не-царевицата в злато, като накарали правителството да им плати, за да не я засяват.

* * *

Механичен камшик, даващ възможност на каруцаря да прилага мощта му върху който си иска кон — само със седем лесни движения, при това без да влага ръчна сила.

* * *

Топлинки за крака, задвижвани от дъх. Сложната апаратура се състои от тръби, минаващи под ризата и спускащи се във всеки от крачолите на панталона.

Горната част на тръбата завършва с фуния, поставена чрез ремъчета под брадичката, в която приносителят диша. Докато си диша най-естествено, топлината на дъха му преминава надолу по тръбите, като поддържа краката в състояние на препечени филийки през зимата и съблюдава безопасното разстояние между носещия апаратура и непознатите наоколо.

* * *

Уред за правене на трапчинки, който работи на принципа на ръчната бормашина.

* * *

Механичен потупвач на бебета, който помага на бебетата да заспят, като ги потупва по дупенцата.

Потупвачът трябва да бъде използван заедно с автоматичния оригвател за бебета, който прилича на едно от онези неща в цирка, чрез които изстрелват акробатите нагоре.

* * *

Палто за двама — за гушкане в мразовитите дни.

* * *

Киносалон, в който зрителите влизат и излизат през капандури, поставени под всяка седалка, за да избегнат стъпването върху краката си, когато решат да се отправят към щанда за пуканки и бонбони.

* * *

Кравоубежище за ловци, което позволява на двама такива да се крият в очакване на нищо неподозиращата си плячка — както и на бика.

* * *

Автомат за подстригване на коса, който трябва да бъде използван заедно с автомат за масажирание на скалпа — и двата изискващи от нещастния доброволец да си застане на главата и да я пъхне в апаратурата.

* * *

Селскостопански плуг със заварена към него пушка, така че фермерът да може едновременно да си оре нивата и да стреля, ако се появи подобна спешност.

* * *

Гигантски балон, задвижван от орли. Ако толкова държите, можете да си го движите и с лешояди или кондори.

* * *

Риболовна стръв във формата и цвета на гола жена, предназначена за примамка на акули.

* * *

Автоматичен, зъбчато-задвижван шапкосваляч, предназначен да освободи ръцете на мъжете, съхранявайки кавалерското им достойнство, като сваля учтиво шапките им вместо тях.

* * *

Комбинирано ренде за сирене и капан за мишки.

* * *

Воняща навигационна система, с чиято помощ корабите ще могат да плават и в мъгла, без да се сблъскат един с друг.

Всеки кораб ще бъде снабден с помпи, разпръскващи отвратителна смрад, която ще предупреждава останалите кораби за неговото близко присъствие.

* * *

Дебели еластични обувки за скачане от горящи сгради. Когато човекът се приземи на улицата, подметката ще абсорбира силата на удара.

А ако ви се наложи да скачате от особено висока сграда, просто добавяте парашута, числящ се към вашата персонална система за безопасност. Парашутът прилепва плътно върху главата, придържан от ремъците, минаващи под брадичката.

* * *

Реактивна дъска за сърф, безсъмнено предназначена за използване в бавни океани.

* * *

Фалшиви странични изгаряния по главата, прикрепени към слънчевите очила — за придобиване на онзи неповторим Елвис вид.

* * *

Охранителна система за коли, комбинирана със сензор и огнехвъргачка.

* * *

Самопарфюмирац се бизнес костюм.

* * *

Пушка, изстрелваща бейзболни топки — изобретена от един професор през 1897 г. Била предназначена да измести несигурните пичъри, които невинаги успявали да ударят топката както трябва.

Колкото и да е странно обаче, изхвърлящата топки пушка била изпитана и в реална ситуация. А още по-странното е, че не пичърите са били хората, убедили властите да забранят използването на това устройство в бейзбола — пушката не се понравила на багърите, защото без движението на ръката на изхвърлящия те не могли да се ориентират за траекторията на хвърлянето.

* * *

През 1953 г. един скиор, на когото му писнало да чака на дългите опашки на ски влековете, изобретил самозадвижващи се ски, които изтегляли скиора до билото на хълма. Изобретението изисквало от скиорите да прихващат ските си с ремъци, свързани за моторчета, които са поставени на гърба.

Ала тези иначе интересни ски така и не тръгнаха, защото на никого не му хрумнало какво ще прави скиорът с моторчето на гърба си, когато се озове на билото.

* * *

Десетки изобретатели са измислили десетки начини, целящи да помогнат на любителите на голф да намират изгубените си топки. За успеха на техните старания говори упорито високият процент на изгубени топки на игрищата за голф. А ето и някои от идеите:

1. Намазване на топките с определени химикали, които привличат насекоми — така изгубената в тревата топка ще привлече ята от тях, които ще подскажат на играча нейното местонахождение.

2. Инжектирането на топките с вонящи вещества, по които играчите ще се ориентират къде точно е паднала палавницата.

3. Поставяне на миниатюрно количество радиоактивно вещество във вътрешността на топките, така че изгубилата се да се обади, когато играчът се приближи към нея с гайгеров брояч.

Ако последната щуротия бе включена в употреба, несъмнено щеше да спечели приза за намаляване броя на изгубените топки за голф — щеше да ги замени с изгубени играчи на голф.

* * *

Хунските воители от четвърти век са създателите на едно от най-мощните психологически оръжия на света — страховития външен вид.

За да породят ужас у противника, хуните стягали главите на момченцата още от най-крехка възраст, така че, когато децата пораснали достатъчно, за да се включат в боя, главите им вече били достатъчно страховито деформирани.

* * *

Велосипед с три колела, с прикрепена за задната част печатарска машина, която печата едновременно две реклами, докато си въртите преспокойно по улицата.

Тази измишльотина се е родила през 1895 г. — много преди настъплението на явлението „улично задръстване“.

* * *

Механичен плаващ велосипед, върху който въртящият педалите е легнал възник и с ръце и крака върти манизела, която тласка устройството през водите.

* * *

Летяща машина, представляваща клетка с прикрепена към нея кръгла рамка. Пилотът е в клетката. Машината се движи през въздуха с помощта на дузина орли, облечени в кожени якета и прикрепени с ремъци към рамката.

* * *

Пълно окомплектована животоспасяваща система, състояща се от флотационен плавателен костюм, поддържащ корабокруширания във вертикално състояние във водата в продължение на много дни.

Костюмът е снабден с питейна вода, храна, факли, ракети, пури и интересни четива, с чиято помощ човекът да убие времето си до пристигането на спасителния екип.

* * *

През 1891 г. френски инженер измислил увеселителна люлка за смелчаци, предназначена за работа на Айфеловата кула.

Устройството се състояло от гигантска бронирана камера, достатъчно голяма, за да побере петнадесет души. Камерата трябвало да се издигне на върха на Айфеловата кула, след което да бъде спусната по системата на свободното падане до долу, където ще я очаква огромен резервоар във формата на чаша за шампанско.

Макар и останало само на теория, ефектът от това изобретение бил описван като „неописуемо вълнение“. Звезците обаче са на мнение, че при превода от френски нещо се е загубило.

* * *

През 1891 г. измислили и машина за галванизирание на трупове, така че хората да могат да обгръщат обичните си роднини с фин слой медно покритие и да ги поставят на показ в любимите им фотьойли.

* * *

През 1886 г. двама братя от Германия измислили фотографската шапка, състояща се от фотоапарат, прикрепен към вътрешността на шапката — за по-лесен пренос на фотоапаратите.

* * *

Сгъваме столче, пришито към вътрешната страна на кринолина на дамите от деветнадесети век, което се разтваря автоматично само при приклякване и се затваря и прибира на тайното си местенце веднага, щом дамата се изправи.

* * *

Аудиокасата с диетична насоченост, която веднага се включва и започва да ви изнася беседа против храненето всеки път, когато си отворите хладилника.

* * *

Лошите хранителни смесици (повечето от които плод на маркетинговата стратегия на хранителни компании, опитващи се да рекламират продукцията си) не са същото като лошата храна, макар че могат и да бъдат.

Ала откъде човек да знае, че някое от следните блюда е истински буламач?! Да не би наистина да сте решили да пробвате гроздовата пица, сандвичите с фъстъчено масло и желе, ягодите със сос от зелени пиперки, пицата с круши и домати, салатата от език с череша и твърдо сварени яйца, салатата „Уолдорф“ с пюре от спагети, салатата от сливи, пълнени с фъстъци, виното от лук, сладоледа с черен пипер, пуканки с вкус на чийзбургер или смокиновия сладолед?

* * *

Понякога дори и гениите са малко недалновидни. Когато през 1877 г. Томас Едисън изобретил първия фонограф, той изобщо не го виждал приложен в гигантската музикална индустрия, чието начало току-що бил положил. Той смятал, че фонографът ще се използва като уред, върху който хората ще си записват съобщенията, които ще могат да бъдат изпращани от телефонната централа до тяхното

предназначение — точно както до този момент са пращали телеграмите.

Трябвало да изминат шестнадесет години, докато хората успеят да убедят Едисън, че истинското бъдеще на фонографа е в музикалния бизнес.

* * *

Много от гореизброените изобретения са се сдобили с патенти. В исторически план приложимостта на дадена идея не е била задължително условие за нейното патентоване.

Единственото, което се изисквало, било тя да е уникална — определение, често изчерпващо най-добрите ѝ характеристики.

Подобни мисли, както и редица други дотолкова потресли човека, който отговарял за Агенцията по патентите на Съединените щати, че той си подал оставката с довода, че службата трябва и без това да бъде закрыта, тъй като вече нищо не е останало за изобретяване.

Годината ли? 1875.

СЕДМА ГЛАВА АБСУРДНИ НРАВИ

Погледнем ли назад, започваме да се питаме как е възможно нашите предци да са имали такива глупави и идиотски нрави и крещящо погрешни убеждения! Същевременно всички днес се тупаме гордо в гърдите, напълно убедени, че собствените ни виждания са несъмнено верни.

Е, имаме късмет, че след няколкостотин години няма да се мотаем по тази земя, за да чуем как потомците в далечното бъдеще ни се присмиват зад гърба. Затова дайте сега да се обърнем назад и да се посмеем, докато можем!

* * *

Във викторианска Англия изисканият библиотечен етикет налагал книгите, написани от жени, да не се поставят на рафтовете редом до тези, написани от мъже, освен ако авторите не са женени един за друг.

* * *

През дванадесети век европейците вярвали, че птиците се раждат от дърветата.

* * *

Векове наред, чак до годините, когато Магелан направил първото околосветско пътешествие с кораба си, европейците били убедени, че

не е възможно да съществува човешки живот от другата страна на Земята, та дори и тя да Е кръгла.

Тук изобщо не става въпрос за хора, изпадащи от дъното на планетата — това убеждение било религиозно и отдавна доказано от теолозите.

Интелигенцията разсъждавала така: ако действително има хора от другата страна на Земята, те не биха могли да видят Исус по време на Второто пришествие. А тъй като Бог държи всички да станат свидетели на великото събитие по едно и също време, Той не би позволил на никого да живее далеч от мястото на събитието!

* * *

В продължение на хилядолетия на кометите се гледало като на кондензирани човешки грехове. Ето защо се смятало, че те носят чума, глад, войни и смъртта на крале.

* * *

В средновековна Франция свещениците и магистратите вярвали, че животните също могат да бъдат обладани от Сатаната. На бесилките на френската провинция увисвали стотици крави и прасета, докато смъртта не ги избави от дявола в тях.

И тъй като месото на набедения добитък се смятало за греховно, труповете се изгаряли, а не изяждали. Така хората гладували, докато наблюдавали как домашните им животни биват избивани, но не за храна.

Ние, разбира се, сме прекалено цивилизовани, за да допуснем подобна глупост. Ала през 1916 г. една слоница от цирка, която убила трима души, била обесена на дерик-кран с помощта на стоманени въжета.

* * *

Когато през 1590 г. във Франция измислили високите токчета, първоначално те били носени от мъже, които държали по този начин да си присвоят по-висок обществен статус от другите мъже наоколо.

Но мъжете скоро установили, че е доста трудно да доминираш, когато на всяка крачка си заплашен от сгромолясване.

Така високите токчета били предадени на жените и превърнати в символ на сексуално подчинение. Жените от висшите класи носели обувки с високи токчета, за да подчертаят, че са прекалено богати, за да им се налага да се движат.

По време на Френската революция жените изоставили високите токчета като елитарни. Като контрареволуционен жест обаче балерините започнали да танцуват на палци, за да имитират високи токчета.

* * *

През седемнадесети и осемнадесети век богатите мъже демонстрирали своя обществен статус, като бръснели главите си и после ги украсявали с натруфени напудрени перуки.

Тези перуки обикновено били изработвани от косите на умрелите бедняци — те били най-евтиният източник на ресурси за майсторите на въпросния богаташки аксесоар.

* * *

Човешките жертвоприношения някога били ритуал, практикуван от населението по целия свят. Чрез този ритуал хората се приближавали малко повече до Бога, а човекът, който бил придаван в жертва, се приближавал най-много.

Древните вавилонци принасяли в жертва на своите олтари и животни. По този начин жреците са можели да разчетат Божията воля, изписана по черния дроб на животното. Защо точно там, вероятно ще попитате? Защото вавилонците смятали, че черният дроб е домът, обитаван от душата.

А през втори век преди новата ера една от най-тачените богини сред богобоязливите римляни била Анадолската Сибила. Римляните изказвали почитта си към нея, като се къпели в кръвта на принесените в жертва бикове.

* * *

Католиците също са го правели. Както и протестантите. Те са преследвали еретици и вещици, поставяли са ги на клади, след което са подпалвали съчките, наблюдавайки с върховно удоволствие как човешката плът гори. Това не е ли също човешко жертвоприношение според вас?! Разбира се, че е! Особено за бедните хорица, които са били изгаряни!

Но по какво точно може да се определи дали си еретик или вещица? Нищо по-лесно! Достатъчно е просто да бъдеш изгорен на клада в името Божие!

* * *

През осемнадесети век английските магистрати, както и тези в новите американски колонии изпитвали обвинените във вещицество, като ги потапяли във вода. Ако жената е истинска вещица, водата ще я отхвърли — или поне така разсъждавали тези достопочтени съдии. Следователно единственото, което трябвало да направи въпросната жена, за да докаже, че не е вещица, е да се остави да потъне.

Хиляди напълно невинни жени намерили смъртта си по този абсурден и нелеп начин.

Нарочването на жените за вещици, обладани от дявола, продължило няколкостотин години в Англия, Франция, Германия, Испания, Италия и американските колонии. Под строгото ръководство на божиите мъже тези жени били измъчвани, докато не си признаят, след което веднага били умъртвявани.

Всеки, който се осмелявал дори да предположи, че въпросните жени не са никакви вещици и че Църквата трябва да спре да измъчва и

да убива жени в името на християнския Спасител, бил измъчван и убиван в името на същия този Спасител!

* * *

През осемнадесети век лондонската лудница, наречена „Бедлам“, решила да се самофинансира, като започнала да събира пари от лондончани, предлагайки им да се разходят из човешкия зоопарк — клетки, пълни с откачалки.

* * *

Древните ацтеки в Мексико имали религиозни церемонии, при които оказвали на хората върховна чест — изпращане при боговете. Това означавало, че първо се налагало да се отърват от телата ми, тъй като това очевидно бил единственият пряк път до божиите селения.

За да подготвят хората за това свещено пътуване, ацтекските жреци първо отваряли гърдния кош на щастливеца, след което му изтръгвали сърцето. А за освещаването на един свой нов храм ацтекският цар Ахуицотъл принесъл в жертва на боговете 80 000 сърца.

* * *

През Средновековието се ширело убеждението, че някой кралے обладават силата да лекуват определени болести само чрез допира си. 1684 г. станала свидетел на събирането на огромна тълпа от сакати и недъгави, нетърпеливи да бъдат докоснати и излекувани завинаги от крал Чарлз II Английски.

Тълпата набъбвала ежеминутно и станала дотолкова нетърпелива да се добере до кралската ръка, че седем души били действително излекувани завинаги — стъпкани до смърт от побратимите си.

* * *

В Александрия през втори век имало закон, забраняващ на жените да подмамват мъжете към брак, като си слагат грим и създават грешна представа за външния си вид.

В наши дни пък мъжете са тези, които подмамват жените към брак — като ги карат да правят точно същото.

* * *

Щом септември е деветият месец от годината, тогава защо го наричаме седми? Освен него са сбъркани и месеците октомври, ноември и декември.

На латински имената на тези месеци означават съответно „седми“, „осми“, „девети“ и „десети“, ала в нашия календар те са девети, десети, единадесети и дванадесети.

Е, почти сме улучили.

Получило се е така, защото някога първият месец от годината е бил март. По тази система септември действително е идвал седми, октомври — осми, а след тях и другите два противоречиви месеца.

Когато първият месец от годината станал януари, имената на последните четири не били променени. Защо? Защото такива сме си ние, човечите.

* * *

През седемнадесети век в Европа кихането се смятало за знак за добро потекло. Точно по тази причина членовете на висшите класи започнали да смъркат емфие — за да предизвикат кихането си и по този начин да демонстрират своето превъзходство над останалите.

* * *

През 1600-те години във Франция считали остатъците от екзекутираните за талисмани, носещи късмет. Тълпите се събирали, за да си отчупват от овъглените останки на обгорените или обезглавените, забравяйки напълно, че тези убийци са донесли нещастие не само на собствените си жертви, а и на тях самите.

* * *

Съвременните екстремални фризури могат само да си мечтаят да достигнат модата от осемнадесети век, когато модерните англичанки се кипрели с перуки, високи по метър и половина. Фризьорите украсявали тези произведения на коафьорското изкуство с препарирани птици, фруктиери с плодове и макети на кораби.

За да крепят подобна структура върху главите си, жените трябвало да спят в седнало положение. А за придържането на елементите на прическите била използвана свинска мас. И тъй като жените обикновено не сваляли перуките си месеци наред, косите им често ставали привлекателен обект за всякакви насекоми и мишки.

* * *

През деветнадесети век модата изисквала от англичанките друга саможертва — халки за зърната. Жените били убедени, че чрез тях ще увеличат размера на гърдите си и ще ги направят по-привлекателни.

* * *

През по-голямата част от историята на писмеността европейците пишели без гласни. Разчитането било въпрос по-скоро на отгатване. Варианти — колкото искаш.

Отгатването на гласните било действително въпрос на случайност и човек би си казал, че надали съществува по-глупав метод за комуникация от този. Но би сгрешил — такъв метод съществува!

Като че ли това не стигало, ами европейците решили да изписват изреченията си без интервали между думите!

* * *

През средните векове в Китай селяните строели своите домове в пещери, които изкопавали в меката глина. След едно силно земетресение през 1556 г. стените на един такъв пещерен град отслабнали до такава степен, че поддали и 800 000 души били погребани живи във вътрешността на своите глинени домове.

* * *

Чумата през четиринадесети век станала повод за създаването на любопитни методи за имунизация срещу нея, разпространени особено широко в Германия и Франция — през градовете започнали да преминават самобичуващи се, които се налагали един друг с камшици с метални топчета накрая.

Идеята им била, че публичното самобичуване заради сторените грехове ще им спести посещението на Черната смърт. Този метод за контрол над чумната епидемия се оказал особено добър за самобичуващите се — голяма част от тях измрели скоропостижно от кръвозагуба, причинена от свръхентусиазираното бичуване.

* * *

Испанската инквизиция се отнасяла към хората като към животни, както и обратното. Внушавайки на простолюдието, че вещиците обитават телата на котки, Църквата заповядала унищожението на хиляди такива животинчета.

Едно от любимите занимания в Париж през шестнадесети век било публичното изгаряне на чували, пълни с котки, за да се отпразнува Денят на лятното слънцестоене.

* * *

През седемнадесети век Франция обявила ножовете с остри върхове извън закона. Защо, вероятно ще попитате вие?

Защото кардинал Ришельо бил възмутен от просташките маниери на някои благородници, които, след като приключели обедата си, почиствали зъбите си с върховете на своите ножове.

Ето защо в наши дни на масата винаги използваме ножове със закръглени върхове.

* * *

През Средновековието испанските благородници срещали значителни трудности в целуването на испанските дами, защото жените държели денонощно в устата си остри клечки за зъби.

* * *

През средните векове, когато хората се хранели от общо блюдо в средата на масата, се смятало за признак на лошо възпитание да си оглозгаш кокала, а след това да го върнеш обратно в чинията, за да могат и останалите да го пробват. За просташина се считало също така и плюенето през масата, както и духането на носа в покривката на масата.

* * *

Макар Западният свят да познавал отдавна ножовете и лъжиците, до единадесети век вилиците били на практика непознати. Хората вземали храната от общата чиния с голи ръце.

Благородникът се различавал от селянина по това, че си миел ръцете, преди да седне на масата, а освен това не вадел от устата си

парчето месо, което не му е харесало, за да го върне обратно в общото блюдо.

Когато една византийка се опитала да запознае венецианското общество с вилицата, тя станала повод за истински скандал. Веднага я нарочили като прекалено изтънчена. Когато жената се разболяла, религиозните водачи веднага използвали случая, за да обявят, че Бог я наказва заради греха ѝ с вилицата!

* * *

През шестнадесети век в Италия мъжете не си миели ръцете, след като са се облекчили, защото се смятало, че миенето ще подсказе на останалите хора с какво се е занимавал благородникът току-що.

* * *

В разцвета на своята цивилизация римляните са смятали пълнените мишки за страхотен деликатес!

* * *

В някои африкански култури женският сексапил се определял от размера и формата на дупката между горните два резеца на дамата. Нещастниците, родени без подобна дупка, били принудени да изпиляват зъбите си, за да постигнат този неповторим дупчест вид!

Не се знае кога ли на пластичните хирурзи от Бевърли Хилс ще им хрумне да въведат и тази мода!

* * *

Жителите на колониална Америка били убедени, че могат да излекуват стомашните си болки, като поставят върху коремите си

големи, тежки ботуши.

* * *

Сред населението на Северна Испания в някои села съществувал обичаят веднага след раждането си бебетата да бъдат поставяни на земята, след което мъж, символизиращ опасностите, които младенецът ще срещне през живота си, скача върху тях.

Ако мъжът се озове от другата страна на бебето, това се тълкувало като безопасно преминаване през всички житейски трудности. Ако ли не — това е то!

* * *

Сред берберските племена на Северна Африка родителите на момичето му уреждали брак, когато стане на десет години. След петдневната сватбена церемония младата двойка веднага се развежда, за да може момичето да се омъжи за някой друг.

* * *

При древните персийци само царят имал правото да носи чадър, за да се пази от слънцето или дъжда.

Две хиляди години по-късно царските особи на Сиам се ориентирали за статуса си съобразно големината на чадърите — колкото по-голям е чадърът и колкото повече орнаменти има, толкова по-важен е господинът под него.

* * *

През тринадесети век в Германия рицарите се явявали на съревнования по отгатване на гатанки, които били не по-малко

сериозни от истинските турнири. Точно както и губещият при нападенията с копия често губил живота си, макар че турнирите по принцип се считали за спортни състезания, така и рицарят, който не можел да отговори на загадките, бил умъртвяван.

Подобна практика може да се възприеме като примитивен начин за прочистване на стадото от глупаците. Ала от нея надали е имало особено голяма необходимост, тъй като през мрачните средни векове съществували хиляди други начини да бъдеш убит.

* * *

Норвежките последователи на бог Один се увесвали за краката си, за да приемат част от силата на своя бог. Една норвежка сага разказва за усилията на жена, която увесила по този начин сина си, за да умилостиви Один да ѝ помогне да свари по-добра бира.

* * *

Суеверията за невероятната мощ на смъртта чрез обесване се пренесли чак до деветнадесети век, когато палачите често продавали части от своите обесени като талисмани за късмет.

Английските крадци вярвали, че ако имат в себе си отсечена ръка на обесен, ще могат да отворят и най-здравата ключалка. Парченцето кожа пък от жертва на бесилката се славело като амулет за предпазване на къщата от пожар.

* * *

Сред някои африкански племена целуването се възприемало като заплаха от канибализъм, защото движението на езика напомняло на хората за начина, по който змиите подхождат към жертвите си, преди да се нахвърлят върху тях.

* * *

Моряците от Средновековието хранели убеждението, че носенето на халки на ушите ще ги спаси от удавяне, ако корабът им, не дай боже, потъне.

* * *

В далечни времена по ирландските земи съществувал обичаят преди коронасването си кралят да си взема вана в бульон от сварен кон. Чували ли сте някога ирландския израз „Момче, силно като бульон“?!

* * *

Когато през шестнадесети век Европа се запознала с тютюна, всички благородници (както и част от дамите) пушили това растения с лули. Пушенето на цигари било оставено за низшите класи — цигарите се пушили само от просяците, които не можели да си позволят да си купят лули.

* * *

Някога древните маори вярвали, че чесането на главата кара душата да напуска тялото. Затова, ако много ти се наложи да си почешеш главата, трябва веднага след това да си пъхнеш пръстите в носа, за да не позволиш на душата си най-нахално да ти се измъкне изпод носа.

ОСМА ГЛАВА

ЗВУЧЕШЕ КАТО ХУБАВА ИДЕЯ НАВРЕМЕТО

Хайде да вземем да основем една империя, а, какво ще кажете?! Абе, тези приказки за завоевания са голяма смехория, я по-добре ми подай виното! Олеле, варвари пред портите! Ето ги, идват!

Независимо дали сме императори или шутове, ако достатъчно дълго си поиграем с някоя идея, като нищо можем да се озовем в онази яма, където падат всички наши хитри ходове.

* * *

Едно нюйоркско сдружение за борба против наркотиците решило да раздаде на учениците моливи, върху които било изписано поучителното послание: „Прекалено съм готин, за да си играя с наркотици.“

Навремето тази идея им се сторила много добра, обаче нещата започнали да се влошават, когато моливите на учениците изтъпявали и те се принудили да ги острят. Всяко острене намалявало молива и така върху него постепенно останало да се чете, първо: „Готин, за да си играя с наркотици“, а после: „Да си играя с наркотици.“

* * *

Когато през 1981 г. филмовата звезда Уорън Бийти се наел да режисира филма „Червените“, той решил, че е полезно да запознае статистите с историческите подробности около историята за американския писател, вдигнал се в защита правата на работниците.

След като режисьорът обяснил тези подробности, лекцията му се оказала толкова успешна и статистите проумели истината толкова добре, че решили да се вдигнат на стачка, за да принудят Бийти да им плаща по-големи надници.

* * *

През 1985-та, в чест на първата годишнина без никакви удавяния в градските басейни двеста спасители от Ню Орлинс решили да организират голям купон. По време на купона обаче един от гостите взел, че се удавил.

* * *

Търсейки средство, с което да облекчи твърде неприятните болки, англичанин взел тубичка с крем против хемороиди. Но, о, ужас! Объркал тубичките! Това се оказала тубичката със свръхмощно лепило — и без време нещастникът си залепил задника.

* * *

Когато не се намирал в затвора за дългове, изобретателят Чарлз Гудиър живеел в нищета, защото нито едно от изобретенията му не проработвало. Той бил човек непрестанно вдъхновяван от многообещаващи идеи, които задължително се проваляли.

Провалите, дълговете, съмненията, сърбежът на ръцете непрестанно да човъркат нещо и необходимостта да спре човъркането и да си намери сваятна работа — това били постоянните и взаимноотричащи се спътници на великия изобретател.

Накрая Гудиър бил принуден да обещае на съпругата си, че ще прекрати неудачните си експерименти в нейната кухня и ще си намери постоянна работа, с която поне да плаща сметките.

Къде ти! Човекът бил просто изобретател! Обаче веднага усетил, че се задава буря, когато един ден, докато си човъркал пак нещо в кухнята, чул, че жена му се прибира от работа по-рано от обичайното. А той, вместо да си търси работа, продължавал с опитите си да вулканизира гуми.

В стремежа си да избегне скандала, Гудиър бързо метнал продукта на своите експерименти във фурната. Печката била все още

топла и ето как от лудите опити на изобретателя най-сетне се родило нещо успешно — той съумял да открие процеса за създаването на топлоустойчива гума.

Ето ви пример за тъп ход, превръщащ се в добра идея. Ала въпреки важността на своето изобретение, Чарлз Гудийър си умрял все така като пълен бедняк.

Колкото и да е странно — а може би не — Гудийър не е единственият учен, дължащ откритието си на своята страховита съпруга.

Немският изобретател Кристиан Шьонбайн открил бездимния барут, когато случайно разсипал резултатите от един свой експеримент на пода в кухнята. Изпълнен със страх, че съпругата му скоро ще влезе и ще открие какво прави мъжът ѝ, той забърсал прахообразното химическо вещество с домакинската престилка на жена си, след което я оставил пред огъня, за да изсъхне.

Престилката експлодирала поради целулозната нитрация и по този начин Шьонбайн имал възможността да предложи на пазара едно ново откритие.

* * *

Откривателят на империята за дъвки „Ригли“ не си падал особено по дъвченето на дъвки. Уилям Ригли-младши се опитвал да изкара прехраната си чрез бизнес с бакпулвер. За да повиши продажбите на бакпулвер, той раздавал дъвки на всеки, който си купел достатъчно от основния му продукт. А на купувачите изобщо не им пукало за неговия бакпулвер — те обожавали дъвките му.

Ригли обаче бил бизнесмен, който не пропускал добра търговска идея, когато я забележел — дълбоко разочарован, той изоставил бизнеса с бакпулвер и се заел с бизнеса с дъвки.

По-късно наследниците му пропилили невъобразима част от неговото състояние, за да купят бейзболния отбор „Чикаго Къбс“ — и едва тогава семейство Ригли разбрало какво означава истинско огромно разочарование.

* * *

Грешката на един може да се превърне в триумф на друг.

Роналд Рейгън пробил в Холивуд, когато бил нает да замести актьора Рос Александър, самоубил се на двадесет и девет годишна възраст.

По-късно Рейгън отказал ролята на Рик във филма „Казабланка“. Ако тогава Рейгън е бил достатъчно умен, за да приеме тази роля, „Казабланка“ вече щеше да бъде забравен. А Боги щеше да стане президент.

* * *

Понякога глупостта се отплаща.

През 1970-те една жена от Сан Франциско направила неуспешен опит за самоубийство. Оставена в болницата за наблюдение, тя се качила на леглото, отворила прозореца и скочила.

И този неин опит се оказал неуспешен. После жената подаде съдебен иск срещу болницата и спечелила солидна неустойка, защото не я били поставили в стая, от която да не може да скочи.

* * *

В Литъл Рок, щата Арканзас, една жена искала да вземе шофьорска книжка като всички други. За разлика от всички останали обаче тя се проваляла на писмения изпит 103 пъти подред — макар че в САЩ е позволено да продължиш да си четеш книжката с въпросите точно до мига, в който започне изпита. На 104-я опит най-сетне го взела.

* * *

Пиер Отшелника — свят мъж от Франция, през единадесети век организира селски кръстоносен поход и повел селяните да търсят спасение в Йерусалим. Отшелникът може и да е бил малко смахнат, но събрал огромна група последователи, защото спасението, изглежда, било за предпочитане пред мизерния и непосилен живот на селянина през мрачната епоха на средновековието.

Селяните се заели да грабят и плячкосват всички села, през които минали на път към морето, и така и не успели да стигнат до Светите земи, където вероятно щели да бъдат обезглавени от сарацините. Вместо това били обезглавени от френската армия, на която изобщо не ѝ допаднала идеята за селяни, маршируващи било към своето спасение, било закъдето и да било другаде.

* * *

Когато през седемнадесети век менуеът бил приет като танц във френското общество, целта му е била да демонстрира грацията на висшите класи.

Френските учители по танци усъвършенствали някогашния народен танц и го направили до такава степен изискан, че за доброто му изпълнение започнали да се пишат дебели книги. В една такава се съдържала пространна глава, посветена на правилния начин, по който трябва да се върти китката, а шестдесет страници проучвали детайлите на мъжкия поклон.

* * *

Подобно на всички будистки ордени по целия свят и орденът „Чоги“ от Южна Корея практикува медитацията и разбирателството — винаги, с изключение на случаите, когато ордените трябва да се разберат помежду си.

Враждуващи фракции на иначе миролюбиви монаси се бият векове наред за контрол над територии — тези битки често прерастат в юмручен бой. През 1999 г. напрежението в една такава будистка

битка ескалирало до такава степен, че монасите медитативно започнали да се налагат с метални тръби, камъни и бутилки.

* * *

Прочутата танцьорка Айсидора Дънкан направила на ирландския драматург Джордж Бърнард Шоу предложение, което на времето изглеждало съвсем разумно — да си направят бебе. „Представи си — добавила тя, — какво чудо ще се получи от моето тяло и твоя мозък!“

Шоу отказал на Айсидора Дънкан с железния довод: „Ами ако има моето тяло и твоя мозък?!“

* * *

Руският учен Мля Мечников се опитал да се самоубие със свръхдоза морфин през 1873 г., но оцелял. Седем години по-късно се опитал да се самоубие, като си инжектирал смъртоносни бактерии. Пак оцелял.

Последвалите му проучвания в областта на бактериологията донесли на Мечников Нобеловата награда за 1908 г.

* * *

На петгодишна възраст Уилям Сидис вече знаел перфектно латински и старогръцки. На единадесет измислил нов метод за обработка на алгоритмите. На същата възраст станал студент в Харвард, а висшето си образование завършил на шестнадесет.

Останалата част от живота си Уилям Сидис прекарал като мияч на чинии и чиновник, сдобивайки се с една от най-големите колекции на трамвайни билетчета в целия свят.

ДЕВЕТА ГЛАВА ПРАВИТЕЛСТВО ОТ ИДИОТИ

Всички ние получаваме правителството, което заслужаваме —
което не говори нито в наша, нито в тяхна полза.

* * *

През 1975 г. завеждащият федералната комисия по енергетика прелетял цялата страна, за да разговаря с представители на бизнеса и на гражданството относно необходимостта от икономия на енергия.

Въпросният администратор похарчил 25 000 долара от парите на данъкоплатците за 19 000 галона гориво, за да предупреди останалите да не харчат толкова много пари, като използват толкова много гориво.

* * *

Федерално субсидираната Комисия за подпомагане силите на реда похарчила 27 000 долара, за да проучи въпроса защо обитателите на затвора искат да избягат от затвора.

* * *

Комисията по потребление на САЩ закупила 80 000 значки за кампания в полза на безопасните играчки. После обаче значките трябвало да бъдат унищожени, защото били с прекалено остри ръбове и имали цветно оловно покритие.

* * *

Когато дъщерята на президента Рейгън — Пати, се заженила, на церемонията по бракосъчетанието ѝ присъствали повече полицаи и агенти от Тайните служби (180), отколкото гости (134).

* * *

През 1658 г. Вирджиния приела закон, принуждаващ всички адвокати да напуснат колонията. Целта била колонията Вирджиния да се доближи колкото е възможно повече до идеята за рая — нещо, към което се стремели всички останали подопечни на Британската империя. През 1680 г. обаче законът отново се възцарил. И оттогава насам положението се влошава все повече и повече.

* * *

Папската политика достигнала неподозирани висоти през 897 г., когато папа Стефан VI решил да изправи папа Формосий пред църковния трибунал. Е, имало една малка подробност, която обаче изобщо не трогнала църковното величие — престъпният папа Формосий бил вече мъртъв.

Папа Стефан VI се разпоредил трупът на неговия предшественик да бъде поставен в съдебната зала, облечен в пурпурна мантия. После папа Формосий бил съден, признат за виновен и осъден.

* * *

Преди избухването на Френската революция един човек прекарал петдесет години в затвора, защото бил подсвирнал след кралица Мария-Антоанета. Защо тогава кралицата се изненадала толкова, когато ѝ докладвали, че селяните се бунтуват?!

* * *

След прочутия скандал „Клинтън-Моника Луюински“ служителите на австралийския музей на восъчните фигури в Сидни се видели в чудо и били принудени да запечатат ципа на панталоните на фигурата на Бил Клинтън — посетителите непрекъснато го отваряли и надничали любопитно вътре.

* * *

През 1975 г. Конгресът на САЩ решил да смени асансьорите в сградата си с нови, автоматични. После обаче Конгресът продължил да харчи парите на данъкоплатците, за да дава заплати на операторите на асансьорите, отговарящи за автоматичните асансьори.

* * *

Федералното правителство похарчило близо 300 000 долара за построяването на общински център в гората между две градчета в щата Мичигън. Ала парите привършили много преди да успеят да оправят пътищата до това ценно съоръжение, затова нито един жител от двете градчета не бил в състояние да се възползва от центъра. С течение на времето сградата се разпаднала поради липса на поддръжка.

* * *

Понякога за извършването на някоя голяма глупост не е необходима огромна държавна администрация — дори и съветът на попечителите на местното училище може да свърши тази работа.

Тринадесетгодишно момче от Аризона, след като гледало филма „Октомврийско небе“ — историята на ракетния специалист на НАСА Хоумър Хикам, било вдъхновено да направи модел на космическа ракета. Момчето занесло изработения си от консервена кутия и задвижван от три кибритени клечки модел в училище.

Обаче училищните власти веднага класифицирали модела като опасно оръжие и изключили момчето от училище на основание на своята политика, нетолерираща никакви оръжия на територията на учебното заведение.

* * *

Цивилните служители на полицията в Сиатъл трябвало да преминат през специален курс за обучение по седене на стол, след като двама души от Отдела за отпечатъци и снимки се изсулили от столовете си и паднали на пода.

Отговорникът на отдела разпространил меморандум, озаглавен „Столовете и как да седим на тях“, в който между другото се четяло и следното: „Хванете се за дръжките и се уверете, че владееете стола, преди да седнете в него.“

„Някои хора просто си знаят как да седят на стол — обосновал се по-късно един полицай. — На тях явно им е вродено. Докато други се нуждаят от малко указания по този въпрос.“

* * *

През 1999 г. пощите на САЩ пуснали в обръщение нова серия марки с рисунка на Големия каньон. На всяка марка пишело: „Големият каньон, Колорадо.“

Само дето Големият каньон се намира в Аризона.

* * *

Градските власти на Хюстън издали забранителна заповед за едно магазинче за шантави неща, указваща му да спре продажбата на ядивно бельо, защото магазинчето нямало разрешение за продажба на хранителни продукти.

* * *

Макар и смятани за огромна напаст от фермерите в западната част на САЩ, в Япония прерийните кучета се радват на почит и уважение като престижни домашни любимци, където се продават средно по 30 долара на животинче.

Американските селяни с радост биха се отървали от тези гризачи — било то със или без печалба. Ала колорадската Комисия по опазване на дивата природа не дава и дума да се издума за изнасяне на прерийните кучета от страната и продаването им като домашни любимци в Япония, тъй като съществува закон, забраняващ продажбата на диви животни — нали те принадлежат в крайна сметка на всички! И все пак, тъй като се считат и за напаст, щатът Колорадо смята за напълно законно прерийните кучета да бъдат застрелвани, тровени или удавяни в реките.

* * *

Как се справят държавните училища на САЩ с обучението на простия американски народ?

Фондация „Колониъл Уилямсбърг“ решила да провери образователната система, като пуснала тест по основни исторически познания.

Проучването стигнало до извода, че 79 процента от американците знаят отлично, че призивът „Просто го направи“ е плод на една реклама на компанията „Найки“, ала само 47 процента са наясно откъде идва призивът „Свобода, равенство и стремеж към щастие“.

А което е още по-лошо, 55 процента от американския народ разпознават Оби-Уан Кеноби като човека, който казва: „Нека Силата бъде с теб!“ във филма „Междувъзвездни войни“, а само 9 процента от нацията е наясно, че Джордж Уошингтън е генерал от Войната за независимост.

* * *

Правителството на Съединените щати харчи милиарди долари годишно за отбрана, за да убива нашите врагове, както и всички онези, които са на път да ни станат врагове, и изобщо всеки, който ни е погледнал някак странно.

Същевременно с това администрацията на САЩ харчи и безчет милиони долари за не-отбранителни средства — тоест, за разработването на нови оръжия, които никога не влизат в употреба. Вярно, че тези проекти биват прекъсвани далеч преди завършването им, ала не и преди да са глътнали огромни суми от държавната хазна.

Ето ви кратък списък на милиони долари, похарчени за нищо: бомбардировачите В-1А и ХВ-70; ядрения самолет ANP, както и ядрените ракети „Роланд SA“, „Навахо“, „Снарк“, „Раскал SA“ и „Скайболт“.

Вероятно всички тези милиони са отишли по разработка на имената на тези не-оръжия.

* * *

През четвърти век от новата ера англо-саксонските нашественици на Британските острови въвеждат официална съдебна система. До този момент правото било упражнявано от победителя върху победения съобразно закон, известен като Прищявката. Но ранната англо-саксонска система не представлявала кой знае какво подобрене.

Съобразно тези нови закони обвиненият в някакво престъпление трябвало да стисне с ръка нагорещен ръжен. И забележете — това не било наказание, а само изпитание. Ако след три дена раните по дланта на човека се окажели заздравили, той бил обявяван за невинен.

* * *

Когато Калигула бил просто поредният амбициозен убиец, драпащ нагоре по римската стълбица на успеха, някакъв ясновидец му предрекъл, че никога няма да стане император — че шансовете му да се изкачи на императорския трон били точно толкова големи, колкото и да премине залива Бая без лодка.

Обаче Калигула бил упорит и прилежен убиец. След като елиминирал всички свои съперници, той се добрал до заветната цел — император на цял Рим. Макар че работата не би могла да се нарече особено безопасна, дори и за човек с многобройните таланти на Калигула.

Когато установил контрол над държавата, Калигула се разпоредил по цялото петкилометрово протежение на залива Бая да се подредят кораби един до друг, след това върху тях да се опънат дъски, а върху дъските да се посипе пръст. След тези приготовления той преминал в тръст с коня си през целия залив.

Ала три години по-късно императорът бил убит от своята охрана — техният начин на протест срещу неизплатените извънредни работни часове, които те похабили за избиване противниците на Калигула.

* * *

Когато след края на Френската революция през 1793 г. революционните трибунали не успявали да съдят достатъчно бързо контрареволуционерите, те просто решили да съкратят всички времеотнемащи процедури.

25 000 души били екзекутирани за престъпления срещу държавата и когато не останало кого да екзекутират, най-сетне дошъл редът за екзекуция на онези, които вдъхновили всички тези екзекуции.

* * *

През 1981 г. в Иран било екзекутирано едно деветгодишно момиченце за обида на държавен служител. По иранските закони момченцата трябва да навършат петнадесет години, за да могат да бъдат екзекутирани.

* * *

В стремежа си да излекува работническата класа от пристрастеността ѝ към джина, през 1832 г. британското правителство приело закон в полза на бирата. Работниците из целия Остров отвърнали на това законово поощрение, като започнали да пият бирата като разредител на джина си.

* * *

През 1962 г. един човек от щата Масачузетс отказал да плати повишения данък на къщата му. Вместо това запалил дома си. Но правителството пак намерило начин да му измъкне въпросния данък.

* * *

През 1971 г. представителят на Роуд Айлънд предложил закон, според който всяка двойка трябва да плаща данък от 2 долара за всяко свое правене на любов. Пресмятайки бързичко пасивите си, политиците от двете страни на острова бързо гласували против това предложение.

* * *

През 1968 г. в Йемен маймуна — домашен любимец, била изправена на съд заради палеж, осъдена и екзекутирана от група пожарникари.

* * *

Докато федералното правителство харчи милиони долари по програми, целящи да убедят тийнейджърите и останалите хора да не се убиват, като пушат цигари, Конгресът дал одобрението си за субсидия от 328 милиона долара, предназначена да подпомогне производителите на тютюн, които започнали да губят пари поради спада в цигарения бизнес.

* * *

През 80-те години на ХХ век Министерството на земеделието на САЩ изнамерило хитър начин за спестяване на пари от своите програми за училищни обяди. Бюрократите просто обявили, че не е необходимо да се купуват зеленчуци за нуждаещите се от здравословно хранене ученици, тъй като кетчупът и подправките също са зеленчуци.

* * *

През 1840 г. френското правителство приело закон, постановяващ, че в часовете между залез и изгрев-слънце арестуването на престъпници е забранено.

* * *

Когато издателят на списание „Ню Йоркър“ Харолд Рос решил да регистрира своя измислен герой Юстас Тили в телефонния указател на град Ню Йорк, от пощите веднага изпратили на Тили сметка за телефона.

ДЕСЕТА ГЛАВА

ВЛАСТТА НА ГЛУПОСТТА

Крал Ото — владетел на Бавария от деветнадесети век, се превърнал в жалон за класата на аристократите, създавайки си кралския навик да започва всеки свой божествен ден с отстрелване на селянин.

Вероятно Ото и други подобни на него оглупели от властта владетели доста са се озорили, докато успеят да убедят Свети Петър, че са достойни да влязат в рая. Но дали това автоматично предполага, че преследваните селянци могат веднага да преминат райските двери като награда за благородната си бедност?

Историята на властта доказва, че ако им се предостави подобна възможност, превърналите се в деспотска класа аматьори стават точно толкова жестоки и безсърдечни, колкото и обичайните заподозрени в садизъм.

Преобладаващата част от сританите кучета са жертви по-скоро на бедняците, отколкото на богатите. Дай на бедния да помирише властта и той се превръща в същия жесток глупак като богаташа.

* * *

В продължение на двеста години в Русия имало секта, наречена „Братя и сестри на Червената смърт“, на чиито членове се забранявало да се женят. Но законите на сектата нямали нищо против сексуалния акт, стига след това участниците в него да бъдат задушавани с червени възглавници.

Сектата се разпаднала през 1900 г., когато сто нейни членове се самозапалили и изгорели в очакване на края на света.

* * *

През 1358 г., много преди на някого да му хрумне идеята за народна революция срещу корумпираната аристокрация, на френските селяни внезапно им писнало да бъдат използвани като пушечно месо от господарите на тази страна.

Нежелаещи повече да бъдат подлагани на глад, да бъдат бити, изнасилвани и убити, бедняците надигнали изпосталелите си задници и решили да направят нещо по този въпрос. Вдигнали се на бунт.

Но дали са свалили аристокрацията от власт и са положили началото на ново, благородно общество, в което всички са равни и в което властват християнската доброта и уважение към правата на всички?

Не и в четиринадесети век. Тогава не успели. Макар че се сблъскали със същите затруднения и през петнадесети, шестнадесети, седемнадесети, осемнадесети, деветнадесети и двадесети век.

Междувременно в онази далечна 1358 г. френските бунтовници малтретирали и колели властимащите по начин, на който би завидял и най-жестокият тиранин. Селяните завързвали аристократите и ги принуждавали да гледат, докато жените и дъщерите им били изнасилвани, измъчвани и убивани.

Не минал и месец и дошъл денят на разплатата. Нещата отново се обърнали. Аристократите успели да съберат по-добре въоръжена армия и разбунтувалите се селяци отново били превърнати във фураж за добитъка и поставени от другия край на цевите на пушките. Но безвластните все пак успели да докажат тезата си — само да падне сгода, и никой не би могъл да ги различи от властимащите.

* * *

Тринадесети век станал свидетел на поне един напредък на човечеството — в областта на политическата репресия. Най-забележителният учен от онова време — Роджър Бейкън, предвидил появата на телескопите, микроскопите, колите, парните кораби, самолетите и водолазните костюми, въпреки че в онези тъмни години не съществували нито теории, нито изпитателни лаборатории, с които да докаже експериментално своите „приумици“.

Заради опитите му да изведе хората от тази мрачна епоха, управляващите власти — съветът на лордовете и този на Църквата — вкарали Бейкън в затвора.

Затворът е в състояние да изтощи дори и най-великия гений до такава степен, че той да прозре безсмислието на своята работа в свят, чието невежество е непреодолимо — по простата причина, че невежите отказват да преодолеят невежеството си.

„По-добре да не си бях давал такъв труд заради любовта си към науката!“ — жалвал се безутешно Роджър Бейкън.

Колко други личности с бляскав интелект са достигнали до същия извод — че способността им да виждат онова, което остава невидимо за останалите, е по-скоро проклятие, отколкото благословия?!

Историята крещи от мълчанието на десетки човешки умове, които биха направили живота на другите по-добър, но които са решили да мълчат под заплахата от преследване и наказание.

* * *

През 1850-те години един китайски визионер на име Хун Хсиу Дзуан чул как Господ му казва, че той е по-малкият брат на Исус.

За да изпълни предсказаното, Хун създал Обществото за преклонение пред Бога, което проповядвало християнските добродетели на равенството и морала.

Подобни вярвания са в състояние да извисят хората до мигове на религиозна добродетел, както и да ги подтикнат към крайно глупави действия. Равенството и моралът накарали Хун да обяви война на китайските управници, която продължила четиринадесет години и струвала 20 милиона човешки живота — и всичко това в името на по-малкия брат на Спасителя.

Когато въстанието най-сетне било потъпкано, Хун се самоубил. Същото направили и още 100 000 негови последователи, затъмнявайки всички останали религиозни самоубийства и преди, и след тях.

* * *

Какво е общото между следните управници?

1. Британският премиер Дейвид Лойд Джордж, който обрисувал Адолф Хитлер като „велик човек“.

2. Диктаторът на Уганда — Иди Амин, който се опитал да унищожи всички индийци и пакистанци, живеещи в неговата страна, наричайки ги „евреите на Африка“.

3. Нгуен Као Ки — подкрепеният от Съединените щати премиер на Южен Виетнам, който в края на 1960-те години заявил, че лесно би могъл да срази виетконгците, ако страната му разполага само с „четирима-петима като Хитлер“.

Не, не си мислете, че общото между тях е единствено преклонението им пред най-прочутия лунатик в целия свят! По-скоро е очевидният факт, който само управници, малко позакъсали откъм умствен багаж, биха могли да пропуснат — а той е, че Хитлер с радост би ги изтребил до един, ако планът му за завоюване на света бе успял.

* * *

Не ни карайте сега да се впускаме и в глупавите жестокости на Френската и Руската революция, които би трябвало да бъдат втората и третата вълна на бляскавото възмездие срещу елита заради неговите многобройни грехове, опосредствана от просветения интелект на простия човек.

Същите тези две кървави революции ни карат да се питаме нееднократно защо Американската революция е относително лишена от варварски изстъпления.

В интерес на истината дори и Американската революция си има своя дял от безсмислени, глупашки жестокости. Ала те със сигурност не могат да се сравнят с кървавата баня, в която революционерите от Франция и Русия успели да се потопят.

По време на Американската революция нито една от двете страни не е представлявала беднячеството. Жителите на Британските колонии, водени от Франклин, Джеферсън и Уошингтън, надали биха могли да се нарекат селяни. Америка била богатата земя, очакваща да бъде разграбена — и те грабели ли, грабели.

И тъй като по-голямата част от революционерите били родени върху същата тази земя, те били лишени от вековните Поводи за отмъщение, характерни за Стария континент. Липсвало и подходящо място за събиране на бесни, малоумни тълпи. Британските аристократи, срещу които членовете на колониите се борели, били прекалено далече, за да бъдат влачени за косите по улиците.

От другата страна играели британските офицери, които пък били съвсем наясно, че водят армията си срещу хора, от които те самите не се различават особено.

И все пак историята е съхранила и някое и друго клане — като например клането от 1778 г. в Уайоминг Вали, при което торите подтиквали своите индиански съюзници да измъчват и убиват колонистите от Пенсилвания, които били техни съседи десетилетия наред — при това без някаква особена милитаристична причина.

Налага се да се отбележи все пак, че единствено сравнена с останалите бедняшки революции, тази американска авантюра изглежда чистичка!

* * *

Ала най-зловещите примери за революционно насилие принадлежат на онези благи поклонници на изтънченото — французите. По време на Режима на терор от 1793–1794 г. славните революционери се отнесли дотолкова в справедливия си поход за отмъщение, че заклали хиляди свои сънародници — първо за престъпления срещу народа, после по обвинения в престъпления срещу народа и накрая заради вероятността срещу тях да бъдат предявени обвинения в престъпления срещу народа.

В град Нант гилотината вече се задъхвала, неспособна да поеме количеството екзекуции, разпоредени от революционния трибунал. Затова осъдените аристократи, свещеници, държавни служители и изобщо всички, които по някаква причина не се нравели на въпросния трибунал, били натоварени на кораби, които в средата на реката били пробивани и оставени да потънат.

Всеки, осмеляващ се да се бори за живота си във водата, бил натикван обратно вътре и придържан с дълга кука, докато се удави.

Реката дотолкова се препълнила с трупове, че се превърнала в източник на смъртоносни болести, които постепенно завладели целия град. Така, водени от сляпата си страст за отмъщение, революционерите, без да искат, се самоубили.

* * *

А после следва и Руската революция.

През 1917 г., след успешното детрониране на царя, болшевиките се съгласили на идиотско споразумение с Германия — което окончателно убедило немците, че руснаците са глупаци.

Болшевиките нямали търпение да прекратят бойните действия с немците, за да могат да напуснат фронта и да се върнат у дома, където да могат на воля да убиват своите в една гражданска война, която не позволила на страната да разреши своите селскостопански, икономически и финансови проблеми.

След като спечелили гражданската война, болшевиките изобщо не били в състояние да се справят с всеобщия мор и глад, който избил още милиони жители на страната и въз основа на който десетилетие по-късно немците предположили, че руснаците са си останали все такива глупаци и следователно могат да бъдат победени и завладени през Втората световна война.

Руснаците може и да са били глупаци, но не по-малки глупаци се оказали и немците, които очевидно били забравили поуците от руските зими и мъртвородения опит на Наполеон да завладее Русия, както и готовността на руснаците да умрат, сражавайки се с врага, ръководени от фаталистичната теория, че те така или иначе са обречени да умрат, биейки се с един или друг враг, или пък един с друг — така че, какво значение има кой ще се окаже врагът?!

Нито една от тези откачени ексцесии на озверелите за власт комунисти през тридесетте години сеч и унищожение — гражданските войни, гладът, сриването на руската индустрия или инвазията на Германия — не били в състояние да озаптят Йосиф Сталин, разпоредил смъртта на милиони свои сънародници, с което поне им помогнал да не умрат от глад или от немските куршуми.

* * *

Американската нация е създадена въз основа на схващането за свобода и неотменими права за всички хора. Освен ако тези хора случайно не се окажат африканци.

Хиляди и милиони, които си гледали своята работа, загубили домовете, семействата или живота си, за да помогнат на други хора да не плащат за наемния труд.

Наследството на робството преследва Съединените щати и до ден-днешен под формата на расизъм, престъпления и бедност.

Но какво щеше да се случи, ако американците, които прогласили понятието за свободата, бяха решили действително да се придържат към думите си и никога да не лишат и африканците от полагащата им се свобода? Щеше да се случи това, че днес Съединените щати щяха да бъдат по-добро място за живеене. Същото се отнася и за Африка.

* * *

Нека се върнем към по-често срещаните форми на лудост на тема власт. През 1976 г. харизматикът — преподобният Джим Джоунс от Храма на народа, обяснил на своите ревностни последователи, че „ако ме обичате толкова, колкото аз обичам вас, трябва всички да умрем заедно или ще бъдем унищожени отвън“.

Над деветстотин души извършили самоубийство или били подпомогнати по пътя към смъртта от сподвижници, по-отдадени на преподобния от тях самите. Родители заклали собствените си деца — все в името Божие.

След това масово самоубийство религията била обявена за култ.

* * *

Джак Андерсън упражнявал властта си във Вашингтон чрез своята редовна рубрика, плод на журналистическите му разследвания. Но очевидно властта му не била чак толкова могъща, колкото той си

въобразявал. След като шахът на Иран бил свален от революционните сили в страната, Андерсън обявил, че е предсказал този край на шаха още преди много години.

Появил се само един проблем — когато хората решили да прегледат старите статии на Андерсън, не успели да открият никъде подобно предсказание.

* * *

През девети век Еригена бил един от малцината просветени учени. Той напълно основателно твърдял, че „разумът и авторитетът произлизат от един и същ източник — Божествената мъдрост“.

Ала Църквата недолюбвала подобна безумна ерес и накрая решила да анатемоса писанията на Еригена. Четири века по-късно те продължавали да бъдат смятани за ерес, така че папа Хонорий III решил направо да ги изгори, обявявайки ги за „наследена поквара“.

* * *

Един евангелист от Солсбъри, Англия, бил глобен 1700 долара, защото решил да се издигне над града на моторизиран хидроплан и да проповядва от покривите му към тълпата грешници отдолу. „Мислех, че като чуят глас от небето, те ще го вземат за гласа на Бога“ — обяснил пред полицията фанатикът.

* * *

През тринадесети век хиляди френски деца повярвали на едно овчарче, което твърдяло, че е имало видение за Христос. И децата решили да последват своя млад водач на кръстоносен поход за освобождаване на Светите земи.

Децата били качени на кораби — собственост на френски търговци, и вместо обещаното безплатно пътешествие до Йерусалим,

те били продадени в робство.

* * *

Асирийците били най-образованите хора на древността — отлични земевладелци, умели занаятчии, поставили началото на епохата на бронзовите оръдия на труда, търговци и пътешественици, обикалящи целия познат в онова време свят.

Всичко това се променило през тринадесети век преди новата ера, когато те се превърнали в ужаса на Близкия изток с неизчислимите си армии, унищожаваци всички техни врагове. Специалността им била ослепяването на пленниците — с хиляди наведнъж, с цел предотвратяване бунтове сред робските редици.

Ала фактът, че от слепите хора ставали лоши роби с крайно ограничени умения, очевидно бил пренебрегнат от асирийците — нация, която историята също решила да пренебрегне.

* * *

В годините на най-голямо прехласване по гладиаторските игри в Рим първичните избори за претенденти за гладиаторския пост представлявали не по-малко зрелище за тълпите — в тях въоръжен до зъби мъж гонел и убивал напълно невъоръжен човек. Наградата за победителя: отнемали му оръжията и той се превръщал в следващата жертва.

* * *

Религиозният реформатор Мартин Лутер проповядвал за значението и на обикновения човек в очите на Бога и се опитвал да облекчи положението на бедните, измъквайки ги от властта на корумпираната църква.

Ала немските селяци си направили свое собствено тълкувание на религиозното послание на Мартин Лутер и през 1524 г. се вдигнали на бунт и подложили на сеч десетки немски аристократи.

Мартин Лутер се опитал да обясни на разбунтувалите се селяни, че „дълг на християнина е да бъде търпелив, а не да се бие“.

И селяните продължили да обикалят германските земи, търпеливо убивайки богатите, като твърдели, че изпълняват Божията повеля.

Но Бог предпочел да се покрие, когато германската армия застигнала селяците и ги избила до крак — докато не останал нито един, който да посмее да се бунтува.

* * *

В годините на мрачното Средновековие, когато християнството все още водело битка за установяване на властта си над европейските племена, били избити множество вещици и езичници, задето вземали участие в истерични ритуали, при които се оставяли да бъдат обладани от дявола и се отдавали на неконтролираната страст на танца часове наред, докато накрая някои от тях дори се разсъбличали, когато злите сили избирали да ги завладеят.

Само десетилетия по-късно — от 1300 г., чак докъм 1800 г., в цяла Европа и Америка благонравните християни се оставяли да бъдат обладани от Божия дух и се отдавали на неконтролираната страст на танца часове наред, докато накрая някои дори се разсъбличали голи, когато Бог избирал да се засели в някой от тях.

* * *

Сред индианците куакиутъл племенната власт се определяла по броя на унищожените вещи, които човек решавал да жертва. Водени от тази традиция, най-големите откачалки на тема власт не само изгаряли своите оръдия, оръжия и домашни вещи, но подлагали на огъня и собствените си къщи.

И после оставали с властта на нищото.

* * *

Жадните за власт невинаги прибегват до насилие. Понякога някои от тях решават да пробват и да властват чрез закона.

С нарастване популярността на автомобилите през 1800-те години, Антиавтомобилното общество на пенсилванските фермери постановило следните правила: „В случай, че някой кон откаже да пусне кола по пътя, собственикът трябва да дръпне колата встрани и да скрие частите ѝ в храстите. Автомобилите, които пътуват по пътищата на страната нощем, трябва да изстрелват по една сигнална ракета на всяка миля, а после да изчакват десет минути, за да са сигурни, че пътят е чист.“

Пенсилванските законодатели обаче не превърнали тези правила в закони — както вероятно ще ви подсказе и липсата на хора по пътищата, разглобяващи си колите, за да пропуснат кон.

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА ИЗГЛУПЯВАНИЦИ В ИЗКУСТВОТО

Много често и самите художници имат точно толкова представа какво правят, колкото и страничният наблюдател, който се взира отчаяно в платната им и се пита смутено: „Ама това изкуство ли е?! Очаква ли се от мен да го харесам? Да не би да съм тотално изкукал, че не го разбирам?!“

Абе, на кого му пука в края на краищата?!

* * *

Разочарован от системата писател измислил страхотен метод за изпитване интелигентността на книгоиздателите. Преписал собственоръчно бестселъра на Йержи Козински „Нарисуваната птица“ — роман, спечелил редица награди, и го предложил под формата на ръкопис с неговото име на дузина големи издатели.

Всички до един отхвърлили ръкописа с довода, че не е достоен за издаване, включително и издателската къща, която била публикувала романа на Козински.

* * *

Приживе Винсент ван Гог — днес почитан като един от най-великите художници на света, бил низвергнат от средите на изкуството. Критиците от деветнадесети век заклеявали платната му, а колекционерите не им обръщали никакво внимание.

Ван Гог продал точно едно платно през целия си живот, макар днес произведенията му да носят милиони, когато колекционерите си ги препродават един на друг.

* * *

Винаги, когато му се налагало да дирижира произведения на Феликс Менделсон, немският композитор Рихард Вагнер си слагал ръкавици. След края на концерта автоматично ги изхвърлял в кошчето.

Защо, вероятно ще попитате? Ами защото Менделсон бил евреин.

* * *

Шоуменът от началото на двадесети век Тони Минок притежавал един от най-необичайните таланти за сценична изява — можел да понася огромни дози болка.

Номерът му се състоял да го приковават на кръст — като Христос, докато същевременно пее пред публиката.

* * *

Първата книга на Теодор Гайзел била отхвърлена от двадесет и три нийоркски издателства, преди някой да се осмели да я публикува. След това „И като си помислиш, че го видях на Мълбъри стрийт“ се разпродаде в милионен тираж, както и последвалите романи за доктор Сюз.

* * *

Сборникът разкази „Дъблинчани“, плод на перото на един от най-великите писатели в историята — Джеймс Джойс, бил отхвърлен от двадесет и две издателства, преди най-сетне да бъде отпечатан. Накрая цялото му първо издание било откупено от ненавиждащ книгите психопат, който изгорил абсолютно всеки екземпляр.

* * *

Търговецът от осемнадесети век Тимъти Декстър написал и публикувал своята автобиография. В книгата нямало нито един препинателен знак — освен на последната страница, която се състояла от ред след ред, запълнени със запетайки, точки, удивителни и въпросителни знаци, с инструкции към читателите, че „могат да подправят на вкус текста така, както им е угодно“.

Правописът също не бил сред особено силните страни на автора.

* * *

Колко от следните книги щяха да се превърнат в бестселъри, ако авторите им бяха решили да се придържат към не особено вдъхновяващите им оригинални заглавия?

„Бар-бе-кю“ — „Пощальонът винаги звъни два пъти“.

„Бе-е! Бе-е! Черна овца!“ — „Отнесени от вихъра“.

„Стара подкваса“ — „Слънцето също изгрява“.

„Разнообразни оръжия“ — „Да имаш и да нямаш“.

„Нещо се случи“ — „За мишките и хората“.

„Еврейски пациент започва своята терапия“ — „Оплакването на Портной“.

„Героят на чудовището“ — „Челюсти“.

* * *

Хората на изкуството обичат да повтарят, че важни са техните творби, а не те самите — тоест важна е песента, а не певецът. За съжаление правителствата също предпочитат да вярват на тази благородна лъжа.

През мразовитата зима на 1917 г. великият френски скулптор Огюст Роден бил разорен. Студът и гладът го съсипвали. Обърнал се към френското правителство с молба да му разрешат да живее временно в музея, където са настанени неговите творби.

Правителствените чиновници отхвърлили надменно молбата на великия си сънародник и той починал от премръзване в някакъв неотоплен гараж. А Роден бил дарил повечето от своите скулптури на своята страна напълно безвъзмездно.

* * *

Френският писател Ги дьо Мопасан предпочитал секса пред писането. Накрая го въдворили в лудница, където той непрекъснато ближел пода на стаята и отказвал да уринира. Починал от сифилис на четиридесет и две годишна възраст.

* * *

Английският писател Томас де Куинси („Признанията на един почитател на опиума“) често подпалвал косата си, докато четял на децата си приказки за лека нощ. Удивително е как е успял да доживее до седемдесет и четири годишна възраст!

* * *

Преди да се прочуе като водещ на телевизионно шоу, през 1920-те години Ед Съливън се подвизавал като театрален критик. В първия си критичен обзор той препоръчал на драматурга Август Стриндберг да пренапише второто действие на своята пиеса „Бащата“.

Всичко добре, само дето Съливан пропуснал да обърне внимание на един съдбовен факт — Август Стриндберг бил мъртъв вече близо цяло десетилетие.

* * *

Във вестник „Сан Франциско кроникъл“ се появила критична статия, в която критикът буквално сривал със земята примабалерината на Балета на Сан Франциско.

След излизането на унищожителната критика хората, които очевидно са гледали въпросното представление, изтъкнали, че критикът не знае — или по-точно очевидно не би могъл да знае, — че точно тази балетна постановка, която критикува, била отменена в последния момент и че конкретната балерина, която отнесла такава голяма част от епитетите му, всъщност изобщо не е танцувала тази вечер — нито добре, нито зле, нито както и да е.

* * *

Главният редактор на „Чикаго трибюн“ така и не успял да се примири с факта, че противоречивият роман на Хенри Милър „Тропикът на Рака“ е успял да се намърда в списъка на бестселърите. Затова взел соломоновското решение да не публикува пълния списък.

От този момент нататък в „Чикаго трибюн“ започнала да се появява подбрана колонка, озаглавена „Сред бестселърите“.

* * *

Художникът Козимо Каваларо решил да създаде произведение на инсталационното изкуство. За тази цел наел хотелска стая в Ню Йорк за 100 долара на вечер, в която покрил всичко с топено сирене. Сред предпочитаните от него марки било сиренето „Грюйер“, макар че тук-таме се забелязвали швейцарски и някои други видове.

И докато феновете на изкуството на топеното сирене губели ума и дума пред великото произведение, като че ли основната функция на творбата се оказала да предостави на сатириците преобилен материал за тяхното вдъхновение. Сред многобройните отзиви се родила и следната овча мисъл: „Каваларо е създал грю-бо чудовище. Изкуството слезе от емен-циталските си висини и успя да достигне максимално бри-зо до народа.“

* * *

Стига ли ви търпилото да прочетете онези надписчета с дребните букви, поставени до музейните експонати? Ето ви един такъв от музея „Титаник“ в градчето Индиан Орчард, щата Масачузетс: „Тези пощенски картички бяха дарени на музея от Джанет Рипин — в памет на нейния прачичо Джордж Розеншайн и всички други, загинали при потъването на «Титаник», и в продължение на много години са престояли на параход.“

* * *

Хайнрих Хайне — великият немски поет от деветнадесети век, завещал всичко, което притежавал, на своята съпруга, като поставил едно условие — след неговата смърт тя да се омъжи повторно.

По този начин поетът сякаш казал: „Така на този свят ще има поне един човек, който да оплаква моята смърт.“

* * *

Великият драматург Джордж Бърнард Шоу е автор на едни от най-прекрасните и най-интелигентни речи, написани на английски език. За съжаление обаче човекът не знаел кога да спре да говори. Когато чукнал осемдесет и втората си година, Шоу започнал да се изказва в подкрепа на фашистите, Мусолини, та дори и на Хитлер.

* * *

Когато художниците и аниматорите, произвеждащи рисуваните филмчета на Холивуд, решили да се обединят в профсъюз през 1930-те години, синдикалистите се видели в чудо към кой съюз да ги причислят.

Накрая решили да направят аниматорите част от Задругата на бояджиите и тапетаджиите.

* * *

В годините на мрачното средновековие католическата църква забранявала на жените да се качват на сцената под претекст, че така ще съхрани техния морал. Но същевременно никой църковен служител не желал да се откаже да слуша опера, а за операта са необходими и високи гласове.

Как да се разреши тази дилема? Е, просто като ряпа!

Църквата и нейните прозорливи съветници веднага разрешили проблема, като започнали да кастрират млади момчета, така че гласовете им да не мутират по време на пубертета. Впоследствие кастратите били обучавани да пеят женските партии.

Тази практика продължила чак до просветения деветнадесети век.

* * *

Белгийският музикант Йозеф Мерлин създал първите кьнки още през 1760 г. За да направи добро впечатление на аристокрацията, той решил да се появи с кьнките си по време на една галавечеря.

Но тъй като стигнал до извода, че само с кьнките надали ще успее да произведе необходимата сензация, той решил да влезе в балната зала, пързаляйки се и едновременно свирейки на своята цигулка. По този начин останал без свободна ръка, която да го спре, когато се забил в отсрещното огромно огледало. Човекът едва не умрял от получените рани.

* * *

През 1561 г. излязла книга, наречена „Missae ac Missalis Anatomia“, която съдържа списък с печатни грешки, дълъг петнадесет страници. И тъй като цялата книга обхващала само 172 страници, тя поставила световен рекорд по нескопосана коректорска работа, който все още никой не е успял да надмине.

* * *

Британските цензори се намесили тихо, но категорично във филмовата драма „Информаторът“ на Джон Форд, създадена през 1935 г. и посветена на Ирландските бунтове. Те орязали всичко, което дори и бегло напомняло за ИРА или за въстанието — общо 129 премахнати сцени, превръщайки по този начин филма в напълно неразбираем при появата му в английските киносалони.

* * *

През 1930-те години на египетските сцени профучал за кратко и Хаджи Али, прочул се с прозвището „Удивителният повръщач“. Номерът му се състоял в поглъщане на копчета, бижута, монети и златни рибки, след което започвал да бълва селективно онова, което публиката искала.

* * *

През 1977 г. една англичанка докато се разхождала в музей за изящни изкуства, не издържала и целунала една от картините. Премахването на червилото ѝ от платното струвало на музея 1260 долара.

„Целунах картината, за да я развеселя! — обяснила жената. — Изглеждаше ми толкова студена и нещастна!“

* * *

Смятате ли, че сте по-суеверни от актьорите? Надали. Това е почти невъзможно!

Всички знаем, че предпочитаното пожелание към актьор, канещ се всеки момент да излезе на сцената, е: „Да си счупиш крак!“, като същевременно истинското счупване на крак се смята за изключително лош късмет.

Театралната традиция повелява, че осиновената от театралната труппа котка носи късмет. Не по-малък късмет носят и скърцащите обувки, ако се разхождаш с тях из театъра.

Лошият късмет идва тогава, когато включиш в декорите изображение на щраус, когато си подсвиркваш из театъра или когато повтаряш последната реплика от дадена пиеса по време на репетиции.

Така че, ако успеете да избегнете всички тези спънки, носещи нещастие, значи кариерата ви е вече в пълен ход, макар че не би било зле и да можете поне мъничко да играете.

* * *

През 1983 г. един японски художник конструирал портрета на Мона Лиза изцяло от препечени филийки.

* * *

През седемнадесети век в Англия имало закон, съобразно който всеки, изловен да пее или да свири в кръчма, бил бичуван и тикнат в затвора.

Тези наказания нямали нищо общо с критически оценки за изпълненията — просто аристокрацията била убедена, че разните там романтични балади и песни са подмолна заплаха за тяхната власт.

* * *

Брилянтният челист Йо-Йо Ма извикал такси пред хотела си в Ню Йорк, поставил челото в багажника и се настанил в колата, за да бъде откаран в концертната зала.

Когато влязъл там, той заявил: „Май направих голяма глупост — забравих си инструмента!“

266-годишното чело на Ма било оценено на 2.5 милиона долара. Ала музикантът бил колкото разсеян, толкова и надарен с невероятен късмет — полицията успяла да издири таксито и намерила челото в багажника му.

* * *

През шестнадесети век един музикант изобретил котешки орган. В резонантна кутия били поставяни няколко котки, чиито опашки стърчали през нарочно пробити дупки в дъното на кутията. Музикантът свирел на необичайния си инструмент, като подръпвал ритмично опашките на котките, предизвиквайки съответния звук.

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА ВОЕННИ НЕРАЗУМИЦИ

На страната служат и онези, които само си седят на задниците и решават съдбата на своите подчинени, изпращайки ги на безсмислена смърт.

Историята на военната идиотщина е непосилно дълга, защото на този свят не съществува друга област на човешките усилия, отличаваща се с толкова ниски входящи изисквания и толкова високи изходящи.

Да, сър, генерале, за нас ще бъде истинско щастие да се отправим на тази невъзможна мисия и да загинем! В крайна сметка ние може и да сме войници, но сме също така и идиоти!

Знаете ли безчетния брой на напетите млади мъже, които са си мислели: „Това ли е наистина начинът, по който трябва да пропилявам живота си?!“

За тяхно огромно нещастие обаче въпросната мисъл ги сполетява само в момента, когато се втурват на нож през пренаселеното с вражески сили поле или тичат нагоре по някакъв хълм към сигурна смърт — точно в мига, когато наблюдаващият от другия край на полето или от съседното било главнокомандващ си казва на ум: „Опа!“

Май идеята не беше чак толкова добра, а?

Е, вече е прекалено късно. Следващия път ще извадим по-голям късмет, момчета!

Като разумна раса ние, човеците, се възторгваме от храбростта именно защото тя противоречи на всякакъв здрав разум.

Точно такава храброст са демонстрирали и френските рицари, втурнали се под дъжда от стрели, изстрелвани от английските арбалети при Ажинкур. Ама че идиоти!

Вероятно малко по-малка доза кураж и малко по-голяма доза здрав разум щяха да подскажат на французите и алтернативни стратегии. Като например да обкръжат многократно по-малобройната от тях английска армия, за да неутрализират арбалетите ѝ, вместо да се втурват като един през тясната долина право на прицела на стрелите

им, като по този начин предоставят на врага единствената възможност за победа.

Уелингтънският херцог веднъж е казал: „На този свят няма нищо по-глупаво от галантен офицер!“

И все пак, би ли могла армията на Уелингтън, или която и да било друга армия, да спечели една-едничка битка без подобна галантна глупост? Изходът от войните зависи от мъже, които нямат нищо против да заглушат гласа на разума си, съветващ ги да се опитат да оцелеят — хора, предпочитащи вместо това да се втурнат право към щиковете на противника. Удивителното обаче е, че светът никога не е страдал от липса на подобни мъже!

* * *

Атаката на леката пехота през 1854 г. — колко галантна, колко глупава, колко британска!

По време на Кримската война един слабоумен капитан заповядал на шестстотинте мъже от своята пехота, въоръжени само с мечове, да атакуват дълбоко окопалите се руски войски, които наброявали шест батальона стрелци, шест дивизии кавалерия и тридесет оръдия.

Само за двадесет и пет минути британската пехота изгубила четиристотин от своите общо шестстотин бойци. Но англичаните били сразени напълно едва когато пристигнали руските подкрепления, разположени на околните хълмове, които пък избили колкото от вражеските, толкова и от своите войници.

* * *

По време на Войната за независимост на САЩ Джордж Уошингтън повел колониалната армия към първата ѝ победа — прочутата битка при Трентън, Ню Джърси, при която армията на колониите изненадала британските войски.

При други обстоятелства Уошингтън надали е щял да изненада когото и да било. Шпионин на лоялистите, който се опитал да докладва на главнокомандващия за плановете на Джордж Уошингтън, не бил

допуснат до британския командир, защото полковникът не позволявал на никого да го прекъсва, докато играе карти.

Когато отчаяният шпионин накрая намерил начин да изпрати на полковника бележка, в която му подсказвал, че врагът напредва и ще бъде тук всеки момент, британският полковник пъхнал небрежно бележката в джоба си, без да я прочете, и преспокойно продължил да играе — сега той бил на ход.

Бележката била прочетена едва след победата на Уошингтън, когато в група на убития полковник един войник намерил въпросното листче.

* * *

През 1628 г. шведската флота построила най-големия си и най-опасен военен кораб — с по шестдесет и четири оръдия на двете палуби. Ала корабът се оказал далеч по-опасен за своя собствен екипаж, отколкото за врага — още при потеглянето си потънал в пристанището на Стокхолм.

* * *

Френската армия изобретила устойчиви на минни взривове ботуши, които позволявали на войниците да се разхождат спокойно по минирани полета. Само дето имало един мъничък проблем — ботушите били толкова тежки и с тях се ходело толкова трудно, че войниците рискували да бъдат убити от вражески куршум далеч преди да успеят да избегнат коварната мина.

* * *

Римският император Валенс проявил мъдростта да повика подкрепления, за да помете настъпващите готи.

Ала впоследствие императорът бил завладян от далеч по-вдъхновяваща стратегия — решил да не чака подкрепленията и повел далеч по-малобройната си армия в атака срещу настъпващия враг.

Готите били доста шокирани, когато осъзнали, че Валенс ги напада, тъй като те си седели преспокойно и изобщо не възнамерявали да нападнат римляните, които пък са имали предостатъчно време, за да изчакат подкрепленията.

По този начин император Валенс успял да постигне изтреблението на две трети от собствените си мъже, в това число — и на самия себе си.

* * *

Храбростта на шотландския предводител Уилям Уолъс (същият онзи със смелото сърце, изобразен в едноименната лента на Мел Гибсън) била подпомогната в значителна степен от английската арогантност — тази прелюбопитна гордост на глупците.

През 1297 г. добре организирана военна единица, предвождана от Де Уорън, се отправила към Шотландия със задачата да унищожи разпокъсаната армия на Уолъс. Но първо ѝ се налагало да пресече река форт. Уорън решил преминаването да стане през моста край Стърлинг, макар че всички виждали от другата му страна шотландските войници, а и мостът бил толкова тесен, че хората можели да вървят само двама по двама.

А само на километър по-нагоре по течението се виждал незащитен форд — достатъчно широк, за да могат тридесет английски войници да маршируват през него рамо до рамо.

Разположените край Стърлинг шотландци изчакали търпеливо, докато поне една трета от английската армия премине тесния мост, след което ги посекли безмилостно. А друга малка групичка шотландци успели така да заклецят подстъпите към моста, че другите англичани да не могат да се притекат на помощ на своите сънародници.

Уилям Уолъс безсъмнено е бил точно толкова храбър, колкото го е представил и Мел Гибсън, ала неговата смелост не би имала никаква

историческа стойност, ако не е била улеснена от идиотската самовлюбеност на Де Уорън.

* * *

Повечето от лошите водачи допускат грешки поради вродената си агресия, ала липсата на активност може да се окаже точно толкова глупава, колкото и свръхактивността.

Генералът от войските на Севера Джордж Макклелън удължил безпредметно Гражданската война чрез колебливостта си по отношение на врага, въпреки че неговите войски имали огромно числено надмощие над силите на Конфедерацията.

По време на битката при Мънсън Хил генералът отложил атаката, след като преценил, че хълмът е прекалено добре укрепен с бунтовнически оръдия.

След като войските на Юга избягали под прикритието на мрака, противниците им установили, че оръдията, които предотвратили сигурната победа на Макклелън, не са нищо друго, освен боядисани в черно дънери.

Нерешителността на генерала по време на цялата военна кампания станала толкова отчайваща, че преди да го освободи от длъжност, президентът Линкълн му изпратил следното писмо:

Ако вие не желаете да използвате армията, бих искал да я взема назаем от вас за известно време.

С уважение: А. Линкълн.

* * *

„Същността на военната стратегия е да допуснеш една грешка по-малко от врага“ — твърди стратегът Ханс Делбрук. А тази задача често се улеснява значително от преповтарящата се глупост на вражеските пълководци.

По време на Втората Бурска война британският командир генерал-лейтенант Чарлз Уорън изгубил битката при Спион Коп, защото прекарал двадесет и шест часа персонално надзиравайки войските, определени да извършат решаващата атака, докато прехвърлят личния му багаж през реката.

Докато Уорън завърши успешно тази трудна кампания, пристигнали бурските подкрепления и се окопали добре. Генералът пунал бойците си в атаката точно навреме, за да осигури пълното им унищожение. Докладите мълчат по въпроса за жертви сред куфарите багаж на Уорън.

* * *

По време на битката при Лоос през 1915 г. десет хиляди неопитни британски войници били пуснати във фронтална атака срещу немските позиции.

Британският командир излъгал бойците си, като им казал, че ги изпращат да разузнаят наличието на окопали се немски защитници.

По този начин британците попаднали право под дулата на окопаните немски картечници, които за кратко време покосили осем хиляди от тях. И британците изобщо не успели да пробият обсадата, защото командирите им не ги били снабдили с никакви средства за рязане на бодлива тел.

Жертви сред германските войски? — Никакви.

Немците били до такава степен шашнати от поголовната сеч пред очите си, че решили да не стрелят по изтеглящите се оцелели британци.

* * *

Това обаче не означава, че немците били по-умни войници. В крайна сметка нали са загубили Първата световна война, което по онова време не изглеждало чак толкова неизбежно, колкото ни се струва от позицията на настоящето.

В интерес на истината немската армия била на път да завладее Париж, когато решила да се отклони, за да изследва френските лозарско винарски райони. И междувременно войниците се отдали на такъв поголовен запой, че докато се освестят, Френските и американските подкрепления успели да осигурят отбраната на френската столица.

Добре че немците все пак успели да изтрезнеят достатъчно навреме, за да се предадат.

* * *

По време на Първата световна война ротата на ефрейтор Алвин Йорк била почти унищожена. Но тъй като бил отличен стрелец, Йорк успял да гътне един по един двадесет и пет немски войници, като ги примамвал иззад укреплението си с виковете на чифтосващите се гъски, които използвал по време на ловните си експедиции сред хълмовете на Тенеси.

Един по един любопитните немци се подавали, за да проверят какво става. „Надигнеш ли някой глава, аз веднага го застрелвах“ — отбелязал ефрейторът, докато обяснявал как успял сам-самичък да накара цял немски батальон да се предаде. За този свой подвиг той бил награден с орден за храброст.

* * *

От другата страна на фронтовата линия по време на Първата световна война сам-самичък немски войник пък успял да завладее цяло френско укрепление.

Изпратеният на разузнаване пехотинец съвсем случайно се натъкнал на тунел, отвеждащ към форт Дуомон, където френските войски не били поставили никаква охрана.

Изненаданият немски войник заключил французите в казармата им и отворил портите, за да влезе неговата рота.

По време на битката при Вердан французите успели да си възвърнат укреплението, но успели също така и да загубят 100 000

мъже.

* * *

През 1346 г. при Креси френската армия нападнала много по-малко английско подразделение, състоящо се предимно от стрелци, което незнайно как успяло да спре първата вълна на френската пехота. Преди спешените им колеги да успеят да се изтеглят, френската кавалерия атакувала по същия път, блокирайки както пътя за отстъпление на пехотата, така и собственото си настъпление.

Вместо да се дръпнат, за да дадат път на оцелелите от първата атака свои сънародници, френските рицари решили за по-лесно да нападнат колегите си, междувременно предоставяйки на английските стрелци неизброими възможности да си пострелят на воля по врага.

* * *

През 1750 г. британският генерал Джеймс Аберкромби атакувал французите при Тикондерога в щата Ню Йорк, близо до канадската граница. Армията му надвишавала петорно броя на защитниците и без проблеми би могла да ги победи било с атака по фланговете, артилерийска бомбардировка или просто обсада.

Вместо това Аберкромби успял да превърне сигурната победа в поражение, като изпращал вълна след вълна от своите нещастни войници във фронтална атака срещу средата на французите — единствените укрепени позиции, които те имали.

А когато накрая едно британско подразделение все пак стигнало до френските укрепления, войниците не успели да атакуват триметровите бруствери, защото били забравили да си вземат стълби.

* * *

По време на битката при Сом през 1916 г. британският командир, генерал-лейтенант Хънтър-Уестън заповядал фронтална атака срещу германските сили, като обяснил на офицерите си, че немската защита е разрушена от артилерийските бомбардировки — макар да се виждало и с просто око, че немските укрепления са си цели-целенички.

Британците се втурнали право под градушката от куршуми на немските картечници и само през първите тридесет минути от безсмислената атака двадесет хиляди мъже намерили смъртта си.

* * *

По време на Първата световна война войниците от силите на Съюзниците били снабдени с гранати, монтирани върху пръчки. Идеята била да могат да се протегнат добре назад и да хвърлят гранатата над окопите, използвайки пръчката за подобряване на траекторията и оттам — на попаденията.

Обаче гранатите били конструирани така, че да експлодират при допир, а и окопите не били особено широки. Не се знае броят на бойците, загинали от собствените си гранати, избухващи в мига, в който замахващите войници докосвали другия край на окопа.

* * *

Всички възможни идиотщини, които могат да се случат по време на битка, са се случили на една-единствена армия — американската — по време на войната срещу Испания, водена на територията на Куба през 1898 г. А единствената причина, поради която американците все пак удържали крайно съмнителната си победа, бил фактът, че испанците били още по-тъпи дори от тях!

На първо място, американската армия не разполагала нито с достатъчно бойна сила, нито с провизии. И тъй като били въввлечени прекалено набързо в бойните действия от бърбивите си политици, офицерите не разполагали с достатъчно време, за да обучат качествено доброволците.

За командващ Кубинската офанзива избрали един генерал идиот, който нямал никакъв опит. Той на своя страна пък избрал неподходящо пристанище за отплаване. Пристанището било малко и в него нямало място за достатъчно кораби и връзката му със сушата се осъществявала само от една железопътна линия, така че войници и провизии изоставали километри назад по маршрута.

Верен на традицията си, генералът подбрал също толкова неподходящо място и за дебаркирането в Куба — на място, където нямало никакви възможности за разтоварване на коне. Войниците били принудени да тикат конете си да скачат през борда. Много коне, оказали се по-тъпи и от ездачите си, объркали направлението и отплавали по посока на морето, вместо към сушата, вследствие на което се удавили.

Първоначалната атака било толкова нескопосана в тактическо отношение, че дори и едно малко подразделение от испанската армия би могло да сложи край на войната още в началото ѝ, предотвратявайки изцяло дебаркирането. Обаче испанският главнокомандващ решил да не изостава по простотия от американския си колега и предпочел да не изпраща там въпросното малко подразделение, така че американците си се точели на воля по сушата, напълно необезпокоявани — трмаво и бавно, защото това бил единственият начин, по който можели да действат.

Най-прочутата битка по време на Испанската война — битката за хълма Сан Хуан, заслужава лаврите си по единствената проста причина, че е била толкова зле планирана, проведена и завършена, че се изисквало огромно количество храброст и много човешки животи от страна на американците, за да бъде все някак си спечелена.

Американските войници страдали заради валящите една след друга грешни заповеди на техните офицери, които, ако бяха вложили поне скромно количество интелигентност и добро планиране, щяха да спечелят битката много по-лесно и с далеч по-малко загуби.

Няколко сценки от войната ще бъдат достатъчни, за да си съставите представа защо американците, които надвишавали по численост испанците цели шестнадесет пъти, едва не загубили онова, което на пръв поглед изобщо не можело да се загуби:

1. Американските командири изобщо не си направили труда да изпратят разузнавателен отряд, така че нямали абсолютно никаква

представа нито колко испански войници са се окопали на хълма, нито кои са най-добрите подходи за неговото превземане.

Вместо това решили да приложат нова технология — балон с нагорещен въздух, на който се паднала тежката задача на единствено разузнавателно средство по време на битката. И докато насаденият в балона офицер едва ли разполагал с някакви особени възможности да информира намиращите се на земята свои командири, балонът все пак доказал практическата си стойност като разузнавателно средство — за съжаление, от гледна точка на врага.

Идеята била балонът да премине и над американските войски, за да може находящият се в него да извика отгоре какво е забелязал. На испанците не им оставало нищо друго, освен да проследят къде ще спре балонът, за да започнат да обстрелват джунглата под него.

2. Американската атака била предвождана от подразделения на Националната гвардия, състоящи се от неопитни войници, въоръжени с остарели пушки, стрелящи с отдавна излезлия от употреба барут. Барутният дим ги превръщал в отлични мишени за испанските войници, които стреляли значително по-точно със значително по-модерното си въоръжение.

Тези американски подразделения се оказали дотолкова неефективни, че се наложило да легнат на тревата, за да изчакаат други техни колеги да ги прегазят и да минат в настъпление.

3. Когато най-сетне американците достигнали първата отбранителна линия на испанците — бодливата тел, те установили, че не са си донесли клещи за рязане на тел. Не след дълго установили, че им липсва и артилерийска поддръжка.

Напълно неспособни да преминат бодливата тел, американците били принудени да се покрият в зеленината на джунглата наоколо. Когато най-сетне пристигнала батареята с оръдията „Гатлинг“, войниците се поразвеселили. Гласовете им обаче издали техните позиции и испанците започнали да стрелят по посока на звука, убивайки мнозина, които иначе не можели да видят.

4. Когато американците в крайна сметка се накатали да започнат настъплението на хълма, артилерията им открила огън твърде късно, убивайки по този начин колкото вражески, толкова и свои войници.

5. И всичко това като нищо е щяло да бъде избегнато, ако някой се беше сетил, че корабните оръдия на американците спокойно могат

да принудят испанците да изоставят укрепленията си на хълма и да се предадат. При оръдията обаче съществувал един мъничък проблем — на никого не му минало през ум да ги използва!

Накрая, въпреки големите си загуби американската армия все пак успяла да победи испанската, защото испанският главнокомандващ съперничел по кретенизъм и некомпетентност на американския. Вероятно това е единствената причина, поради която на човечеца изобщо не му хрумнало да изпрати подкрепления на хълм, който иначе е трябвало да бъде отбраняван като ключова позиция.

Чудно ли е тогава, че намиращите се по онова време в Куба немски офицери изобщо не били впечатлени от мощта на американците и решили, че те не биха били важен фактор в една евентуална европейска война?!

* * *

След като атиняните не успели да превземат Сиракуза чрез обсада през 413 г. пр.н.е., армията им се приготвила да избяга по море, преди да бъдат приклекчени от спартанските подкрепления.

Но в момента, в който атинските бойци се качвали на корабите си, станали свидетели на лунно затъмнение. Те веднага слезли на брега, тъй като смятали, че затъмнението е лоша поличба за плаване.

Атиняните били прави в разчитането на поличбата. Донякъде. Междувременно пристигнали спартанските подкрепления, блокирали пристанището и избили 47 000 мъже от врага. Седемте хиляди оцелели прекарвали остатъка от живота си в робство, наблюдавайки затъмнение след затъмнение и питайки се отчаяно какво ли по-лошо е щяло да им се случи, ако тогава бяха отплавали въпреки лунното затъмнение.

* * *

През 1965 г. един бомбардировач на морските войски на САЩ пуснал учебна бомба над супермаркет във Флорида.

* * *

След като на две жени — офицери от войските на САЩ, били отказани значки за храброст заради участието им в инвазията на Панама през 1990 г., говорителят на армията не можел да отрече напълно, че жените са дали своя достоен дял в акцията.

Въпреки че на жените войници не било позволено да участват в битка, битката била дошла сама при тях. Демонстрирайки непогрешима военна логика, говорителят обяснил отказа да им бъдат връчени медали по следния начин: „По отношение на жените прилагаме политика на изключване от бойни действия, но това не означава, че бойните действия са изключили жените!“

* * *

През 1965 г. бившият нацистки генерал Сеп Дитрих се оплакал, че към нацистките ветерани, които той обрисувал като „преследвана общност“, не се отнасят добре.

* * *

Виетнамската война може да бъде разглеждана като глупост и безумие на редица нива. Американски войници, които не желаят да се бият във война, бийки се за хора, които не желаят американците да воюват, били държани във Виетнам от американските политици, които отлично знаели, че войната не може да бъде спечелена по начина, по който била водена.

Ала тъй като глупостта на тази война е прекалено модерна, ще се спрем само на един аспект от нея — американските войници били изпращани рутинно, за кратки периоди — по една година. По този начин политиците в САЩ са се надявали да предотвратят броженията сред войниците си.

Абсурдният резултат: тъкмо американските войници привиквали към водената във Виетнам партизанска война и се научавали да се

оправят в джунглата, те били натоварвани на корабите към дома и замествани от нова партида, напълно незапознати с обстановката сили.

По този начин процентът на жертвите сред американската армия бил неизменно висок — далеч по-висок, отколкото би бил, ако войната се водеше само от опитни бойци. Защото те биха съумели много по-лесно да избегнат капаните, на които се натъквали младите доброволци и така отивали на сигурна смърт.

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА ГЛУПОТЕВИНИ В НАУКАТА

В продължение на десетки мрачни векове най-голямата глупост в науката била нейната пълна липса от историческата сцена.

Всеки, който се осмелявал даже да допусне възможността за научни изследвания, бил заклеймяван като еретик и изгарян на кладата.

Стотици лишени от наука поколения били принудени да пълзят бавно напред, превръщайки света в хаос по твърде ненаучен начин, защото се уповавали на убеждението, че вселената е създадена по-скоро от един от цяла плеяда непознаваеми богове, отколкото от една от цяла плеяда непознаваеми физични теории.

Сега, когато нашият нов, по-добър и напреднал свят се доминира от науката, хората вече не стават жертва на глупостта на невежеството. Вместо това стават жертва на глупостта на науката.

* * *

През 1971 г. един японски учен решил да направи експеримент, целящ изучаването на свлачищата. Работници наводнили склона на хълма с пожарникарски маркучи, за да създадат ефекта на обилните валежи.

Склонът се свлякъл. Научно предизвиканата лавина убила четирима учени и единадесет наблюдатели.

* * *

В статия, посветена на методите за излекуване на онова неприятно чувство на сухота в устата, списание „Селф“ се обръщало към страдащите от тежкия проблем със следния научно доказан съвет: „Пийвайте по-често вода.“

* * *

През 1981 г. турски учени провели проучване, целящо да провери дали дискомузиката прави мишките хомосексуални. Заключение от проучването: да, прави ги.

* * *

Учени от Великобритания, които сигурно са се ръководили от челния опит на колегите си от Турция, провели тригодишно изследване, за да проверят дали рибите чувстват болка, когато попаднат на кукичката на рибаря. Заключение от изследването: да, чувстват.

* * *

Абсолвент от университета „Йорк“ в Торонто написал докторска дисертация на тема: „Анализ на социологическите проблеми на магазините за понички.“ Дисертацията му била одобрена и Висшата атестационна комисия му присъдила титлата „професор“.

* * *

През 1997 г. двама учени от Тексас построили капан с размери два на два метра. Но засега никаква двуметрова мишка не се е появявала наоколо, за да се хване в капана им.

* * *

През седемнадесети век английските лекари предписвали тютюна като лекарство срещу цял куп болести, сред които и чумата.

* * *

През 1976 г. Съединените щати били завладени от поредната си психоза — заплаха от свински грип. Правителството похарчило 135 милиона долара за национална програма за ваксинация на населението. Но населението не щеш ли, не реагирало добре спрямо ваксината — двадесет и трима души починали, а стотици други получили инфаркти или се парализирали. Междувременно разпространението на свинския грип така и не било доказано.

* * *

Когато през 1939 г. бил измислен препаратът ДДТ, неговият създател получил Нобелова награда за разработването на инсектицид, който ще отърве фермите веднъж завинаги от всички комари и вредители.

Но очевидно комитетът по връчването на Нобеловата награда бил не по-малко късоглед от самия изобретател, който пропуснал да проучи дълготрайните ефекти на своето ДДТ. Може пък да са възнамерявали да използват света като опитно поле в дългосрочен план! Едва след предостатъчно смърт и заболявания се стигнало до заключението, че самото ДДТ е по-лошо разрешение на проблема, отколкото самият проблем.

* * *

През 1970-те години една нюйоркиска компания затворила двадесет хиляди тона опасни химически отпадъци в пробити контейнери и заровила контейнерите в канал. Не след дълго върху този канал построили цял жилищен комплекс, в който започнали да се раждат десетки мъртвородени деца, а живите да заболяват от рак. А името на въпросния канал е Каналът на любовта!

* * *

В продължение на тридесет и осем години Министерството на здравеопазването на САЩ провеждало експериментално проучване, по време на което изследователите се кълнели пред четиристотин чернокожи от Алабама, че ги лекуват от сифилис, макар това да не било вярно.

Здравното министерство искало да разбере какво става с жертвите на сифилиса, когато не са подложени на медикаментозно лечение. Какъв е бил резултат ли? Ами, много от мъжете починали. И всички до един в големи мъки.

От този експеримент не се получила никаква полезна медицинска информация. Когато измамата била разкрита, оцелелите и роднините на починалите завели дело срещу американското правителство, спечелили го и получили 9 милиона долара обезщетение.

* * *

Една тексаска компания предлага да сложи вашите ДНК проби в ракета и да ги изпрати в дълбокия космос. Защо ви е да се съгласявате ли? Е, ако се вярва на рекламите, това е в случай, че на извънземните им дотрябва подходяща ДНК за клониране!

* * *

Учените, тествали и поставили оценка на лекарството Талидомид, решили, че то е толкова ефективно сънотворно, че може спокойно да бъде продавано без рецепта на всички нуждаещи се.

Незнайно как обаче учените, разработили чудотворното хапче, пропуснали да обърнат внимание на страничните му ефекти. Погълнато от бременни жени, то водело до ужасяващи деформации на плода, в това число бебета, родени без ръце или с подобни на перки ръце, стърчащи от раменете им!

Но докато някой се сети най-накрая да забрани лекарството, на бял свят дошли осем хиляди бебета с подобни малформации.

* * *

През 1984 г. в Бопал, Индия, в складовете на завод за инсектициди се спукал контейнер, съдържащ метилизоцианид и отровните газове бързо се разпространили на площ от двадесет и пет квадратни мили.

След откриването на теча трябвало да изминат два часа, докато някой се сети да предупреди хората от градчето за надвисналата над тях опасност. Дотогава две хиляди души вече били починали.

* * *

Построяването на великия трикилометров мост над река Тай в Шотландия отнело цели седем години. Мостът бил считан за едно от чудесата на инженерното изкуство по онова време — поне докато не се срутил по време на буря на 18 декември 1879 г., само осемнадесет месеца след откриването си, повличайки със себе си към реката и сигурната смърт и един влак, заедно с осемдесет човека в него.

Хората не успели да се измъкнат, защото вратите на пътническите вагони в британските влакове винаги се заключвали.

Що се отнася до гореспоменатото чудо на инженерното изкуство, инженерът, който бил проектирал моста, просто пропуснал да провери ефекта на силния вятър върху своето съоръжение, а на всичко отгоре си позволил да го изгради и от нискокачествени материали.

* * *

През 1963 г. група изследователи на раковите заболявания в една болница в американския град Бруклин съобщили на двадесет и трима възрастни пациенти, че ще имат честта да бъдат участници в нова

програма за лечение. Вместо това старците тихо и неусетно били инжектирани с активни ракови клетки.

* * *

В Съединените щати стандартното разстояние между влаковите релси е 4 фута и 8.5 инча. Американските железопътни строители използват тази странна мярка, защото точно така се строят влаковите релси и в Англия. А пък английските инженери от своя страна използват мярката, защото първите влакови релси били построени от същите хора, които са създали и първите трамваи.

Трамваите пък използват това разстояние, защото били създадени със същите инструменти, с които някога са правили и големите каруци. Странното разстояние между колелата на каруците трябвало да пасне на улеите по старите английски черни пътища, които на свой ред пък били издълбани в земята от римските бойни колесници.

Цивилизацията може и да се срути, но традициите никога не умират.

* * *

Стратезите на военното дело родили блестяща идея — да тренират пчелите да подушват и откриват мини по бойните полета. Учените изхождали от презумпцията, че тъй като мините излъчват определени химически вещества, тези вещества се изпускат в околната среда и пчелите биха могли да ги надушат върху полена на цветята.

Но изследването веднага било стопирано от активисти на Организацията за защита правата на животните, които на свой ред изтъкнали, че пчелите не могат да бъдат принуждавани насила да се явяват на военна служба, тъй като не са жители на Съединените щати.

Което ни кара да погледнем под нов ъгъл на отряда на полицейските кучета.

* * *

Глупавите медицински ходове не са приоритет единствено на лекарите — понякога и самите пациенти дават своя дял в идиотщините. Точно такъв е и случаят с онзи шофьор на камион в Белгия, който смятал, че изпълнява препоръките на доктора си, купувайки си пакетче малки пирончета от железарския магазин. След вечеря мъжът погълнал няколко от тези пирончета, защото докторът го бил посъветвал да включва повече желязо в храната си. Острите железни пирончета се забили в стомаха му, пробили го и човекът бил откаран скоропостижно в болницата.

* * *

През 1891 г. Айзък Клайн — завеждащ метеорологичния център в Тексас, съобщил за вестника на град Галвестън, че хората не трябва да се опасяват от урагани, макар че пристанищният град, построен само на три метра над морското ниво, нямал защитна стена.

„Би било невъзможно какъвто и да било по сила циклон да създаде вълна, която да нанесе материални поражения на града“ — потвърдил уверено ученият, заявявайки, че загрижеността, изказана от други хора, е „просто абсурдна заблуда“.

И така, решило се да не се строят никакви защитни диги или стени срещу стихията на океана и въздуха. На 8 септември 1900 г. мощен ураган изтрил завинаги от лицето на земята градчето Галвестън, заедно с всичките му осем хиляди абсурдно заблудени жители.

* * *

В зората на космическата наука техниците отговаряли и за почистването на резервоарите на ракетите преди изпитателните полети. Дори и най-нищожната пращинка мръсотия в резервоара би

могла да окаже влияние върху траекторията на полета и да разруши ракетата.

Преди едно такова изстрелване облечените в безупречно чисти екипи техници се изкачили по стълбата към платформата за изстрелване и влезли в резервоарите по друга стълба, почиствайки внимателно всяка възможна пращинка, всяка частичка мръсотия и всяко излишно петънце. Когато се върнали в контролната станция, апаратурата подаде сигнал за останало замърсяване в резервоара на ракетата. Техниците се върнали, отворили люка и издърпали останалата в резервоара стълба.

* * *

През 1998 г. телевизионният проповедник Джери Фолуел обявил от малкия екран, че компютърните проблеми, предизвикани от вируса Y2K „вероятно са Божие знамение, изпратено, за да разтърси нацията“.

Фолуел предсказал, че проблемите, свързани с програмирането на софтуера по разпознаване на кода за 2000 г., биха могли да се превърнат в изходна точка за световно религиозно пробуждане, което да накара Христос да слезе от небето и да прибере при себе си истински вярващите.

За да се подготви за това дългоочаквано събитие, преподобният започнал да се запасява с храна и амуниции, макар че не станало много ясно от къде на къде ще се нуждае точно от *амуниции* по пътя си към Небесата. Както и — по тази логика — от храна.

* * *

125 милиона долара изхарчили учените от НАСА за единствен проект — изпращане на орбитален спътник за климатични изследвания на 416 милиона мили от Земята — до Марс, за да изучи Червената планета. Но изследователите пропуснали да похарчат още някой и друг долар за проверка на математическите си изчисления.

Единият от научните екипи, отговарящ за навигацията на спътника, изчислила орбитата му около Марс чрез английските мерни

единици. Другият обаче използвал метричната система. На никого не му хрумвало да приведе изчисленията от едната система в другата.

В резултат на това недоглеждане вместо да влезе в орбита около Червената планета, спътникът се разбил на повърхността ѝ и бил унищожен. За данъкоплатците остава успокоението, че това е бил един от по-евтините проекти на НАСА.

Но това не е първият провал за милиони долари, допуснат от ракетните специалисти, които доказали, че понякога дори и космическите науки не могат да достигнат космоса.

През 1962 г. спътникът „Марийн 1“ излязъл от траекторията си и се наложило да го взривят в космоса, за да не се разбие на Земята — и всичко това на стойност 18.5 милиона долара.

Какво се е объркало ли? Ами някой поставил тире на неподходящо място в алгоритъма на програмата.

* * *

Когато през осемнадесети век сред студентите в Германия излезли на мода дуелите, лекарите трябвало после да шият раните по лицата им, но да се стараят да не си вършат работата особено качествено. Защо наранените студенти предпочитали лошото зашиване пред компетентната лекарска намеса ли? Защото студентите се дуелирали точно затова — заради белезите от раните си. Колкото потблъскващ бил един белег, толкова по-висок ставал социалният статус на мъжа.

* * *

По време на Гражданската война в САЩ медицинската наука изоставала значително от военната. Повече от половината 620 000 загинали от страна и на Севера, и на Юга намерили смъртта си не от куршум, а от заболявания или инфекции, разпространявани от военните лекари.

Един войник от Севера писал на близките си, че макар и ранен, той отказал да отиде в лазарета и предпочел да остане на бойното

поле, защото смятал, че там има много по-голям шанс за оцеляване, отколкото близо до лекарите.

* * *

Първите европейски ботаници наричали патладжана „мала инана“ — „лудата ябълка“ — убедени, че който хапне от този зеленчук, полудява. Може пък по този начин да са се опитвали да убедят майките си, че съществува и строго научна причина, доказваща, че консумирането на зеленчуци не е задължително.

* * *

Един английски лекар на име Джеймс Солсбъри измислил уникално лечение на астмата през 1880-те години — всеки ден консумирайте по три добре препечени пирожки с бифтек, заедно с много топла вода.

Лечението не се оказало особено успешно, ала подобното на хамбургер ястие, познато днес като „пържола Солсбъри“, останало и до ден-днешен.

* * *

В праисторическа Европа шаманите лекували епилепсията, като пробивали дупки в черепите на страдалците. Те извършвали тази трепанация толкова умело, че лекуваните по този начин оцелявали и често се връщали за нова процедура.

Колкото и да е странно, трепанацията се върнала твърде неочаквано чак през 1962 г., когато един холандски лекар обявил, че отрязването на мъничка част от черепа би могло да възстанови правилната циркулация на кръвта и същевременно да повиши нивата на човешкото съзнание.

Холандците реагирани на тази идея, като затворили лекаря в лудница.

Но двама английски последователи на схващанията на холандеца решили да си направят сами трепанация — пробихи дупки в челата си с помощта на електрическа бормашина и премахнали две костици от черепите си. Макар никой от двамата да не притежавал медицинско образование, и двамата оцелели и по-късно отворили художествена галерия в Лондон.

* * *

Древните римляни не са си миели зъбите. Следвайки съветите на древните римски стоматолози, те предотвратявали появата на кариеси по зъбите си, като си плакнели ежедневно устата с урина.

* * *

Древното племе маори от Нова Зеландия вярвало, че Господ е вдъхнал живот в човеците, като е кихнал.

Събратята им от другия край на света — древна Европа — пък били убедени в противното. Според тях кихането може да бъде доста смъртоносно, защото съществува огромна опасност човек да си издуха душата през носа.

Точно по тази причина и до ден-днешен е останало пожеланието „Наздраве!“ (или „Бог да те благослови!“) при кихане, макар модерната наука да не го е включила като превантивна стратегия против умирачка.

* * *

В някогашна Европа под основите на замъците и на други важни сгради били заравяни хора, защото първите инженери бързо

забелязали, че доста често основите и стените се наместват или пропадат.

Инженерите правели това човешко жертвоприношение пред боговете на земята, за да предотвратят срутването на сградите си.

Съвременните инженери предпочитат ситуационни меморандуми и екипни заседания — далеч по-напредничави методи за прехвърляне вината на чужд гръб.

* * *

През Средновековието лекарите били убедени, че могат да изгонят треската, като под възглавницата на болния поставят конска глава. Но вероятно единственият начин, по който това лечение прогонвало треската, бил, като прогонвал и болния от стаята.

* * *

Когато през 1954 г. учените обявили, че заболяванията от рак на белите дробове сред пушачите са се увеличили с три до шестнадесет пъти в сравнение със случаите сред непушачите, броят на пушачите драстично се увеличил.

* * *

През 1995 г. един тексасец внезапно получил инфаркт и починал на място, защото вместо предписаното на рецептата лекарство против ангина местният фармацевт му дал хапчета за високо кръвно. Аптекарят просто не успял да разчете драскулките на лекаря върху рецептата.

* * *

В края на деветнадесети век английският изследовател Франсиз Галтън решил да последва примера на именития си братовчед Чарлз Дарвин и да пренасочи както своето любопитство, така и безчетното си състояние към сферите на науката.

Ето някои от многобройните научни изследвания на Галтън: карта на красотата във Великобритания, която била съставена, след като авторът ѝ преброил по колко красиви жени има във всеки град на страната — така се оказало, че Лондон е градът на красавиците, а Абърдийн — на грозотиите; каква е точната дължина на въжето за бесене на престъпници; апаратче за отчитане на натиска върху краката на столовете, чрез което можело да се определи до каква степен хората се накланят към своите сътрапезници; цифрова оценка на тъпотията по време на лекциите; секстант за измерване фигурите на жените от разстояние; както и доста скандалното му изследване, посветено на „статистическите анализи относно ефикасността на молитвите“, което, наред с много други неща, доказвало, че монарсите, за чието здраве и дълъг живот поданиците непрекъснато отправят молитви към Бога, всъщност живеят забележително кратко.

Ала името на Франсиз Галтън нашумява преди всичко покрай науката евгеника, чийто родоначалник става той и която проповядва, че за подобряване качеството на английската нация трябва да бъдат избирани единствено мъже от забележителни фамилии, демонстриращи стабилни качества като „здраве, енергия, интелект, мъжественост и благородство“.

А идиотите, престъпниците и всевъзможните други нежелателни елементи ще бъдат затворени в трудови лагери и лишени завинаги от способността да се размножават.

* * *

Не по-малко противоречиви са схващанията и на генетика Уилям Шокли, който бил убеден, че неговите собствени деца представляват „забележителна еволюционна регресия“ в интелектуално отношение в сравнение с баща си.

Къде тогава е сбъркал? При избора на съпруга, естествено — ученият я обвинявал, че всичко се дължи на нея, защото нямала

никакво академично образование.

* * *

През деветнадесети век един от методите за лечение на сифилис, който лекарите предпочитали, се състоял в затваряне на пациента в тясна кабинка, в която с помощта на силни електрически крушки температурата на болния се вдигала до 40 градуса по Целзий.

* * *

През 1851 г. един британски лекар измислил система за предупреждение за приближаващи бури. Апаратурата му за анализ на времето се състояла от буркан, в който са поставени шепа пиявици и един звънец. Както той самият обяснявал, при приближаването на буря пиявиците ще станат активни и ще задвижат звънеца.

Докторът имал идея да постави такива системи за ранно предупреждение за приближаващи бури по цялото британско крайбрежие. Правителството обаче му отказало.

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

ТЪПОТИИ, ИЗРЕЧЕНИ ОТ ПРОЧУТИТЕ

Ако държите да се прочуете, започнете навреме с каланетика на устата, така че, докато настъпи моментът журналистите да започнат да записват премъдрите ви слова, тя да е станала толкова голяма, че да може да побере дори и крака ви.

В обществената надпревара за изричане на тъпотии безспорни лидери са политиците — засега никой не е успял да ги достигне.

* * *

Президентът Калвин Кулидж: „Когато все повече и повече хора биват изхвърляни от работа, настъпва безработица.“

* * *

На въпроса какво му е дало основание да предположи, че става за президент, Роналд Рейгън отговорил: „Не съм достатъчно умен, за да лъжа.“

* * *

Мариън Бари — кмет на Вашингтон: „Като изключим убийствата, нашият град може да се похвали с един от най-ниските проценти престъпност в страната.“

* * *

Президентът Джордж Буш: „Аз си имам собствени виждания по редица въпроси, при това много категорични виждания, макар че невинаги съм съгласен с тях.“

* * *

Вицепрезидентът Дан Куейл: „Каква огромна загуба е човек да си изгуби ума! Или пък да няма такъв! Да, това е самата истина!“

* * *

Президентът Уорън Хардинг: „Прогресът не е нито прокламация, нито празни приказки. Той не е нито претенция, нито плод на предразсъдъците. Той не е нито персонални подбутвания, нито пресъхващи повици. Той не е план за покушение, измислен от пламнали от гняв плебеи, нито предложено прорицание.“

* * *

Роналд Рейгън, отказващ да подпише законодателен акт, касаещ опазването на националните гори на САЩ: „Дървото си е дърво. Колко такива ви трябват, за да ги съзерцавате?!“

* * *

Кметът на Чикаго — Ричард Дейли: „Нека си изясним това веднъж завинаги! Полицаят не е тук, за да създава безредици. Полицаят е тук, за да защитава безредиците!“

* * *

Сенатор Бари Голдуотър по време на кандидатпрезидентската си кампания през 1964 г.: „Мнозина американци не харесват простите неща. Точно затова не харесват и нас, консерваторите.“

* * *

Хауърд Пайл, съветник на президента Айзенхауер: „Правото да страдаш, е една от големите радости на пазарната икономика.“

* * *

Сенатор Уилям Смит, председател на правителствената комисия по проучване потъването на кораба „Титаник“: „Защо пасажерите, които са били по палубите, не са влезли в херметизираните кабинни на кораба, за да се спасят от удавяне?“

Очевидно сенаторът е пропуснал да обърне внимание на една подробност — всеки, сетил се да влезе в така наречените херметизирани кабинни, или е щял да се задуши, или да се удави, когато корабът е стигнал до дъното на Атлантическия океан.

* * *

И отново вицепрезидентът Дан Куейл: „Не, замърсяването е онова, което разрушава нашата околна среда. За това са виновни нечистотиите във въздуха и водата.“

* * *

Губернаторът Алф Ландън по време на кампанийна обиколка: „Където и да отида в тази страна, все срещам американци!“

* * *

Сенатор Орин Хач: „Наказателното право е начинът, по който нашето общество признава светостта на човешкия живот.“

* * *

Географията не познава граници, когато се стигне до овчи мисли на политици, както доказва безспорно френският президент Шарл дьо Гол: „Китай е голяма страна, населявана от мнозина китайци.“

* * *

И пак вицепрезидентът Дан Куейл: „Обожавам Калифорния. На практика аз съм израснал във Финикс^[1].“

* * *

Рон Цайглер, говорител на президента Никсън, обяснил по следния начин един политически парадокс: „Президентът е напълно наясно какво става. Това обаче в никакъв случай не означава, че нещо става.“

* * *

И все пак политиците не държат изцяло монопола върху феномена „хора, които могат да говорят, без да им се налага да си ползват мозъка“, както ще видим по-нататък:

* * *

Богатият филантроп Джордж Делапорт с радост дарявал огромни суми за поддръжката на Сентрал Парк в Ню Йорк. Но за подпомагане на бедните той категорично отказвал да даде и цент, обяснявайки схващанията си по следния начин: „Хората са бедни, или защото са тъпи, или защото са мързеливи. Ако ги храните безплатно, просто ги задържате завинаги на най-долното обществено стъпало!“

* * *

„Мис Алабама“ за 1994 г., в отговор на един от въпросите в конкурса „Мис САЩ“: „Аз не бих желала да живея вечно, защото хората не трябва да живеят вечно, защото, ако трябваше да живеем вечно, тогава щяхме да живеем вечно, обаче не можем да живеем вечно, поради което аз не бих желала да живея вечно.“

В интерес на истината изказването ѝ е твърде смислено в сравнение с думите на останалите претендентки.

* * *

Изпълнителният директор Уорън Литълфийлд относно изрязването на дискусията за оргазмите от телевизионното шоу „Сестри“: „В корпоративно отношение всички ние вярваме в оргазмите.“

* * *

Морт Неъм — продуцент на телевизионното шоу „Тайният дневник на Дезмънд Пфайфър“, задържало се съвсем за кратко на екран: „Въпреки че тези периоди са носели потенциалния заряд на болката и трудностите, не може да се отрече, че са били благодатна почва за комедия.“

Става дума за периода на робството в Американския Юг.

* * *

Водещият на токшоу Фил Донахю: „Предпочитам да ме мислят за плиткоумен, отколкото да ме определят като интелигентен.“

* * *

Цигуларят Зубин Мета: „Според мен в оркестъра не трябва да бъдат допускани жени. Там те се превръщат в мъже. Мъжете ги третираат като равни. Мисля, че това е кошмарно.“

* * *

Финансистът Айвън Боски: „Мисля, че алчността е здравословна. Човек може да си бъде алчен до насита и пак да се чувства добре със себе си.“

* * *

Богатият индустриалец Джон Д. Рокфелер: „Убеден съм, че способността да правиш пари е дар от Бога.“

* * *

Независимо от мненията, изказани от Рокфелер и Боски, супермоделът Бевърли Джонсън отправя следния апел към обществото да се включи в битката срещу бедността: „Всеки човек трябва да разполага с толкова пари, че да си позволи пластична операция!“

* * *

Актрисата Брук Шийлдс дарява света със следното дзен схващане относно цигарите: „Пушенето убива. А когато човек умре, губи изключително важна част от живота си.“

* * *

Актьорът Тели Савалас определя по следния начин кой е най-големият злодей сред злодеите в човешката история: „Това е един човек, много по-зъл и от Хитлер, и от Сталин. Става дума за Зигмунд Фройд!“

* * *

Мултимилионерът баскетболист Шакил О'Нийл, на въпроса дали е посетил Партенона по време на обиколката си из Гърция: „В толкова много кръчми влизахме, че вече не мога да си спомня имената на всичките!“

* * *

Собственикът на бейзболния отбор „Оукланд“ Чарли Финли: „Често към наричал Бауи Кун «селски идиот». Но сега искам да се извиня на всички селски идиоти на Америка. Бауи Кун е национален идиот!“

* * *

Един блажено анонимен редактор, оправдаващ отказа си да публикува класическата алегория на Джордж Оруел „Животинската ферма“: „В Съединените щати публикуването на животински истории е буквално невъзможно.“

* * *

А писателите обикновено пазят най-плиткоумните си мисли за своите събратя по перо.

Вирджиния Улф описва пълните с витиевати изречения романи на Джеймс Джойс като „драсканици на още незавършило гимназистче, чешещо акнето си“.

Най-майсторското почесване на Джойс — „Одисей“ — през 1998 г. бе определено като най-добрият роман на всички времена. В списъка, съставен от група видни академици, не се забелязваше нито едно произведение на Вирджиния Улф.

Лев Толстой оценява творбите на Уилям Шекспир по следния начин: „Жестоки, аморални, вулгарни и безсмислени.“

Хубаво де, ама харесват ли му?

---

[1] Столицата на щата Аризона. — Б.пр. ↑

ПЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА ИДИОТСКА ПОЛИТИКА

„Да предположим, че сте идиот — казал веднъж Марк Твен. — Да предположим също така, че сте и конгресмен. Извинете, повтарям се.“

Неразривната връзка между политиката и глупостта е ясна за всеки, който може да издържи да изчете цял един ежедневник.

И човек не може да не се запита: „Добре де, като са толкова глупави тези политици, как в крайна сметка успяват да бъдат избрани? Или може би отговорът се крие в самия въпрос?“

А някои политици посредством далеч по-упорит къртовски труд от други, успяват да затънат още по-надълбоко в блатото на идиотщината и глупостта.

* * *

По време на дипломатическа визита из Европа през 1962 г., финансирана от парите на данъкоплатците, конгресменът Адам Клейтън Пауъл решил да проучи възможностите за работа на американските жени, като посещавал всички възможни нощни клубове и стриптийз барове (все места, в които американските жени биха си намерили най-лесно работа).

Пауъл натоварил данъкоплатците и с таксите по собственото си пране, което минало на химическо чистене в Лондон и било изпратено в Италия чрез дипломатическата поща.

* * *

През 1971 г. губернаторът на Алабама Джордж Уолъс получил почетна степен по таекуондо. Обаче в бойните изкуства не съществува

традиция да се присъждат почетни степени — те трябва да се извоюват чрез упорит труд.

* * *

За да спести пари, конгресменът Джеймс Джефърдс от Върмонт напуснал своя апартамент във Вашингтон и се преместил в офиса си на Капитолия. През 1981 г. конгресмените печелели повече от 60 000 долара годишно.

* * *

През 1940-те години Самюел Фердинан-Лоп участвал в президентските избори във Франция, предлагайки като платформа своята забележителна Лопеотерапия. В нея се предвиждало изкореняването на бедността след десет часа вечерта и уникален по рода си метод за пречистване въздуха на Париж — чрез повторното му предаване в ръцете на природата.

* * *

През 1962 г. повече от 46 000 избиратели подкрепили Едуард Кенеди за сенатор на САЩ. Какво му е толкова глупавото на това ли? Ами въпросните избиратели живеели в щата Кънектикът, докато Кенеди се кандидатира за сенатор на щата Масачузетс.

* * *

Когато през 1966 г. телевизионното шоу „Батман“ ставало все по-популярно, съветският правителствен вестник „Правда“ нарекъл героя с плаща „капиталистически убиец“. Очевидно „Правда“ предпочитала далеч по-пролетарски ориентирания герой Питанката.

* * *

Уилям Хенри Харисън, избран за президент на САЩ през 1840 г., не проявил глупост, отказвайки да си сложи шапка и палто за церемонията по встъпването си в длъжност, която щяла да се проведе наред една мартенска буря във Вашингтон.

Той проявил глупост, демонстрирайки дълбоката си самовлюбеност в собствения си глас, която го накарала да държи реч в продължение на цял час. Накрая всички замръзнали, в това число и самият той.

Харисън каканижел ли, каканижел, докато си навлякъл сериозна настинка, довела до фатална пневмония, която го извадила само след месец от Овалния кабинет и от белия свят. По този начин Харисън се превърнал в първия президент на света, който се е наговорил до смърт.

* * *

Хюбърт Хъмфри изгарял от толкова страстно желание да стане президент, че се съгласил да служи като вицепрезидент под ръководството на Линдън Джонсън. Това е все едно да искаш да се научиш на кожарския занаят, като чиракуваш при маркиз Дьо Сад.

Като политик Джонсън бил егоистичен садист, който унижавал Хъмфри на всяка крачка. Веднъж дори го сритал по глезените, защото вицепрезидентът не припкал достатъчно бързо, за да изпълни заповедите на шефа си.

„Когато ми трябва твоя съвет — обичал да казва Джонсън на Хъмфри, — ще ти го дам!“

Въпреки позора си Хъмфри така и не успял да се докопа до президентското кресло. Той загубил изборите, изпреварен от един политик, който бил принуден да изтърпи дори още по-големи унижения от него, за да получи тази работа — Ричард Никсън.

* * *

Харолд Карсуел, номиниран за съдия във Върховния съд на САЩ от президента Никсън, се сблъскал със силна опозиция. Демократите твърдели, че Карсуел не е достатъчно известен, за да седне на най-великото съдийско кресло в страната.

Сенаторът Роман Хрушка предложил следната пледоария в защита номинацията на Карсуел: „Даже и да е толкова посредствен, колкото твърдите, в тази страна има предостатъчно посредствени съдии, адвокати и обикновени хора. Те така и не успяват да получат свой представител в правителствените среди, не мислите ли?! В крайна сметка, не можем да вкараме сред нас всичките там Бланшовци, франкфуртовци и Кардосовци, я!“

* * *

Съветският диктатор Йосиф Сталин, чиято власт на терора го е превърнала в човека, избил много повече от своите, отколкото съперника му по мегаломанство Адолф Хитлер, държал в постоянен страх цялата нация, питайки се с унищожението на коя ли група хора да се захване сега.

Но нещата се изяснили, след като веднъж Сталин случайно подхвърлил, че „веселите гейове са една от най-големите забележителности на Съветския съюз“.

* * *

След като бил избран за президент на Бразилия през 1979 г., генерал Жоао Фигередо автоматично демонстрирал желанието си да води силова политика.

„Възнамерявам да отворя страната за навлизането на демокрацията — обявил възторжено той, — и всеки, който ми се опълчи, ще бъде тикнат в затвора и смазан.“

* * *

През 1844 г. на вигите в Съединените щати се наложило да водят предизборната си кампания срещу някакъв никому неизвестен кандидат, когото демократите избрали от немай-къде. Сред лозунгите на вигите се четял и следният: „Кой, по дяволите, е този Джеймс К. Полк?!“

Оказало се, че Джеймс К. Полк е човекът, който победил вигите. На всичкото отгоре той се превърнал в един от малцината, ако не и единственият президент, който изпълнил всяко едно от своите предизборни обещания! По време на единствения му президентски мандат сред постиженията му са и спечелването на Мексиканската война, както и окончателното стабилизиране на северноатлантическото крайбрежие на САЩ.

Що се отнася до перчещите се опоненти на Полк, попитайте който и да било съвременен студент по история, и той ще ви посрещне с въпроса: „Кои, по дяволите, са тези виги?!“

* * *

Политическият експерт Николо Макиавели предложил стратегия за политическите пристрастия в отвъдното, която говори недвусмислено за лицемерието на по-голямата част от политиците.

„Когато умра, искам да отида в ада, а не в рая — обявил той. — Защото в ада ще се радвам на компанията на папи, крале и принцове, докато в рая има само просяци, монаси и апостоли!“

* * *

Президентът Ричард Никсън организирал тържествена вечеря в Белия дом в чест на великия джаз музикант Дюк Елингтън. Когато гостите пристигнали, той объркал почетния гост с певица Каб Калоей, на когото заявил: „Двамата с Пат много обичаме вашата музика!“

* * *

Римският император Калигула бил толкова кръвожаден, че неговата охрана се принудила да го убие, за да не се окаже следваща в неговия весел списък.

В неутолимия си стремеж за власт Калигула измъчвал и убивал и своите врагове, и своите приятели. А когато говорел за Рим, чиито жители всъщност го били избрали за император, той го наричал „градът, чиито вратове само чакат да ги кльцна“.

* * *

Президентът Роналд Рейгън проповядвал консервативната икономика, но не се отличавал с кой знае каква пестеливост, когато се стигнело до харчене на пари за неща, за които той искал да похарчи пари. Като някогашен актьор, Рейгън перфектно разбирал, че онова, което правиш, би могло веднага да се замаже от онова, което казваш.

За церемонията по встъпването си в длъжност Рейгън похарчил много повече пари на данъкоплатците, отколкото който и да било друг президент преди него — минимум 4 милиона долара, и то по най-скромни изчисления. Как тогава е успявал да защити своя твърде либерален начин на пилеене на пари? Просто тръбял наляво и надясно, че никой не се осмелява да пипа обществените фондове.

Популярността му била толкова голяма, че хората предпочитали да вярват повече на него, отколкото на голите факти. Самозаблудата на националното стадо често окуражава политиците да си мислят, че могат да лъжат публиката достатъчно дълго, за да си осигурят доходни постове.

* * *

Докато изпълнявал длъжността представител на Съединените щати в Организацията на Обединените нации през 1948 г., Уорън Остин предложил необичаен подход за разрешаване проблемите в Близкия изток, изтъквайки, че евреите и арабите трябва да изгледят различията си „като добри християни“.

* * *

Говорителят на Ричард Никсън — Рон Цайглер, хвърлил светлина върху позицията на президента относно покриването на скандала с аферата „Уотъргейт“ по следния начин: „Ако отговорите ми ви звучат неясно, смятам, че те са неясни, защото и въпросите са неясни, а и ситуацията е твърде неясна, пък и аз не съм в позиция да ви ги изясня.“

* * *

През 1998 г. един кандидат за сенаторски пост от Оклахома починал само месец преди първичните избори, но все пак получил 56 000 гласа по време на изборите.

Вероятно електоратът бил на мнение, че ако има нещо по-лошо от мъртвия политик, то това е живият политик.

* * *

Джей Едгар Хувър карал агентите си от ФБР да съставят тайни досиета на всички известни личности. Сред тях бил и поетът Арчибалд Маклийш, който спечелил наградата „Пулицър“ три пъти и бил главен библиотекар на Конгресната библиотека.

Какво толкова успял да изрови Хувър срещу поета? Оказало се, че далеч преди Втората световна война Маклийш е бил „преждевременно съзрял антифашист“.

* * *

Социолозите твърдят, че два пъти повече либерали се отдават на цуни-гуни и прочее задоволяващи телата дейности, отколкото консерватори. Защо е така? Да не би либералите да са по-безразсъдни в

морално отношение? По-склонни към апокрифни дейности? Или пък имат по-хубави тела от консерваторите?

Или може би консерваторите водят също толкова бурен личен живот, обаче си го държат личен, като прикриват страхотните си, божествени тела и не отговарят на глупавите въпроси, задавани им от социолозите.

* * *

Конгресменът Сам Стайгър от Аризона, който бил изкарал пет мандата в Конгреса, се завърнал на обществената сцена след двадесет и три годишно отсъствие — през 1999 г. бил избран за кмет на градчето Прескот.

Стайгър приел победата си твърде начумерено, като изтъкнал, че най-интересното от тези избори е фактът, че „в този град има 96 достатъчно тъпи жители, че да гласуват“ за неговия опонент.

Как ли се чувства човек да се върне на обществената сцена след толкова дълго отсъствие? „Гадно“ — отговорил бившият конгресмен.

* * *

През 1976 г. президентът Джералд Форд заявил, че Полша не се намира под опеката на Съветския съюз. Това трябва да е прозвучало твърде изненадващо не само за поляците, но и за Съветите, които все още контролирали Полша, при това го правели от доста години насам.

* * *

За да докаже, че в американската армия не се ръководят от предразсъдъци, президентът Роналд Рейгън обичал да разправя една история за черния готвач, който убил японец в Пърл Харбър. Единственият недостатък на тази история бил фактът, че тя никога не се била случвала.

А иронията в цялата ситуация е, че по онова време американската армия била далеч по-интегрирана в расово отношение, отколкото гражданското общество на Съединените щати.

Що се отнася до самия Рейгън, той пледирал също така и против предложенията за защита на околната среда, изтъквайки, че дърветата причиняват замърсяване на въздуха, което представлявало заплаха за качеството на целия въздух над САЩ, тъй като, ако се вярва на Рейгън, в днешно време на територията на Щатите имало далеч повече гори, отколкото в годините на колониалната зависимост.

* * *

През 1927 г. кандидатът за президент Чарлз Кинг спечелил първичните избори на либералите с 234 000 гласа повече от своя съперник, което било твърде странно, вземайки под внимание дребния факт, че тази цифра е петнадесет пъти по-голяма от общия брой на гласувалите.

* * *

Незагасващата популярност на образа на Джордж Уошингтън се натрапва на децата в Съединените щати още от най-ранна възраст чрез всякакви разкази — например за това как той е отсякъл случайно една череша, обаче признал пред баща си истината, защото не обичал да лъже, или пък за онзи момент, когато бил метнал сребърен долар през река Потомак.

И докато тези и други подобни историйки се съчиняват с образователна цел вече години наред, интересното в случая е, че конкретно тези за Уошингтън са си чиста лъжа, измислена от биографа Мейсън Лок Уиймс през 1800 г. с цел продажбата на повече екземпляри от неговата книга.

* * *

През 1999 г. за английската Камара на лордовете се кандидатираше един политик, чиято главна точка в платформата касаша поставяне на намордници на котките, за да се предотврати жестокото им отношение към мишките и малките птички.

ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА ТЪПИ СПОРТОВЕ

Бъдете сигурни, че спортистите не са си спечелили прозвища като „бързи в краката и бавни в главата“ ей така, без нищо!

* * *

Участието на Ричард Никсън във футболния отбор на колежа „Уитиър“ се превърнало в предвестник на неговия подход към президентското кресло. Почти на всеки мач трениорът се виждал в чудо с него — с този свръхамбициозен играч можело да се направи само едно: да се остави в резервите.

* * *

Първите четирима, финиширали в маратона по време на Олимпийските игри през 1900 г., били дисквалифицирани за измама. Те напуснали бързо основния маршрут, метнали се на един файтон и доприпкали на пистата на стадиона далеч преди останалите участници.

Измамниците били разкрити много лесно, защото истинският победител бил взел преднина още в самото начало на състезанието, така че бил напълно наясно, че никой не го е изпреварвал.

* * *

В баскетбола силните нападатели са си особена, неповторима порода, което вероятно е най-добре за всички останали.

Карл Малоун, нападателят на „Юта Джаз“, изрекъл следната непоклатима защитна реч относно най-великия шоумен в този спорт и негов приятел Чарлз Баркли: „Говорете си каквото щете за Чарлз Баркли, ама да знаете, че когато той ви каже, че ще направи нещо, бъдете сигурни, че или ще го направи, или няма да го направи!“

* * *

Ако си мислите, че съвременният американски футбол е груба игра, трябвало е да видите как стоят нещата преди деветдесет и пет години! Крошетата, ритниците и ударите под кръста са си били напълно законни. По време на колежанския турнир през 1905 г. осемнадесет играчи намерили смъртта си на терена.

* * *

Не по-малко интересни са и правилата на една игра с топка, играна от древните ацтеки и май от Централна Америка. Капитанът на изгубилия отбор бил убиван, сърцето му било изваждано, след което преминавало от ръка на ръка през публиката, за да бъде изядено.

* * *

Когато атлетите вършат идиотщини, никой не се изненадва, че хора с имена като Дафи^[1] и Диззи^[2] невинаги са наясно какво точно правят. Но поне от страна на съдиите човек очаква малко по-интелигентен напън на мозъка.

Съдиите на Олимпийските игри в Лос Анджелис през 1932 г. поставили световен рекорд по нестандартни мисловни напъни. Когато французинът Жул Ноел счупил рекорда по хвърляне на диск, печелившото му хвърляне било дисквалифицирано — при това не защото той е нарушил по някакъв начин правилата, а защото всички

съдии, които в този момент е трябвало да го наблюдават, решили да се обърнат, за да позяпат овчарския скок.

* * *

По време на Олимпийските игри през 1972 г. баскетболният отбор на Съединените щати спечелил златния медал във финалите срещу Русия. Гонгът ознаменува края на играта — Щатите водели с една точка.

Тогава един от съдиите върнал часовника назад и предал топката на руския отбор. Руснаците не успели да вкарат кош и времето отново изтекло.

Втори съдия върнал часовника и пак подал топката на руснаците. Този път те успели да вкарат кош и така спечелили златния медал. Отборът на САЩ бойкотирал игрите и техния сребърен медал.

Този инцидент плюе в лицето на така шумно прокламирания дух на честната игра, който уж олицетворяват Олимпийските игри. Той е по-неприятен дори и от стимулантите, с които спортистите се опитват да подобрят представянето си. По-лош е дори и от съдиите по фигурно пързалане и художествена гимнастика, които изразяват нагло предпочитанията си към отбора на една или друга страна, като дават субективни оценки. Защото там всички станали свидетели как съдиите връщат часовника не един, а цели два пъти, за да получат желанието от тях резултат. А най-гадното от всичко е, че олимпийските власти категорично отказали да удостоят с внимание протеста на останалите спортисти.

* * *

По време на канадското родео в Едмонтън излязъл на мода взаимстваният от затворническите игри вариант, наречен каубойски покер.

Четирима мъже седят на маса в средата на арената. Не е необходимо да играят на карти, нито пък се нуждаят от чипове, защото играят хазарт с телата си.

Организаторите на родеото подбират най-гадния от всички бикове и го пускат на арената. Когато бикът се втурне към участниците, последният останал седнал след неговото нападение печели.

През ноември 1998 г. бикът превърнал масата за покер в съчки, обаче джакпотът от 300 долара трябвало да бъде разделен на две, защото след нападението на звяра били останали цели двама от участниците.

* * *

Кой казва, че от футболните звезди не става интелигентни спортни коментатори?! Предлагаме на вниманието ви следната мисъл, изказана от бившия полузащитник и настоящ телевизионен експерт Джо Тайсман: „Никой, ангажиран във футбола, не може да се смята за гений. Гений е човек като Норман Айнщайн.“

* * *

Следвайки модата сред спортните среди през 1990-те, един защитник уважил майка си, като татуирал името ѝ върху гърдите си.

Вероятно към края човекът съвсем му изгубил края, защото вместо „Мейбъл“, както било името на жената, той наредил да изпишат „Мейблъ“.

* * *

Вероятно нещо в срещата с връхлитащ срещу теб бик извиква най-идиотското у някои тореадори. Това се отнася и до човека, който се опитал да се бори с бик от задната седалка на пежо — кабриолет от 1901. За щастие бикът нямал ни най-малка представа, че си има работа с пежо, иначе сигурно щеше да преобърне колата.

Вместо това той просто подвил опашка и побягнал, оставяйки тореадора без никаква възможност да се докаже, но предоставяйки му превъзходен шанс да се измъкне безславно от арената, пълна с разочаровани фенове.

През 1897 г. друг тореадор решил да се бие с бик, качен върху велосипед. Обаче в случая бикът се оказал пълен непукист — метнал и тореадора, и велосипеда му през стената. През 1932 г. в Испания схватка между бик и тореадор върху мотоциклет завършила без резултат, но не и за тълпата, която проглушила арената от викове това зрелище никога повече да не се повтаря.

* * *

Ледът е повалил не по-малко спортисти от разярените бикове — както се оказало за отборите по леден бейзбол от края на деветнадесети век. Това е игра, при която плъзгането е не само позволено, но и неизбежно.

Ледът бил предпочитан терен и за някои баскетболисти, пързаящи се на кьнки. В Кливланд пък в началото на двадесети век се радвал на огромна популярност боксът върху лед.

* * *

Ако не се пързаят върху лед, някои спортисти предпочитат да падат от стремето, докато играят футбол, бокс и баскетбол на гърба на коне.

* * *

В радвалия се на мимолетна слава спорт, наречен воден бейзбол, правилата изисквали вътрешните играчи да играят, потопени до шията, пичърите — потопени до кръста, а батърите — потопени до бедрата.

* * *

Ето и други радвали се на твърде мимолетна слава спортове, които изисквали известна ловкост, но никакви мозъчни усилия: въздушен голф, седеж върху пилон и поглъщане на златни рибки.

* * *

През 1878 г. състезателят по спортно ходене Лаймън Портър предложил 1500 долара на човека, който ще успее да премине разстоянието от Сан Франциско до Ню Йорк, бутайки ръчна количка по-бързо от самия него.

За огромно учудване на Портър предизвикателството му било прието. Смелчагата се казвал Леон Федемайер, французин, на четиридесет и една години, изкарващ си хляба именно с бутане на ръчна количка.

Натоварен с 65 килограма храна, дрехи и палатка, Федемайер бутал количката си през пясъците на пустинята, през снежни виелици и през планински склонове.

След шест месеца французинът добутал количката до град Ню Йорк и предявил претенции към наградата. Ала неговият опонент — човекът с парите — така и не се появил.

Разореният французин се опитал да възстанови загубите си, включвайки се в други състезания по спортно ходене (този път без ръчна количка). Странното е, че без количката той се движел по-бавно, отколкото с нея.

* * *

Светът на бокса затаил дъх, когато шампионът в тежка категория Мохамед Али приел предизвикателството да участва в състезанието по бойни изкуства, в двубой с японския борец Антонио Иноки.

Главната подготовка на Али се състояла в максимална публичност на срещата, докато междуременно Иноки тренирал

усилено, за да подсили брадичката си да устоява на непобедимите крошета на Али.

Но усилията на японца се оказали абсолютно напразни. По време на петнадесетте рунда, в които се опитвал да докаже, че боксът може да бъде и неконтактен спорт, той прекарал времето си, лежейки по гръб и отбивайки с крака противника си всеки път, когато се приближи. Накрая реферите се принудили да обявят срещата като мач без резултат.

* * *

На вечния двубой между бокса и борбата се сложило край (или поне на противоречието между огромния борец и посредствения боксьор) през 1976 г., когато двуметровата канара Андре Великана вдигнал пътуващия боксьор Чък Уепнър и го запокитил през въжетата на ринга. Уепнър успял да се изправи, а Андре спечелил, макар че и двата спорта загубили по нещо.

* * *

През 1920-те години Търговската гимназия на Салем се прославя като училището с най-продължителна хронология на нескончаеми загуби на футболния си отбор в целия щат Масачузетс. След като отборът губел непрекъснато цели шест години, властите на училищната футболна лига внезапно установили, че такава училище всъщност изобщо не съществува.

Отборът се състоял от момчета, изхвърлени от всички училища, които уговаряли срещите си с отборите на училищата из целия щат в замяна на част от наградата. Салемската единадесетица правела всичко възможно да губи всеки път, за да бъде сигурна, че и следващата година ще бъде поканена.

* * *

Древните минойци били големи почитатели на един вид спорт, който би бил огромно предизвикателство за всеки съвременен атлет — или поне за онзи, който държи да остане атлет и на следващия ден след състезанието.

Млад мъж или млада жена заставали в средата на арената, с лице към бясно устремен към тях бик. Когато бикът се приближал достатъчно, задачата на спортиста била да го хване за рогата и да направи през гърба му салто.

Вероятно това е една от многобройните причини, поради които минойската цивилизация е изчезнала.

* * *

Тенисистът Илие Настасе поставил рекорд за идиотско поведение. По време на своите мачове той се подигравал на реферите, плюел срещу противника си, мамел, нападал опонентите си с неприлични думи и накрая бил дисквалифициран по време на мач, в който противникът му водел, обаче напуснал корта, изпълнен с отвращение поради склонността на Настасе да прави всичко друго, само не и да играе тенис.

* * *

През 1995 г. индиец балансира на един крак в продължение на седемдесет и един часа и четиридесет минути. Обаче балансирането на един крак не е сред особено печелившите спортове.

Други спортни опити, отличаващи се с особени върхове в тъпотията, направени с цел влизане в „Книгата на рекордите Гинес“ от хора, надарени с повече мускули, отколкото мозък, са:

1. Англичанин, балансира върху главата си сто тухли (с общо тегло двеста килограма) в продължение на четиринадесет секунди.
2. Мъж, който завързал с езика си 833 възела за един час.
3. Двама шотландци, поставили рекорд по пълзене на четири крака (свободен стил) по протежение на петдесет километра.

Тук обаче става въпрос за спринтиране. За рекорди в дисциплината пълзене на дълги разстояния трябва пак да се върнем в Индия, където мъж пропълзял на четири крака 1400 километра, за да докаже своята огромна набожност.

4. Британец, който разрязал 30-сантиметрова краставица на 264 парчета за 13.4 секунди.

5. Само един от най-престижните американски университети може да роди следната пре-мозъчна клоунада: четиринадесет студенти от Станфорд прекарали 244 часа и 43 минути в игра на прескочикобила. По този начин те изминали 1604 километра.

6. Британец, изминал 115 километра за двадесет и пет часа, балансирайки върху главата си бутилка от прясно мляко.

7. Американец, който изминал с велосипед 85 километра и 900 метра, като непрекъснато гледал назад през рамо.

* * *

По време на Олимпийските игри през 1976 г. един майор от Съветската армия, състезаващ се в дисциплината фехтовка — спорт само за джентълмени, бил дисквалифициран, защото си сложил на шпагата електрически прекъсвач, за да може да регистрира удар срещу противника си, без дори да го докосва.

* * *

През 1491 г. крал Джеймс IV забранил голфа в Шотландия по простата причина, че „прилича май на глупава игра“.

По-късно кралят все пак възстановил статуса на играта и законът пак претърпял височайши промени с едно изключение — играенето на голф било забранено в неделите, защото било „време за литургия“.

* * *

През 1967 г. К. В. Суицър станала първата жена, участничка в Бостънския маратон. Или поне бягала, докато един от организаторите не се опитал да я измъкне от трасето. Друг състезател го спрял.

След състезанието Американската лекоатлетическа асоциация лишила К. Суицър от спортни права, защото била пробягала с два километра повече от разрешеното за жени и защото се опитала да участва в маратон без придружител.

Днес хиляди жени участват във всички бягания на дълги разстояния, придружавайки самите себе си.

* * *

Когато стане въпрос за собственици на спортни клубове, Джордж Стайнбренър — шефът на нюйоркските „Янки“, си е вид сам по себе си, преди всичко защото никой не желае да се числи към същия вид.

След като поиграл на въртящи се врати с няколко мениджъри, през 1982 г. той обявил: „Боб Лемън ще бъде наш мениджър цяла година! Можете да се обзаложите! Не ми пука дали ще се класираме последни. Кълна се във всичко свято, че той ще изкара при нас целия сезон!“

Само след четиринадесет мача Стайнбренър уволнил Лемън.

* * *

В дните на боксирането с голи ръце рундовете не били фиксирани по време. Всеки рунд продължавал дотогава, докато един от боксьорите се строполи безжизнен.

Срещата между Джем Мейс и Джо Кобърн през 1871 г. се превърнала в ярко доказателство за недостатъците на това правило. След отзвучаването на гонга за първи рунд флегматичният Мейс заел позиция в средата на ринга, обаче Кобърн, който бил далеч по-добър от него, започнал да подскача покрай въжетата. Нито един от двамата не благоволявал да промени стратегията си на игра.

Първият рунд се проточил цели седемдесет минути, без нито един удар. Тогава обаче се появила полицията и прекратила

нелегалната борба, макар че може много да се поспори дали тази среща влиза в законовата класификация на понятието „борба“.

* * *

През 1912 г. сборният отбор на колежанските звезди играел мач по американски футбол срещу колежа „Галодет“, чиито ученици били глухи.

Звездите решили, че никой от противниковите играчи не може да ги чуе, затова вместо да уговорят следващите си ходове както обикновено — скупчвайки се, — те просто си крещели през целия терен.

Звездите обаче не си давали сметка, че, макар и глухи, противниците им са истински спецове в разчитането по устни. И така, знаейки всеки следващ ход на противниците си, учениците от колежа „Галодет“ ги били с 20:0.

* * *

Много преди въвеждането на хронометрите за вкарани кошове в баскетбола отборът на гимназията в Джорджтаун, щата Илинойс, демонстрирал защо се нуждае от такъв. След като още в началото на играта те отбелязали три коша, джорджтаунци взели превес над противниците си от гимназията „Хоумър“ и решили да си почиват, като се мотаят безцелно по игрището.

Неспособни да пробият застоя, наложен от по-силния отбор, играчите на „Хоумър“ накрая седнали на игрището, за да чакат края на мача. През това време съдията пък си прочел вестника. Когато накрая задължителното време изтекло, отборът на Джорджтаун отпразнувал победата си с 1:0.

---

[1] На шотландски означава „глупав, смахнат“. Неслучайно е използвано и за име на едноименния паток от анимационните филмчета. — Б.пр. ↑

[2] На английски означава „неясен; мъгъав; неразбираем“. —
Б.пр. ↑

СЕДЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА ГЛУПОСТИ, ЗА КОИТО МОЖЕТЕ ДА СИ ХВЪРЛИТЕ ПАРИТЕ

Ако купувахме всичко, което рекламите се опитват да ни пробутват като жизнено необходимо, щяхме да докажем, че наистина сме толкова тъпи, за колкото ни вземат онези от рекламните агенции.

Но на кого всъщност се надяват да продадат джунджурии като тези, на които е посветена нашата глава?

* * *

Буреносно бельо: кобур за слабините, за прибиране на пищова. Производителят съветва при пищови с по-големи размери да се носят гащи с по-голямо пространство.

За опасните дами пък се предлагат кобури, които могат да се прикрепват към сутиените.

* * *

Купа за снакс, която издава гръмогласен вик всеки път, когато се присегнете да си вземете парченце.

* * *

Гривна от прозрачна пластмаса, която се пълни с мравки, а след това се носи на ръката.

* * *

Аспиринови обици. Снабдените с таблетки висулки се продават също така и с валиум, судафед и пепсид АС.

* * *

В магазина за сувенири край Маунт Ръшмор продават всякакви нещица. Ето нашето най-добро предложение за сувенир с най-загадъчно значение за туристите, дошли да се насладят на скалистите образи на четиримата прочути американски президенти: бейзболната топка за 7.99 долара с фалшивите автографи от президентите Джордж Уошингтън, Томас Джеферсън, Ейбрахам Линкълн и Теодор Рузвелт.

Първите двама така и не са чували през живота си за бейзбол, та какво остава за идеята да си поставят автографите върху топките!

* * *

Позлатено боди за 129.95 долара.

* * *

Надуваем гумен самолет.

* * *

Електрически уред за почистване на езика.

* * *

Телефонен щит, предназначен да възпира разпространението на електромагнитните вълни и проникването им в ушите ви, докато разговаряте по телефона.

* * *

Въздушни възглавници, вградени в бельото ви. Служат за омекотяване на удара върху задните ви части, когато се случи да паднете.

* * *

Кихаща кукла.

* * *

Легло във формата на маратонка, под което можете да си сложите маратонките си във формата на легло.

* * *

Собствениците на кучета очевидно са нарочени от служителите на маркетинга като главна мишена за всевъзможни идиотщини, предназначени за потребители, чийто мозък е хванат на къса каишка.

Какво ще кажете например за ядивни поздравителни картички за кучета?! И щом така и така кучето ви може да чете, що не му вземете и една книжка с картичката, а?!

Може пък Шаро да предпочита кучешки шампоан, който мирише на бебешка пудра. Ще кажете, защо точно бебешка пудра? Естествено, че какво друго?! Нали кучетата обикновено се превръщат в бебетата на семейството!

* * *

Миниванове с вградени телевизорчета. Точно за това си мечтаят всички шофьори, които имат в колите си телефони, факсове и глобални позициониращи системи — още едно нещо, което да не им позволява да се концентрират върху пътя пред себе си!

* * *

Сувенирна атомна бомба, която се изстрелва със силен трясък и пламък, а накрая произвежда гъбоподобен облак от пушек. Произведена е в Япония.

* * *

Боксерки, играещи рокендрол, които се свързват със стереоуредбата — за по-добра вибрация на панталоните!

* * *

Проблясваща минерална вода за саксийни растения.

* * *

Тениски с фалшиви петна от пот под мишниците.

* * *

Прозрачни боксерки за мъже.

* * *

Магически парфюм, специално създаден да подчертае вашите способности на екстрасенс.

* * *

Врата за началници, така че заетите изпълнителни директори да могат да оперират хидравличната ѝ система само с натискането на един бутон и да ви я тръшват под носа.

ОСЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

БИЗНЕСЪТ НА ГЛУПОСТТА И, ОБРАТНОТО

На шефовете в „Хюлет-Пакард“ веднъж им хрумнала брилянтната идея да свалят всички врати от офисите на фирмата, за да поощрят по този начин откритото общуване между мениджърите и персонала.

От този момент нататък по което и време от деня човек да решал да погледне към паркинга на фирмата, виждал събрани по двойки и тройки служители, шушукащи си нещо лично, което не биха могли да си кажат в останалите си без врати офиси.

Но, от друга страна, не всички корпорации се ръководят от хора, пуснали мозъците си в постоянен отпуск, нали? Или може би не е така?

* * *

Телефонната компания „Пасифик Бел“ предпочитала да изпраща пространни сметки на своите клиенти — от много страници. Дори и потребителите с по-скромен брой разговори получавали сметка от минимум две страници — на втората от тях се мъдрели само две думи: „празна страница“.

* * *

Когато през 1902 г. компанията „Жилет“ започнала да продава самобръсначки, стотици мъже си ги купили, но после ги изхвърлили, твърдейки, че ножчетата са тъпи и не им бръснат брадите.

Хората от „Жилет“ установили, че недоволните клиенти не са смъквали капачетата на ножчетата преди започването на бръсненето.

* * *

Производителите на коли харчат милиони за проучвания и търсения на нови имена за своите модели. Веднъж в „Шевролет“ се спрели на името „Нова“, обаче се оказало, че няма да могат да продават модела си в Латинска Америка, защото на испански „но ва“ означава „не върви“.

* * *

Нали знаете колко е трудно да се ориентираш в огромен универсален магазин, особено ако влизаш в него за първи път?! Вероятно точно поради тази причина в един калифорнийски магазин се вижда следната табелка: „*Вторият етаж — на горния етаж*“.

* * *

През 1998 г. Британските железници се сблъскали с проблема как да направят така, че влаковете по експресните линии „Интерсити“ да се движат навреме. След много умувания началниците взели кардинално решение, което благоразумно избягвало драстичните подобрения в оборудването и в цялата система.

Те просто предефинирали понятието „навреме“. Сега се смята, че влакът пристига навреме, ако се появи в рамките на час закъснение от графика.

* * *

През 1990 г. един американец си разглеждал книжката с инструкции за ползване на новото си видео, когато забелязал, че датата, използвана като пример за нагласяне на таймера на видеото, е 7 декември.

Въпросното видео било произведено в Япония. А 7 декември е датата, в която японци те се промъкват тайно и нападат изневиделица пристанището Пърл Харбър — събитие, което предопределя американското влизане във Втората световна война.

* * *

Един търговски представител от Калифорния продавал на корпорациите тренировъчна програма за екипна работа, наречена „Детска градина за възрастни“, която изисквала от началниците да строят укрепления от кубчета и да нижат герданчета от мъниста.

Програмата имала огромен успех. Тя правела участниците по-добри началници, като ги задържала поне за ден далеч от главите на техните подчинени.

* * *

Когато кибритът се превърнал в обичайното средство за палене на цигара, войниците бързо установили, че никак не е безопасно да си споделяш клечките, когато си на истинска война.

Точно там се е зародило и прочутото суеверие, предупреждаващо ни, че трета цигара с една клечка не се пали. Ако подържите запалена клечка в тъмнината толкова дълго, ще предоставите на вражеския снайперист превъзходна възможност и да ви открие, и да ви вземе на прицел — така третият, палец от една клечка, обикновено се оказва човекът, на когото късметът му е изневерил. Завинаги.

Производителите на кибрит обаче само това и чакали — те веднага превърнали тази предохранителна военна мярка в суеверие с международни мащаби, което няма нищо общо с оцеляването по време на бойни действия.

Резултатът: дори и в мирно време хората отказват да споделят клечка кибрит, макар че никакви снайперисти не дебнат наоколо. Това от своя страна повишава броя на използваните клечки кибрит, а оттам — и печалбите за производителите.

* * *

Марк Твен, който е вероятно най-умният представител на американската нация, е имал шанса да инвестира парите си в новата телефонна компания на Александър Греъм Бел. Обаче той отказал предложението и предпочел да даде парите си в проект за нова наборна машина. Ала компанията, която го била подмамила, загубила всичко и банкрутирала.

* * *

През 1998 г. една английска корабна компания изплатила 2 милиона долара щети на населението на остров в Южния Пасифик, задето товарен кораб на компанията разрушил кораловия риф на острова, докато маневрирал прекалено близко до брега.

Но защо корабът се е отклонил толкова много от курса си? Защото шкиперът искал да погледне по-отблизо полуголите островитянки.

* * *

Онази божествена, сладка коричка на шунката „Блек Форест“ се прави от карамел. Освен ако не сте в Канада, където производителите на месо получили разрешение от държавните власти да заместят скъпото карамелено покритие с ръжда. Експертите твърдели, че ръждата е по-евтина, задържа се по-лесно за шунката и е напълно безопасна за консумация.

* * *

Работник от град Александрия, щата Вирджиния, бил много недоволен от годишната си атестация. Обадил се на своя мениджър, за да се оплаче. После пак се обадил. После пак.

След петнадесетото оплакване той бил арестуван за системен тормоз, изправен на съд и осъден да престои тридесет дена в общинския затвор.

Но в какво се състояла жалбата на този човек? Той смятал, че е трябвало да му бъде поставена оценка „забележителен“. А как го бил оценил неговият мениджър? — „Изключително преуспяващ“.

Вероятно отправянето на жалби е черта, характерна само за изключително преуспяващите, но не и за забележителните служители.

* * *

Месеци наред медицинските сестри от една южноафриканска болница с огромно озадачение откривали, че всеки петък сутрин определен пациент бил умрял.

За тази мистериозна смърт нямало никаква очевидна причина. Всевъзможните изследвания за всякакви видове бактериални инфекции дали отрицателен резултат.

Най-сетне шефовете установили, че всяка петъчна сутрин в отделението влизала чистачката, изваждала щепсела на животоподдържащата система на пациента от контакта, включвала прахосмукачката си и се заемала със задачата си.

След приключване на работата си тя отново включвала системата и си излизала в блажено неведение, че пациентът вече е мъртъв.

* * *

Един украински бизнесмен решил да награди всички свои служители с по един пейджър. Купил ги, но преживял такъв шок, когато и петдесетте се включили заедно, че се блъснал с колата си в улична лампа. След като се огледал и с успокоение установил, че няма никакви наранявания, той решил да прегледа тези едновременни съобщения. На всички пейджъри било изписано: „Поздравления за успешната покупка!“

* * *

През 1997 г. човек можеше да похарчи 7 долара за поло от разпродажбата в кварталния супермаркет, както и да се изръси с 49 долара за шикозна дизайнерска изработка на същото. Списание „Потребителски дневник“ реши да провери издръжливостта на двата вида дрехи. Познахте ли кое се оказа по-издръжливо? Аха, евтинкото!

* * *

Японските жени били възраждани с нов крем — „Детектор на изневярата“. Този невидим гел се впръсквал по дрехите на съпрузите. Ако през деня, когато се предполага, че са на работа, мъжете решат да се разсъблекат, невидимият гел автоматично променя цвета на дрехата.

Какъв е най-забележителният резултат от промоцията ли? Е, просто все повече японски мъже са започнали сами да си перат дрехите.

* * *

Обява пред магазин за стоки втора употреба: „Разменяме всичко: велосипеди, перални и т.н. Защо не доведете съпругата си — ще ви предложим страхотна сделка!“

* * *

Съобщение на една брошура: „Ако не можете да четете, тази брошура ще ви подскаже къде можете да вземате уроци.“

* * *

Забелязано в тоалетната на един лондонски офис: „Тоалетната не работи. Моля, ползвайте долния етаж.“

* * *

След като допринесе за унижението на президентската институция, като реши да завърти любовна аферка с женен президент по време на стажа си в Белия дом, Моника Люински се постара да натрупа богатство от позора си, продавайки дамски чанти по Интернет. Всяка от тези чантички носеше прелюбопитния надпис: „Изработена специално за вас от МОНИКА.“

Но тъй като това не ѝ стигна, госпожица Люински реши да наложи и своя собствена марка червила. „Много ми се иска да си имам червило — сподели тя пред списание «Мари Клер». — Мисля, че това ще бъде разумна инвестиция, нещо забавно и доходно, едно уважавано решение. Да, ще ми се отново да започна да ползвам и главата си.“

* * *

А какво ще кажете за собствениците на онзи ресторант в Емъривил, щата Калифорния, които решили да променят името му от „Баварско селце“ на „Суши селце“? Ще кажете, какво толкова тъпо има тук ли? Ами, тук става въпрос за китайски ресторант!

* * *

Стараещо се да отговори на нуждите на новата бизнес дама, която се опитва да спести ценни секунди от своето ежедневие, списание „Нова жена“ прави следното предложение на своите страници: „Спестете си време, като се срещате с няколко приятели едновременно.“

* * *

През деветнадесети век пенсилванските фермери не били хора, които могат да бъдат лесно преметнати от магнатите, предлагащи им процент от печалбата за сметка на копаенето в земите им за откриване на нефт.

Селяните прозрели хитростта на нефтените компании и смело отказали да им бъде подхвърлена някаква си $1/2$ от печалбата, като държали да получат $1/4$ — нали все пак 4 е по-голямо от 2 !

* * *

В продължение на тридесет и две години зъболекар от северните китайски провинции събрал 28 000 зъба, които бил извадил от устата на своите пациенти.

Какво е направил с толкова много развалени зъби този човек? Издигнал кула с височина три метра, с която искал да допринесе за повишаване културата на устната хигиена у населението в провинцията.

* * *

Чумата от четиринадесети век довела до един твърде неочакван резултат — зараждането на работническите движения. Когато Франция се изправила пред проблема с недостига на работна ръка, предизвикан от загубата на толкова много селяни, покосени от черната смърт, оцелелите селяни излезли на стачка в защита правата на работниците.

Френските благородници реагирали по типичния за всички мениджъри и началници по света начин — подложили стачниците на поголовно унищожение и хвърлили телата им в реките, за да правят компания на жертвите на черната смърт.

* * *

Завоюването на Новия свят от всякакви авантюристи, прииждащи от Стария свят, представлявало по-скоро бизнес начинание, отколкото военна кампания. Просто испанските конквистадори установили, че избиването на местните жители на Южна Америка е изключително разумна бизнес практика с цел инвестиране в ацтекското злато.

От време на време испанските бизнесмени срещали известни затруднения в организирането на транспортните си подразделения.

През 1520 г. Кортес и шестстотин от неговите бизнес партньори пристигнали в ацтекската столица Теночтитлан и продължили да придобиват огромни количества злато и безценни камъни посредством търговската процедура, известна като избиване на другата страна.

Ала градът представлявал остров в средата на езеро и единственият път за измъкване от него се предоставял от серията мостове. Когато испанците се опитали да сложат край на бизнес операцията си и да се оттеглят, ацтекските воители разрушили някои от мостовете и с помощта на канутата си нападнали другата страна по договора от всички посоки.

Испанците вероятно са можели да избягат, ако се бяха сетили да си вземат лодки или пък бяха решили да жертват плячката си, да я захвърлят и да си спасят живота. Но натоварени като магарета с дисаги злато, половината от испанските инвеститори били избити.

За щастие на Кортес ацтеките успели да избият толкова много претоварени със злато испанци, че падналите им в езерото тела образували мост, по който останалите оцелели успели да се измъкнат, за да се върнат и да продължат с инвестициите си някой друг ден.

* * *

Когато търгуващите с арабските страни венециански търговци внесли за първи път кафето в Европа, италианските служители на Христа го забранили под страх от сурово наказание, защото било напитка на безбожниците. До момента, в който папа Клементий VII решил да се пожертва и да изпие една чашка от него. Внезапно се установило, че кафето не е чак толкова голямо зло. И папата побързал да го обяви като напълно морална напитка за всички християни.

* * *

Един от първите речници на Западния свят, наречен „Manipulus Vocabulorum“, публикуван през 1570 г., демонстрирал твърде уникален подход в стремежа си да помогне на хората да проумеят значението на отделните думи — вместо да ги подредят по азбучен ред, авторите наредили думите съобразно произношението на последната сричка.

* * *

Венецианските проститутки от шестнадесети век започнали да носят обувки с толкова високи токчета, че те приличали по-скоро на ниски кокили, отколкото на обувки. Накрая правителството решило да обяви тези обувки извън закона — не по морални съображения, а защото прекалено много жени започнали да падат от своеобразните си кокили и да намират смъртта си.

* * *

Когато сър Франсиз Дрейк се завърнал в Англия от обиколката си из Новия свят в края на шестнадесети век, той донесъл със себе си и някои нови открия, сред които били лулите и тютюнът. За да демонстрира пред кралица Елизабет как се пуши, той запалил лула. Ала един чевръст слуга веднага метнал върху сър Франсиз ведро с вода, защото решил, че благородникът се е подпалил.

Ето ви една идея как да подходите следващия път, когато се опитвате да откажете пушач от вредния му навик — приложете елизабетинския метод.

* * *

През 1630-те години холандските фермери започнали да спекулират масово с лалетата, вдигайки цената на луковиците им до

хиляди гулдени.

Спираловидно нарастващите спекулативни цени накрая довели до банкрута на хиляди холандски търговци. Едва тогава инвеститорите си дали сметка, че лалетата не притежават чак такава стойност, че да оправдаят високата си цена — урок, който би трябвало да научат и съвременните колекционери на бейзболни и други подобни видове картички.

* * *

През 1950-те години компания, производител на електроника, помолила един инженер да подобри бутонните тунери за радиоприемниците, така че да не губят контакт с радиостанциите и да заглъхват във вечността.

Инженерът измислил бутони, които могат едновременно да се натискат и завъртат за фина настройка на приемането. Ала идеята му била отхвърлена — не защото не работела (напротив!), а защото компанията не желала нейните радиоприемници да изглеждат по-различно от тези на останалите компании, които използвали некачествени бутони.

* * *

Често консуматорите дотолкова свикват с вида на стоките, които купуват, че производителите се виждат принудени или да се откажат от подобренията в тях, или да прикрият въпросните подобрения.

Да вземем за пример типичната клавиатура на латиница, наречена клавиатура „QWERTY“, предназначена по-скоро да бави машинописките, отколкото да им помага, поставяйки най-често употребяваните букви под контрола на най-слабите пръсти на ръката. И всичко това — защото машините от деветнадесети век не били чак толкова добри, за да отговарят на темпото на бързите машинописки.

Съвременните компютри работят достатъчно бързо, обаче старата, забавяща писането подредба на клавиатурата си остава, защото никой не желае да си прави труда да учи нова подредба.

* * *

Британската компания „Ариел“ предложила нов, подобрен дизайн на своите мотори, като преместила резервоара в задната част на рамата. Впоследствие обаче дизайнерите се видели принудени да добавят отпред кутия, имитираща резервоар, защото мотористите се чувствали неудобно без нея, макар че изобщо не се нуждаели от такова устройство между краката си.

* * *

Сградата на операта в Сидни, Австралия, е една от най-характерните за града със своя смел дизайн, навяващ мисълта за разпънати корабни платна.

Този фантастичен дизайн обаче изобщо не взел под внимание инженерните реалности и в резултат на това построяването на сградата се забавило с девет години, а бюджетът нараснал с 1400 процента. Колкото и да се стараели, инженерите така и не успели да разрешат проблемите с дизайна на постройката и да избегнат десетгодишния проект за възстановяването ѝ, наложил се само шестнадесет години по-късно.

* * *

Консервните кутии се превърнали в едно от най-прекрасните изобретения на 1810 г., позволяващи съхранението и транспортирането на храна на големи разстояния от източника ѝ и особено полезни за армии по време на поход.

Съществувал обаче един мъничък проблем — в продължение на четиридесет и осем години на никого не му хрумвало да изобрети и отварачка за консерви.

Дотогава войниците му измислили начин — отваряли консервите си с ножовете или щиковете си, а ако и това не свършело работа, направо ги прострелвали.

Един производител на консервирани храни решил да добави върху кутиите си и следните инструкции за употреба: „Изрежете по горния ръб с помощта на чук и длето.“

* * *

Когато бил създаден първият шевролет „Монца“, за да се сменят две свещи, е трябвало да бъде свален целият двигател.

* * *

Когато през седемдесетте години на ХХ век един от дизайнерите на компанията „Форд“ отишъл при собствениците, за да им предложи да произвеждат и миниван, те не само му отказали, но и го уволнили. Той обаче отишъл при собствениците на „Крайслер“, които приели предложението му и по този начин запълнили една пазарна ниша, за чието съществуване никой до този момент не бил подозирал.

* * *

Собствениците на компанията „Ай Би Ем“ пропилили шанса да станат първите производители на копирни машини през 1960-те години, защото смятали, че за тях няма да има пазар.

* * *

Компанията „Гербер“ натрупала цяло състояние, продавайки бебешки храни в мънички бурканчета. Но през 1970-те години компанията се издънила, като се опитала да продава храна за едно ядене за възрастни, но в същите бебешки бурканчета.

* * *

Сред древните асирийски търговци съществувал неписан закон, съобразно който никоя сделка не се считала за финализирана, докато продавачът не връчел на купувача една обувка.

* * *

Изследването на далечни и слабо познати територии си било твърде рискован бизнес. Но направено интелигентно, то можело да се увенчае с донасянето вкъщи ако не на злато, то поне на царевица и тютюн.

Но тук става въпрос за английския изследовател от деветнадесети век Джон Франклин, чийто злополучен екипаж от 129-има души така и не се прибрал вкъщи.

Докато Франклин напредвал трудно през необятната ледена пустош на арктическите територии, неговите хора мъкнали със себе си четка за дрехи, кутия вакса, дъска за табла и няколко книги.

Незнайно защо на никого не му хрумнало да вземе и няколко пушки, с чиято помощ биха могли да отстрелват дивеч и да се хранят. Тази небрежност им струвала много — всички умрели от глад.

* * *

Когато унгарските мелничари разработили по-ефикасен метод за превръщане на житото в брашно през 1850-те години, скоро установили, че новите мелници премахвали всички хранителни съставки от зърното, оставяйки брашното за хляб съвсем бяло.

За да разрешат маркетинговия си проблем, те подели кампания, целяща да убеди хората, че белият хляб, произведен от лишено от хранителни съставки брашно, е по-добър от пълнозърнестия хляб, защото бялото е цветът на благородниците.

* * *

Собствениците на киносалони през 1920-те забранили яденето на пуканки в залите, лишавайки се по този начин от големи печалби. Щом обаче се решили да променят становището си, скоро установили, че трупат много повече пари от продажбата на бързи закуски, отколкото от билети.

* * *

По време на Втората световна война продажбите на сладолед в Япония внезапно се сринали, защото хората се страхували, че ако ядат тази американска новост, ще бъдат нарочени за предатели. Никой не се постарал да каже на горките японци, че сладоледът не е измислен от американците, а от италианците — техни съюзници по време на войната.

* * *

Новата кока-кола.

Добре де, отсега да ви предупредим, че става въпрос за истински провал. Не за някаква простичка грешчица на компанията, опитваща се да създаде нова формула на напитката си. Това си е чисто изгърмяване с икономически гигантски размери, отнело две години в изследователски напъни, вкусови тестове, проучвания на потребителските нагласи и фокусни групи — и всичко това довело до някаква отвратителна газирана напитка, която всички автоматично намразили. Тези 4 милиона долара, загубени за производството на „Новата кока-кола“, оставили лош привкус в устата на мнозина, когато изгърмели през 1985 г.

* * *

Десетилетие по-късно компанията „Кока-кола“ обявила, че разработва нова машина за продажба на своята напитка, която усеща температурните промени и веднага повишава цените, когато времето стане действително много горещо и хората порядъчно ожаднеят.

* * *

Ежегодно американците прекарват два милиарда часа в косене на тревата в градините си. Да не си мислите, че някой се наслаждава на тази задача? Нищо подобно! Докато коси, всеки си казва, че нямаше сега да коси, ако не беше садил. При все това всички продължават да саят трева, а оттам — и да я косят. И за тази крайно съмнителна привилегия американците харчат милиони долари за семена и косачки, само за да завършат накрая с морави, които така и не могат да изглеждат толкова добре, колкото тези на съседите.

* * *

Когато през 1880-те години измислили газирания вода, в началото тя била продавана като лекарство. А сега хората, които прекаляват с пиенето на газирания вода, трябва да вземат други лекарства, за да парират калциращите странични ефекти на газирания вода.

* * *

На тихоокеанския остров Алор съществувала монетна система, основаваща се на тъпани и гонгове, върху които никой не свири и които се използват като разменни предмети за закупуването на прасета и жени.

Сред обитателите на Адмиралтейските острови разменната валута за закупуване на съпруги били кучешките зъби, а на остров Яп валутата вземала формата и размерите на близо четириметрови

гравирани камъни, които тежали повече от тон и с чиято помощ мъжете никога не били застрашени от вероятността да се окажат с малко пари.

* * *

През 1911 г. от редакцията на списание „Женски домашен журнал“ уволнили петнадесет жени заради шокиращо аморално поведение — били изловени да танцуват танца „пуешки тръс“.

* * *

Една преуморена от гледане на деца майка — Мариън Донован, през 1951 г. измислила бебешките гащички за еднократна употреба, като нарязала завесите си за баня. Когато се опитала да продаде идеята си на една компания, оттам ѝ заявили, че не си струва инвестицията, защото надали ще се сдобие с особена популярност.

* * *

Когато през 1950-те години Бети Несмит измислила течния коректор за поправяне на печатни грешки, производителите отказали да приемат идеята ѝ, напълно убедени, че е абсолютно безполезна.

Принудена по този начин да се финансира сама, жената натрупала цяло състояние.

* * *

През 1966 г. евтините хартиени рокли за еднократна употреба преживели кратък възход — докато жените не установили, че тези рокли се разпадат под дъжда и че са леснозапалими. На всичкото отгоре били и твърде неудобни.

* * *

Страдащ от липса на работа, ала не и от липса на идеи, създателят на реклами Гари Дал продал един милион „Скалички — домашни любимци“ през 1975 г. Въпросният домашен любимец представлявал камък в кутия. Тези скалички превърнали Гари Дал в милионер.

* * *

В старанието си да осребри в своя полза манията на хората по дънките, през 1974 г. компанията „Американ Моторс“ пуснала своите „гремлини“ и „хорнети“ с тапицерна, изработена от дънков плат. Ала колите не се продавали. Очевидно на собствениците на компанията им е убягнало нещо много съществено: че хората искат да носят дънките, а не да се возят в тях.

* * *

През 1970-те години четири милиона американки похарчили 40 милиона долара за поръчка по каталог на уголемители на бюста, които нищо не им уголемили.

* * *

Когато самолетните компании въвели в машините си категорията „бизнес класа“, на пасажерите не се разрешавало сами да си закопчават коланите — това трябвало да се върши само от стюардесите.

* * *

Идея от „Наръчника по безопасност и здравословна работна среда“, съставен от една електронна компания от Силиконовата долина в полза на нейните служители: „От време на време примигвайте, за да овлажните очите си.“

* * *

От наръчника по безопасност на компанията „Морган Гаранти Тръст“, издание 1983 г.: „Избягвайте да казвате «здравей»! Този иначе любезен и фамилиарен поздрав се счита за отживелица в света на бизнеса!“

* * *

И нека сега завършим с няколко откъса от инструкции за употреба на продукти:

1. От указания за сънотворното „нитол“: „Предупреждение: Може да доведе до сънливост!“

2. От указания за ползване на сешоар: „Да не се използва по време на сън!“

3. От коледни лампички, китайско производство: „Само за вътрешна или външна употреба!“

4. От указания за ползване на ютия марка „Ровента“: „Не гладете дрехите върху тялото си!“

5. От опаковка на пудинг: „Продуктът ще бъде топъл само след затопляне!“

6. Върху пликче с чипс марка „Фрито“: „Можете да спечелите много неща! Покупката не е задължителна! За повече подробности — виж вътре.“

ДЕВЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА РЕКЛАМИТЕ — УЛОВКИ ЗА ИДИОТИ

Тъпите реклами са плод на индустрия, изхождаща от простичката презумпция „Те са по-умни от нас“.

Рекламните агенции мислят потребителите за идиоти, които могат да бъдат подмамани да купят всеки боклук, който се продава. Ако в продукта наистина има нещо хубаво, което може да бъде рекламирано — толкова по-добре. Ако няма такова — лъжите за какво са?!

Точно тук се крие и разковничето на онази стара реклама за бензин, която показваше как „Нашата марка“ отделя чисти газове, а „Тяхната марка“ отделя черни, изпълнени със сажди газове, замърсяващи въздуха. А дали наистина бензинът на „Нашата марка“ бе по-чист и по-добър както за колата ви, така и за общия въздух, който всички дишаме, или просто провокаторите — творци на реклами, са решили да използват за „Тяхната марка“ кола с мръсен двигател?

Колкото и странно да звучи обаче, този рекламен подход не е плод на нашата цинична епоха. Още преди десетилетия, когато рекламите са представлявали несигурни, кретащи опити за контрол над съзнанието на тълпата, техните съставители със сигурност са мислели нашите прадядовци, а да не говорим пък за нашите прабаби, за идиоти. Което се доказва и от следните примери на реклами от „древността“.

* * *

Реклама от 1910 г. за ножчетата „Жилет“: „Не се налага да ходите на курсове, за да се научите как да го използвате. Просто го купете и се бръснете.“

* * *

Реклама от 1930 г. за течния почистващ препарат „Драно“:
„Всеки път, когато водата в канала на банята ми се оттича бавно,
усещам върху себе си обвинителния му поглед. Той ме поглежда само
толкова, колкото да ми каже: «Грешката е твоя!» И е напълно прав!“

* * *

Реклама от 1912 г. за корсети: „Жените играят изключително
важна роля в световните дела. Най-върховният тип красота е не само
тяхна привилегия, а и тяхно изключително задължение.“

* * *

Рекламата за домакинския почистващ препарат „Лестойл“
показва красива манекенка в космически скафандър, под която се чете
надпис: „Жените на бъдещето ще направят и Луната по-чисто място за
живеене.“

* * *

Реклама от 1944 г. на Американския институт за месни изделия:
„Жаждата на човешкия дух за този ненадминат месен вкус е една от
най-неугасващите в историята на храненето.“

* * *

Кой би могъл да устои на тази подкана за пиене на газирана вода
от 1962 г.: „Севън ъп“ стимулира естественото овлажняване на вашата
уста!“

* * *

През 1928 г. компанията „Лъки Страйк“ пуска цигари за жени, върху които се усмихва главата на авиаторката Амелия Еърхарт, плюс интригуващия лозунг: „За по-елегантна фигура — вземете си «Лъки» вместо бонбон!“

Обаче всички си затварят очите за простичкия факт, че ако започнете да си вземате прекалено често от тях, ще завършите с фигура, елегантна като пирон за ковчег.

* * *

Към дамските превръзки „Модес“ приложили революционен „план за тихи покупки“ — за жени, страдащи от неудобство през изпълненото с много неудобства пето десетилетие на двадесети век.

Планът се оказал купон, който жените могат да си изрежат от списанието и да го подадат на аптекаря, така че да не им се налага да се притесняват, като си искат на глас превръзките „Модес“.

* * *

Тъпоумни реклами са съществували дори и много преди навлизането на тъпите рекламни агенции.

През деветнадесети век войниците се нуждаели от силни зъби, за да разкъсват торбите с патрони. Предприемчиви зъболекари обходили трупове на младите войници след битката при Ватерло, събрали зъбите им и ги превърнали в здрави ченета, които започнали да продават като „Зъбите на Ватерло“.

* * *

Реклама за недвижими имоти във вечно конкуриращия се за клиенти град Финикс, щата Аризона, предлага снимка на пълничка собственичка на къща, позираща с любимия си пудел. Над тях се чете: „И тази година върховно куче.“ И двамата са усмихнати.

* * *

За производство на тъпи реклами невинаги се налага да наемате рекламни агенции. Аматорите, работещи по вестниците, могат да ви свършат тази работа не по-зле от професионалистите. Ето някои примери:

1. „Продава се разпръсквател на сняг. Използва се само в снежни дни.“

2. „Доставете си специална наслада за Свети Валентин — почистете септичната си яма!“

3. „Две добре запазени касапски ръкавици: едната с пет пръста, другата — с три.“

* * *

Една нюйоркиска рекламна агенция, представляваща няколко компании, производителки на играчки, измислила нова рекламна стратегия — разпратила плюшени играчки и бележки за откуп на редица важни персони, на чиито поръчки се надявала.

Бележките били написани по всички правила на традицията на откупите — с изрезки от вестници. На бележките пишело: „Вашето дете е при нас и можете да си го получите само срещу откуп. Задържали сме и любимите му плюшени играчки. От похитителите.“

Обаче един предпазлив директор предал бележката на ФБР. От Бюрото преценили, че бележката не представлява истинска заплаха — просто поредната мъртвородена идея на някакъв тъпоумник от рекламния бизнес, който май няма да си получи хонорара.

* * *

Калифорнийска рекламна агенция решила да почерпи потенциалните си клиенти с понички, символизираци всички благинки, които агенцията обещавала на отделните бизнесмени, ако се вържат и подпишат.

Агенцията демонстрирала тънкия си търговски нюх, като изпратила поничките по пощата. Но докато бъдещите клиенти получат пратките и отворят кутиите, поничките се превърнали на каша, покрита с мармалад — един от малкото примери на казване на истината в рекламното дело.

* * *

Общината на Париж се обърнала към рекламна агенция, за да помогне в убеждаването на собствениците на кучета да почистват след домашните си любимци. Една от рекламите показва слепец с бял бастун, покрит с кучешки екскременти, след което глас отбелязва: „Виждате ли, нямаше защо да почиствате! Той го върши вместо вас!“

Защо обаче са нужни подобни реклами? Защото парижките кучета оставят по градските тротоари десет тона екскременти всеки ден, а ежегодно шестстотин души влизат в болница, защото са се плъзнали върху тях.

Нищо чудно тогава, че Париж е Градът на светлината. Защото без толкова много лампи никой пешеходец не би бил в безопасност.

* * *

Дизайнерите по вътрешен интериор за богатите вече са започнали да предлагат домове с по две кухни. В една от кухните семейството се събира по стария, традиционен начин около камината за щастлива семейна вечеря.

За какво тогава е втората кухня? Тя е за готвачката ви, която извършва същинската работа и която никой от семейството не би желал да му се пречка в краката.

* * *

През 1986 г. рекламната агенция, наета за промоция на вината „Гало“, измислила уникален начин за продажба на охладителите за вино. Агенцията създава двама измислени герои — фермерите Франк Бартълс и Ед Джеймс (защото „Джеймс“ и без това било символ на нещо съвсем обикновено).

Компанията „Гало“ излъчила поредица от реклами в простионароден стил, в които двамата актьори, изпълняващи ролите, обяснявали, че трябва да направят втора ипотека на дома на Ед, за да влязат във винарския бизнес. Всяка от рекламите завършвала с произнесените от Франк думи: „Благодарим ви за подкрепата.“

Когато в една от поредните реклами Франк обявил, че се надява хората да започнат да купуват повече охладители за вино, защото двамата се нуждаят от парите, към компанията заваляли хиляди писма от зрители, предлагащи финансова помощ, за да покрият гигантската ипотека на Ед.

* * *

През 1883 г. ветераните от Гражданската война и семействата на загиналите били възмутени от рекламата на един производител на селскостопанска техника, представяща косачката чрез плакат, който показвал как битката при Гетисбърг прекъсва жътвата на един фермер.

* * *

През 1954 г. една манекенка демонстрирала недостатъците на живата реклама по телевизията, когато не успяла да отвори вратата на хладилника „Уестингхауз“, за да покаже на потребителите колко е лесен за отваряне.

* * *

Когато през 1964 г. компанията „Пепси“ излязла с лозунга: „Живнете малко, вие сте от Пепси поколението!“, никой не се сетил да наеме по-качествени преводачи за международните продажби.

Така на немски лозунгът се трансформирал в следния призив: „Излезте живи от гроба!“ А на китайски нещата се влошили още повече: „“Пепси” довежда вашите предци обратно от света на мъртвите!”

* * *

Мъжът „Марлборо“, яздещ гордо на седлото си през страната на „Марлборо“, пушейки цигара, започнал някога като Жената „Марлборо“.

През 1950-те цигарите „Марлборо“ били предлагани за дамски цигари — „меки като месец май“, ако се вярва на не особено успешната им реклама. Не след дълго превърналите се в символ на мъжествеността елементи в началото били произвеждани даже с червен филтър, за да прикрива следите от червило.

Когато кампанията се провалила с гръм и трясък, от компанията „Филип Морис“ просто сменили конете в крачка, създавайки от пропадналия символ на женствеността нова визия — символ на мъжествеността.

* * *

Всяка година агенциите за обществени проучвания в Съединените щати провеждат по 20 милиона интервюта, за да открият какво искаме да виждаме в нашите стоки — от коли през газирана вода, та чак до политически кандидати. След всичките тези проучвания обаче те все още нямат никаква представа какво искаме ние. А ние — още по-малко.

* * *

На рекламните агенции не им стига да слагат рекламите си по външните стени на автобусите, нито по вътрешните стени на тоалетните, нито по покривите на сградите, нито на видеоекрани на бензиностанциите, нито по табличките за сервиране в самолета — сега са решили да лепят реклами за прясно мляко по корите на бананите. И когато сутрин си приготвяте овесените ядки, рекламите ще ви напомнят, че ако в купичките си имате само овесени ядки и банани, значи нещо ви липсва.

* * *

Един гимназист от щата Джорджия бил изключен от училище, защото на спонсорирания от компанията „Кока-кола“ „Ден на кока-колата в образованието“ той се появил с тениска на „Пепси“. През този ден учениците трябвало, марширувайки, да се подредят за снимка, изписвайки с телата си думата „кока-кола“.

* * *

Преди да се превърне в прочут комик на сцената и в киното, У. К. Фийлдс работел на туристическия пристан в Атлантик Сити като жонгльор-удавник. Когато бизнесът замирал, той спирал да жонглира и се хвърлял в океана, преструвайки се, че се дави.

Идеята била следната: когато спасителите се втурнат да спасяват Фийлдс по крайно драматичен начин, около пристана се събират тълпи и оборотът на сергиите отново нараства. Тогава и самият Фийлдс може да се върне обратно към жонглирането си. В особено тежки за бизнеса дни на Фийлдс му се налагало да се дави дори по четири пъти.

* * *

Всепроникващото влияние на рекламите позволява превръщането на абсолютно всичко в инструмент за продажби.

Изкуството на един се превръща в поредния удар за рекламния агент.

В този смисъл е и изказването на писателя Уилям Бъроуз относно свободния дух, кръстил цяла една генерация „Бийт поколението“, и начинът, по който специалистите по маркетинг и реклама се възползвали от тази бийт-версия на личната свобода: „Джак Керуак отвори милиони кафенета и продаде милиони дънки марка «Ливайс» и на двата пола!“

* * *

Компанията „Форд Моторс“ изпуснала огромен шанс за прослава, пристигнал под формата на предложение, заедно със следното писмо: „Докато все още имам дъх в дробовете си, няма да спра да прославям вашите коли! Винаги съм карал само фордове, когато съм успявал да се докопам до такива при бягствата си!“

Писмото и предложението за реклама идвали от Клайд Бароу — великият член на прочутото, влязло дори в историята на Холивуд дуо обирджии на банки Бони и Клайд.

* * *

Прочутият рекламаджия Джери Дела Фемина си скубел косите, опитвайки се да измисли лозунг за рекламната кампания на японския производител „Панасоник“.

Накрая Дела Фемина предложил следните думи: „От онези прекрасни хора, които ви дадоха Пърл Харбър“.

Не му се вързали. Обаче авторът все пак използвал думите — като заглавие на книгата си за рекламния бизнес.

* * *

В някои видове бизнес най-сигурният начин да си изгубиш бизнеса е да предложиш стоката си на разумна цена.

Хелена Рубинщайн, която е натрупала цяло състояние от продажбата на собствена марка гримове, навреме проумяла, че не може да продава козметика на жени, освен ако не ѝ поставя невъзможно високи цени. Тя обяснява стратегията си така: „Някои жени просто отказват да купуват козметика, ако не им се налага да плащат за нея скъпо и прескъпо!“

* * *

И в края на тази глава, посветена на глупостта на рекламите, ще цитираме думи не на бизнесмен, а на един арктически изследовател — Вилхямур Сфансон — човек, който не може да бъде лесно подлъган, че всичко, което блести, е злато.

„Неетичните реклами използват лъжата, за да мамят публиката — изтъква той. — Етичните реклами пък мамят публиката си с истината.“

ДВАДЕСЕТА ГЛАВА ТЪПОГЛАВИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

За умните престъпници така и не научаваме достатъчно как са си вършили престъпленията, защото са били достатъчно интелигентни да не споменават пред никого как са успели да се преборят със закона и да го надхитрят.

Зато за нас остават само тъпоглавците.

* * *

През 1968 г. един детройтски крадец решил да си вземе другарче за поредния удар — своето куче. Но когато полицията го изненадала, крадецът побягнал, забравяйки вярното си четириногло.

За полицията не било особено трудно да се добере до извършителя — единственото, което трябвало да направят полицаите, било да кажат на кучето: „Вкъщи, момче!“

* * *

Полицията окошарила една жена от Сан Антонио за притежание на трева, след като автомеханикът неочаквано открил осемнадесет пакетчета марихуана, складирани при двигателя на колата ѝ.

Но как е успял механикът да попадне на това откритие? Много просто — жената била закарала колата си в автосервиза за смяна на маслото и нямала представа, че за да ѝ смени маслото, механикът ще трябва да вдигне капака на двигателя.

* * *

Когато един строителен работник ограбил универсален магазин във форт Смит, щата Арканзас, той не бил заловен, защото използвал пистолет играчка. Полицията го заловила, защото по време на обира човекът носел на главата си работната си каска, върху която се четяло ясно името му.

* * *

Мъж от град Тампа, щата Флорида, влязъл в банката и подал на касиера бележка, в която го информирал, че това е обир и иска определена сума. Полицията нямала никакви проблеми със залавянето на този пишман обирджия, защото бележката, върху която човекът бил написал искането си, била всъщност фишът от последната му заплата, в долната част на който фигурирали както името, така и адресът му.

* * *

Крадецът, решил да ограби един ресторант в Нюпорт, щата Роуд Айлънд през 1975 г., бил доста нервен и недостатъчно обигран. Това станало очевидно, когато, опитвайки се да пъкне в джобовете си парите, които измъкнал от касиера, той използвал ръката, държаща пистолета. Оръжието изгърмяло и го убило.

* * *

Тексасец, който убил тъща си, изтъкнал в своя защита следния довод — взел я за гигантска миеша мечка.

* * *

Жена от Салинас, щата Калифорния, била осъдена за кражба на кредитни карти, чрез които задоволявала пристрастеността си към

пухкавите играчки. „Все едно вземах наркотици — признала тя. — Веднъж започнала, просто не можех да се спра!“

Но кое я е подтикнало да поеме по този опасен път на престъпленията? За всичко е виновна работата ѝ в „Макдоналдс“, където жената ежедневно е била излагана на събуждащия инстинктите за кражба риск от непрекъснато пъхане на плюшени играчки в пликчетата с „Хепи Мийлс“ за децата.

* * *

През 1950 г. банда от единадесетима професионални крадци извършила един от най-успешните обири в историята, измъквайки 2 милиона долара от Бостънската хазна, макар че по погрешка оставили в трезора още 800 000 гущерчета.

Години наред престъплението оставало неразкрито. И тогава, точно единадесет дена преди изтичането на периода, необходим за обявяване на случая за неразрешен, един от членовете на бандата изпял всичко пред полицията. Защо ли? Защото се почувствал измамен с неговия дял.

И така, перфектното престъпление станало жертва на дребнавостта на един глупак. Историята показва, че този детективски метод е далеч по-резултатен за напипване следите на престъпниците, отколкото дори и най-блестящият интелект на реалните Шерлок-Холмсовци.

* * *

По време на съдебно заседание през 1986 г. в щата Илинойс обвиненият в убийство нападнал своя адвокат, а после ударил кроше и на съдията. След прочитането на присъдата му той обжалвал на основание на това, че съдията е проявил пристрастие към него заради понесеното кроше.

* * *

През 1978 г. компютърен спец пробил защитата на системата на една банка и по електронен път прехвърлил оттам 10 милиона долара в собствената си банкова сметка в Швейцария.

Единствената причина, поради която го хванали — похвалил се пред един приятел със стореното.

И докато се намирал под гаранция заради това си престъпление, компютърният обирджия направил втори нелегален трансфер — този път за 50 милиона долара. Обаче този път полицията бдяла. Човекът веднага бил изпратен в затвора и за двете престъпления.

* * *

Всяка година в град Ню Йорк ухапаните от хора са три пъти повече от ухапаните от плъхове. Тези нападения доказват не само, че хората са по-опасни от плъховете, а също така и че плъховете имат по-добър вкус от хората.

* * *

Точно до взломаджиите по света се нареждат и онези хора, които си въобразяват, че са си опазили домовете, като са си инсталирали охранителни системи.

Първите шест причини, поради които охранителните системи се включват, са:

1. Някой от собствениците се спъва без да иска в кабелите.

2–5. Алармата се активира под влияние на: температурните промени, забравени отворени прозорци, домашни любимци и насекоми.

6. Алармата се включва от парти украси, като например хелиеви балони.

И след всички тези причини на седмо място се нареждат и взломаджиите.

Може би, след като разреши проблема с хелиевите балони, полицията ще успее да направи нещо и по въпроса с крадците.

* * *

През 1998 г. в щата Вирджиния някаква жена се обадила на властите в градския затвор и ги уведомила, че прокурорът е оттеглил обвиненията срещу един техен затворник, затова той трябва да бъде освободен.

Когато от затвора ѝ обяснили, че за това се изисква писмена заповед, жената изпратила по факса ръчно написана бележка — уж от прокурора. Бележката съдържала много правописни и граматически грешки, затова веднага я предали на графолог.

След това полицията бързо проследила изпращача по номера на факсовия апарат и така приятелката на злощастния затворник също била арестувана.

* * *

Певецът Боби Браун — съпругът на Уитни Хюстън, бил безспорно пиян, за да се реши на подобен акт — предал се доброволно на съда, за да си отработи часовете общественополезен труд, полагащи се за шофиране в пияно състояние.

* * *

Тъпите престъпници не стават по-умни само защото са вкарани в затвора. Точно там тъпите престъпници се превръщат в още по-тъпи „адвокати“ — занимаващи се със завеждане на съдебни дела обитатели на затворите с прекалено много свободно време на разположение.

Ето няколко смехотворни съдебни иска от затворници в град Ню Йорк, заведени през 1998 г.:

Взломаджия отправил съдебен иск срещу затворническите власти за обезщетение на стойност 35 000 долара, защото за закуска му били сервирали тортички с изтекъл срок на годност.

Друг затворник пък се оплакал от необичайно жестоко наказание, състоящо се в отказ да получи дезодорант, докато е пребивавал в карцера.

* * *

По време на обедната си почивка съдебните заседатели от Върховния съд на Лос Анджелис се скарали ожесточено, докато гледали по телевизията ожесточения спор между гостите на Джери Спрингър.

* * *

Докато си играел с личните си белезници, един мъж от Аризона се заключил без да иска, но после не могъл да намери ключа. Вместо да се обади на ключар, той повикал на помощ полицията.

Докато любезните полицаи го освобождавали от белезниците, колегите им в управлението направили рутинната компютърна проверка за мъжа. Оказало се, че въпросният нещастник се издирва отдавна за престъпление. Арестували го и пак му щракнали белезниците.

* * *

Сред кандидатите за приза „обирджия на годината“ със сигурност ще се подреди онзи тъпанар, който отворил с взлом кола, намерил вътре фотоапарат и помолил приятелката си да го снима ухилен до колата, вирнал в ръка отвертката, с която я отворил.

Фотоапаратът бил от евтиниците, затова крадецът преценил, че не си струва вниманието му, затова го оставил в колата.

Когато по-късно возилото било открито и върнато на законния му собственик, човекът проявил снимките от лентата и веднага забелязъл кадрите с крадеца, на когото пък не след дълго му се наложило да позира за още една снимка — за полицейското досие.

* * *

Един обирджия на банки бил моментално заловен, след като по време на отпуска си от затвора се опитал да измъкне от банкомат определена сума, обаче написал нареждането на гърба на разрешителното си за напускане на затвора.

* * *

Двама младежи били изправени пред съда в обвинение за убийство втора степен, опит за убийство и въоръжен грабеж на бижутериен магазин в щата Флорида. Младите мъже очевидно планирали обира отдалеч — целта им била да си съберат пари, за да си платят обучението в Полицейската академия в Палм Бийч.

* * *

Двама родители от Пеория, щата Аризона, очевидно не желали да се качват зад волана след двудневния запой. Затова дали ключовете на дъщеря си и ѝ заръчали да ги откара вкъщи.

Единадесетгодишното момиче не можело да кара кола. След няколко пресечки я блъснало в една къща. Оцеляло. Майката се отървала само със счупване на глезена и на няколко ребра. После двамата родители били изправени пред съда по обвинение в малтретиране на детето си.

* * *

През 1998 г. полицията във Финикс, щата Аризона, арестувала млада джебчийка, докато се опитвала да пробута чековете от дамската чанта на поредната си жертва. Момичето било хванато, защото направило правописни грешки в чуждото име. И което е още по-лошо — сбъркало два пъти, все на различни места, макар че името на жертвата било точно пред очите ѝ.

Освен това джебчийката била на двадесет и няколко години. А когато подала личната карта, с която възнамерявала да се измъкне, станало видно, че лицето на снимката и с двадесетина години по-старичко от нейното.

* * *

Във Флорида хванали престъпник и го осъдили по бързата процедура въз основа на отпечатъците от пръсти, оставени на местопрестъпленията.

Крадецът бил буквално потресен от ареста и присъдата, защото при обирите си пипал изключително внимателно — само с ръкавици. Човекът бил денди — предпочитал ръкавици за голф, от онези, изрязаните на пръстите.

* * *

В Туквила, щата Вашингтон, крадец на дребно влязъл в магазин, грабнал оттам едно видео и побягнал. Когато продавачите го последвали с викове навън, установили, че той не може да запали бусчето си, защото бензинът му бил свършил.

Крадецът грабнал в едната ръка туба, в другата — видеото и се запътил преспокойно към близката бензиностанция. Полицията го сгацила, докато си пълнел тубата, гушнал под мишница ценната си придобивка за домашно кино.

* * *

Жена от Охайо била изпратена в затвора за два месеца заради абонамент за списания. Вероятно се питате какво толкова е сторила жената? Просто се ядосала на трима души от нейния град и подправила имената им в документи за абонамент — 350 пъти.

* * *

Мъж от Уисконсин бил арестуван за незаконна стрелба. Човекът се ядосал на пералнята си, повлякъл я надолу по стълбите и стрелял в нея три пъти.

* * *

В Уичита, щата Канзас, арестували фалшификатор, опитващ се да пробута в един хотел две банкноти от по 16 долара всяка.

* * *

През 1982 г. в Алабама арестували момиче, лидер на местните скаути, задето откраднало 700 долара от парите за сладкиши на своите другарчета.

* * *

През 1981 г. изобретателните обирджии на Ню Йорк въвели нова специалност в своя занаят — всмукване на жетони за метрото. Тези пренебрегнали далеч под достойнството им традиционни джебчийски методи крадци обхващали с устни отворите на машините за влизане в метрото и всмуквали яко.

Полицията изчислила, че добрият всмукач е в състояние да натрупа по този начин около 75 долара на ден.

* * *

Ветеран от морската пехота бил изправен пред съда по обвинение в убийство първа степен, задето убил жена си, защото била подала молба за развод. В уникалната си защитна реч обвиняемият изтъкнал, че е вярно, че я е наръгал няколко пъти с нож, обаче не я е убил, защото тя вече била умряла.

Съпругът твърдял, че е наръгал жена си, за да попречи на сина си да открие ужасната истина, че майка му се е самоубила.

* * *

Един полицаи от Балтимор, работещ в Отдела за борба с наркотиците, в извънработно време решил да си потърси нова кола. По време на пробното кръгче той бил значително изненадан, когато придружаващият го продавач го помолил да спрат пред един от известните пазари на наркотици. А представете си колко нараснало изумлението му, когато станал свидетел как продавачът си купува преспокойно наркотици от един известен дилър.

Когато двамата се върнали в магазина, ченгето арестувало продавача и го закарало в участъка. Пред колегите си полицаият споделил, че „това е най-откаченият арест, който някога съм правил“.

* * *

Прочутият английски адвокат Ф. Е. Смит заковал мошеник, който бил завел дело по повод предполагаемо счупване на ръката по време на инцидент с автобус.

Жалбоподателят жалостиво демонстрирал, че може да си вдига ръката само на нивото на рамото. Смит обаче го попитал докъде е можел да си вдига ръката преди инцидента. Без да се замисля, мошеникът вдигнал същата ръка високо над главата си и така Смит спечелил делото си.

* * *

Садамичи Хирасава убедил чиновниците в една токийска банка да вземат някакво лекарство под претекст, че той е лекарят на банката. Лекарството се оказало цианид. Когато те издъхнали, той отмъкнал от банката цели 700 долара!

Когато през 1948 г. Хирасава бил заловен, вместо екзекуция той получил доживотна присъда — адвокатите успели да убедят съдията, че тъй като престъпникът е знаел, че ще бъде екзекутиран, той е предприел банковия обир като средство за извършване на самоубийство.

Така японските власти не могли да го екзекутират, защото конституцията на страната забранява самоубийството. През 1980 г. Хирасава бил освободен от затвора.

* * *

И една последна мисъл във връзка с темата за престъпниците:

Задържането на крадците по затворите струва толкова много пари на данъкоплатците, че ако вместо да ги опандизваме, им даваме тези пари, те надали биха имали причина да крадат.

ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА КАТАСТРОФИ, КОИТО СА МОЖЕЛИ ДА БЪДАТ ИЗБЕГНАТИ

Самолетите са опасни. Корабите потъват. Катастрофи се случват непрекъснато — прекалено често с прекалено много хора, които нямат нищо общо с причината, но имат всичко общо със следствието.

Но сред катастрофите има и такива, които са можели да бъдат избегнати, обаче са се случили, защото хората, които уж отговаряли за тях, са заспали над волана за управление на мозъците си.

Историята на самолетните катастрофи обикновено включва необичаен набор от обстоятелства: лошо време, неочаквани събития, проблеми с машината. Същото се отнася обаче и за влаковете, корабите и индустриалните бедствия.

Но когато се намеси и размекването на човешките мозъци, моделът на нещастните обстоятелства внезапно се променя. Тогава ние най-ненадейно се превръщаме в буболечките, размазани върху предното стъкло.

* * *

Пожарът и потъването на екскурзионното корабче „Генерал Слокъм“ през 1904 г. били причинени от идиотизъм, раздут до глупост, довели до смъртта на 1031 души по нийоркската река Ййст Ривър — повечето от които деца, отправили се на неделния училищен пикник.

Корабчето било сериозно претоварено поради алчността на компанията, чиито собственици потривали ръце, предвкусвайки печалбата от многото билети.

Пожарът започнал от една затворена каюта, в която били складирани запалителни материали в противоречие на всякакви правила за безопасност — и на здравия разум.

Пожарният маркуч не работел, защото бил запечатан, за да се предотвратят течове. Когато разбили печата, маркучът се спукал от

налягането на водата в него, защото години наред никой не се бил погрижил нито да го смени, нито дори да го прегледа.

Спасителните лодки били завързани толкова здраво за корабчето, че никой не успял да ги отвърже. А някои от спасителните жилетки били заковани за стените, за да не бъдат откраднати от пасажерите.

Не че от спасителните жилетки би имало полза, защото някой умник ги бил натъпкал със стърготини, вместо с корк. Да не говорим пък, че част от тези животоспасяващи приспособления имали чугунени халки, така че вместо да държат децата над водата, те ги повлекли към дъното.

* * *

В края на деветнадесети век капитанът на португалския плавателен съд „Свети Джеймс“ убил 450 пътници на борда, когато забил кораба си директно в рифа до нос Добра надежда.

Капитанът изобщо не е трябвало да бъде близо до този риф. Той управлявал кораба си при много силен вятър и тъй като нощта била мрачна като в рог, той не могъл да види рифа, въпреки че екипажът непрекъснато му повтарял, че пред тях има риф.

И като връх на всичката тази глупост капитанът пръв напуснал потъващия си кораб и целия екипаж и пътници на борда с единствената годна спасителна лодка, която имали.

А когато се върнал жив и здрав в Португалия, му възложили управлението на друг кораб — който той забил в друг риф. Ала този път и той потънал заедно с кораба. И добре че е станало така, защото в противен случай властите, отговорни за вземането на тези идиотски решения, със сигурност са щели да му възложат управлението на трети кораб.

* * *

През 1903 г. собствениците на нов голям театрален салон в Чикаго гарантирали пред властите, че сградата е пожарообезопасена. Градският инспектор се съгласил с тях. Обаче главният редактор на

едно пожарникарско списание ги предупредил, че театърът представлява огнен капан. Но никой не му обърнал внимание.

На 30 декември на сцената на театъра избухнал пожар и бързо се разпространил в салона. Хората, които седели на първите редове, близо до оркестъра, веднага се втурнали към пожарните изходи, само за да установят, че улицата се намира на дванадесет метра под тях. Резултатът от това поголовно втурване бил множество счупвания, ала падналите поне успели да спрат с телата си налива на тълпата, връхлитаща след тях.

Но най-голямата трагедия се разигравала на балкона. Там пожарни изходи изобщо липсвали. Повечето от вратите били заключени и подсигурени с железни решетки. А онези от вратите, които все пак се отваряли, водели до пожарни изходи без никакви стълби.

Петнадесетминутната огнена стихия във вътрешността на театъра изпекла 591 човека, които спокойно са можели да оцелеят след едно иначе безобидно запалване на сцената, стига някой да се бе сетил да вземе каквито и да било малко по-разумни защитни мерки.

* * *

През 1929 г. селяните от един съветски колхоз решили да отпразнуват годишнината от абдикацията на цар Николай, като погледат кино и се напият.

Кинотеатър в селището липсвал, но работниците намерили малка стая във фабриката. Директорът на предприятието ги предупредил, че е твърде опасно да се събират толкова много хора в помещение, чийто под е залят с бензин.

Работниците не обърнали никакво внимание на предупреждението. Филмът се придружавал от пиян акордеонист, който запокитил цигара върху запалимите киноленти, струпани на пода — доядяло го, че изпълняващият длъжността кинооператор нямал никаква представа как да включи прожекционния апарат.

Нитратните ленти се възпламенили и на свой ред подпалили пропития с бензин под. Загинали 120 души.

Що се отнася до директора на фабриката, който се опитал да предупреди хората, той бил пребит до смърт от оцелелите.

* * *

В една френска дискотека на име „Клуб 57“ имали обичая веднага да заключват главния вход, щом се напълни. Другата врата на помещението пък винаги стояла запечатана. Един от пожарните изходи бил скрит зад подиума на оркестъра, а другият — блокиран от струпани столове. В дискотеката не разполагали нито с пожарогасители, нито с телефон.

И така, когато през 1970 г. там избухнал пожар, всички тези глупави недоглеждания коствали смъртта на 146 любители на танците.

* * *

Повечето от първите дирижабли се разбивали, но най-безмозъчната катастрофа се дължи на глупостта на политиците, които се разпоредили дирижабълът „Шенанда“ да кръжи над поредица от градчета в Средния Запад на САЩ през 1925 г.

Капитанът на дирижабъла се противопоставил на излитането на машината, защото преценил, че атмосферните условия не са подходящи. Обаче местните политици успели да убедят главнокомандващия на морската пехота да заповяда излитането на дирижабъла — въпреки съвета на капитана му, — за да впечатлят гласоподавателите.

Дирижабълът „Шенанда“ се разбил, а заедно с него загинал и целият екипаж, състоящ се от четиринадесет души.

* * *

През 1957 г. пилот на чартърен самолет се разбил, убивайки по този начин всичките седемдесет и седем души на борда. А най-

абсурдното от всичко е, че същият този пилот преди това бил уволнен от друга авиокомпания, задето съвсем съзнателно насочил самолет към земята — инцидент, който по чудо се разминал без жертви.

След психиатричния преглед пилотът бил обявен за негоден за тази работа. Ала въпреки досието му втората авиокомпания нямала нищо против да го наеме.

За първи и за последен път.

* * *

През 1987 г. ферибот се сблъскал с танкер в морето край Филипините. При последвалата експлозия загинали около три хиляди души. Който не изгорял, се удавил в морето.

Но как е станало така, че капитанът на ферибота не е успял да забележи огромния танкер в открито море? Той изобщо не е бил на мостика — тъкмо бил сдал вахтата на неопитен юнга, защото му било писнало и решил да влезе в каютата си, за да погледа видео и да пийне една бира.

ДВАДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА ИНТЕЛИГЕНТНИ МИСЛИ, ПОСВЕТЕНИ НА ГЛУПОСТТА

Най-удивителното е какви умни мисли изказват хората, когато говорят за глупостта на другите!

* * *

Персийският поет Саади дефинира по следния начин парадокса на интелигентността: „Глупакът трябва да си мълчи. Обаче ако той бе наясно с това, нямаше да бъде глупак.“

* * *

Президентът Удроу Уилсън го контрира със следния практичен съвет: „Ако даден човек е глупак, най-добре е да бъде поощряван да демонстрира този факт, като бъде оставен да говори. Защото глупостта му няма да може да бъде открита лесно, ако го оставим да си мълчи и да гледа умно. Подтикнете го да говори — и ето, че тайната му лъсва!“

* * *

Каубойска мъдрост: „Никога не пропускай добрата възможност да си затвориш устата!“

* * *

Най-великият гений на двадесети век Алберт Айнщайн отбелязва: „Само две неща са безкрайни на този свят — Вселената и човешката глупост. А за първото не съм особено сигурен.“

* * *

Писателят Елбърт Хъбърд се съгласява с него по следния начин: „Геният често си има своите ограничения, обаче глупостта не страда от подобен недостатък.“

* * *

Биологът Лутер Бърбенк предлага следната визия за войните и евентуалните победители: „Хората трябва да спрат да се избиват помежду си и да се заемат да водят войни с насекомите.“

* * *

Трансценденталният мислител и писател Хенри Дейвид Торо прави следното наблюдение върху способността на човешките същества да се учат и развиват: „Всяко поколение се присмива на старата мода, но с религиозна жар следва новата.“

* * *

Писателката Ерика Джонг тълкува по следния начин отношенията между мъжете и жените: „Наоколо могат да се видят множество умни мъже, придружавани от тъпи жени, ала умна жена с тъп мъж е действително рядка гледка.“

* * *

Австрийският певец на абсурда Франц Кафка оценява по следния начин шансовете на човека да подобри съдбата си: „В битката между човека и света по-добре заложете на света.“

* * *

Психологът Карл Юнг размишлява така относно работата на своя живот: „Покажете ми само един нормален човек и аз веднага ще ви го излекувам!“

* * *

Психологът Хавелок Елис дава следната оценка на шансовете на човека за духовен растеж: „Единственото място, където оптимизмът процъфтява, е лудницата.“

* * *

Социалният наблюдател и сатирик Уил Роджърс предлага следното разрешение на Голямата депресия: „В тази каша ни вкара глупостта. Защо не вземе сега и да ни измъкне, а?!“

Наред с това той отбелязва и неоспоримия факт: „Всички наоколо са невежи, само че по различни теми.“

* * *

По време на обиколката си на Съединените щати британският дизайнер на велосипеди Майк Бъроуз получава божествено просветление относно американското класово разделение: „Марин Каунти (в Калифорния) е прекрасно градче. Тук природата е идилична, а хората са много сладки. В целия град не можеш да видиш никакви други хора, освен красиви. Сигурно имат някакъв закон, забраняващ на

глупаците и грозниците да влизат в пределите на града. После обаче стигнах до Лас Вегас и веднага си дадох сметка какво са сторили с тези нещастници.“

* * *

Немският философ Имануел Кант проумял трудностите в направляването на човешката съдба така: „От този крив чеп, от който е направен човекът, нищо право не може да се сътвори!“

* * *

Прокурорът Кларънс Дароу има следните виждания относно проблемите на своето време: „Историята се повтаря. Това е един от най-големите ѝ недостатъци.“

* * *

Исак Нютон — един от най-великите научни умове на човечеството, нямал много ласкаво отношение към постиженията на своя биологичен вид: „Нямам представа как светът гледа на мен, но лично себе си се възприемам като момченце, играещо си на плажа и от време на време намиращо на брега по някое по-лъскаво камъче или по-красива мидичка, които големият океан на истината пред мен ми е подхвърлил, докато самият той си остава все така непознаваем.“

* * *

Бащата на психоанализата Зигмунд Фройд изучавал човешкия мозък, докато накрая стигнал до следния извод: „Не открих почти нищо добро за човешките същества. Опитът ми доказва, че в по-голямата си част те са пълен боклук.“

А като се поразмислил, добавил: „Дълбоко в душата си аз съм абсолютно убеден, че, с някои малки изключения, моите скъпи събрата — човеците, са напълно безполезни.“

* * *

Италианският диктатор Бенито Мусолини също не е бил особено впечатлен от добрите дела на околните: „Хрониката на светците в по-голямата си част е хроника на лудостта.“

* * *

Писателят Марк Твен също е стигнал до проникновение относно обречеността на човешката кауза: „Първи април е денят, който идва, за да ни напомни какво представляваме през останалите 364 дена от годината.“

Наред с това той отбелязва: „Най-добре е да си държим устата затворена и само да изглеждаме като глупаци, отколкото да я отворим и да прогоним всички съмнения по въпроса.“

* * *

Малко присядащият на гърлото писател Х. Л. Менкен споделя проникновението на Марк Твен така: „Човек може да бъде глупак и пак да не го съзнава. Но не и ако е женен.“

* * *

Сатирикът Дейв Бари е работил достатъчно дълго по вестниците, за да осъзнае следното: „Ако редакторите бяха толкова умни, на колкото се правят, щяха да знаят поне как да се обличат.“

* * *

Животът на аристокрацията също си има своите недостатъци, както изтъква и херцогът на Глостър: „Най-абсурдното в това да си херцог или принц е, че невежеството се превръща в твоя професионална черта.“

* * *

Ненадминатият остроумен Оскар Уайлд успокоява острия си ум чрез следната мисъл: „Живеем във времена, когато сериозно се гледа само на глупците, затова аз непрекъснато живея в ужас дали няма да бъда разбран неправилно.“

* * *

Писателката Едит Ситуел очевидно споделя сходни чувства: „С глупците съм крайно търпелива, ала не и с онези, които се гордеят с глупостта си.“

* * *

Френският писател Александър Дюма определя съвсем ясно позицията си: „Предпочитам лошотията, отколкото глупотията. Защото лошотията понякога се сеца да си дава почивка.“

* * *

Анри IV — крал на Франция през шестнадесети век, бил принуден да слуша помпозните брътвежи на някакъв висш сановник,

когато внезапно се разцвилило магаре. Кралят се обърнал към магарето и изрекъл: „Господа, моля, говорете един по един!“

* * *

Ученият и писател — фантаст Артър Кларк бил достатъчно умен, за да приложи прагматичен подход към начина, по който работи умът му: „Все още не е доказано, че интелигентността е фактор, допринасящ за оцеляването на видовете.“

* * *

Медицинският изследовател Оливър Сакс вижда живота от следния ъгъл: „Природата върви опипом и допуска ужасни грешки, и извършва най-големите жестокости, които можем да си представим. Не съществува никакъв напредък нагоре. Не съществува никакъв план.“

* * *

Преподавателят в колеж Франк Истърбрук контрира едно наложило се предубеждение със следната мисъл: „На някои се налага да работят много дълго, за да постигнат своята незначителност. Върху други незначителността се стоварва като дар от бога.“

* * *

Обвеяният със звездна слава защитник Кнут Рокни предлага една доста здравомислеща гледна точка относно своя спорт: „Единствените качества, които трябва да притежава един нападател в американския футбол, е да бъде широкоплещест и тъп. На защитника пък второто му е напълно достатъчно.“

* * *

Бейзболният пичър Джим Бътън защитава своя спорт така: „В бейзбола често казват: «Престани да мислиш, така причиняваш болка на бухалката!» Аз обаче мисля, че в тази игра може да се хвърли много мислене.“

* * *

Драматургът от шестнадесети век Джордж Чапман открива следната истина за своята епоха: „Младите мислят старите за глупаци. Обаче старите знаят, че младите са глупаци.“

* * *

Писателят Дон Маркис обобщава така опасностите от интелигентността: „Ако накараш хората да си мислят, че мислят, те ще те заобичат. Обаче ако ги накараш наистина да мислят, веднага ще те намразят.“

* * *

Предприемачът в областта на високите технологии Гай Кавасаки сравнява интелигентните стоки с интелигентните реклами по следния начин: „Много от скъпите продукти не гледят хората — те са си просто глупави. Докато редица не чак толкова скъпи неща са удивително разглезващи — например едно подстригване за 20 долара в Токио. То включва петима фризьори, пълен масаж на тялото, обръсване на веждите, четири измивания с шампоан и подарък на сбогуване.“

* * *

Ректорът на Бостънския университет Даниъл Марш прави следното предсказание през 1950 г.: „Ако тази телевизионна лудост продължи със същото темпо на прогресивно нарастване броя на каналите, не след дълго сме обречени да имаме нация от кретени.“

* * *

Биологът Стивън Джей Гуд осветлява друга страна на интелигентността: „Истински умните хора обикновено са твърде скромни — в някакъв особен, космически смисъл, вероятно защото са наясно колко невъобразимо невежи сме ние, хората, за всичко, което ни заобикаля.“

* * *

Икономистът Адам Смит успява да прозре отражението на индустриалната революция върху човешката душа още през 1776 г.: „Човекът, чийто живот е преминал в изпълнение на няколко простички фабрични операции, резултатът от които също е, в общи линии, предвидим или почти същият, няма никакъв повод да напъва своя мозък или пък да подлага на изпитание изобретателността си. Затова накрая той изглупява и оскотява дотолкова, доколкото е възможно за едно разумно човешко същество.“

* * *

В „Цигулар на покрива“ умният, ала беден Теви отбелязва: „Ако си достатъчно богат, никой няма да се осмели да те нарече глупак.“

* * *

И нека дадем последната дума (но само засега) на един стих от анонимен автор, написан през 1929 г., който може да се възприеме като заключителна пледоария в съдебния спор относно човешкото самосъзнание: „Вижте там щастливия глупак — на него май за нищо не му пука! Да можеше и аз да бях глупак — О, Боже, и аз комай дарен съм с тази слука!“

ВТОРА ЧАСТ

ВСИЧКО, КОЕТО СТЕ ИСКАЛИ ДА ЗНАЕТЕ ЗА ГЛУПОСТТА, ОБАЧЕ СТЕ ПРЕКАЛЕНО УМНИ, ЗА ДА ПОПИТАТЕ

Точно колко сме глупави?

Така и няма да разберем, защото сме точно толкова глупави, че не можем да го разберем. За нещастие обаче сме и точно толкова интелигентни, за да не спрем да си задаваме този въпрос.

Не е ли интелигентността най-върховното достижение на природата?

Стига да можем да я определим като достижение. Обаче случайностите изобщо не говорят в наша полза.

Природата няма нито дългосрочни цели, нито дефиниции на мисията, нито преференциална политика. Интелигентност, способност за летене, талант да си проправяш пътя през пръстта посредством дъвчене — на природата ѝ е все едно за какво става въпрос. За нея всички тези умения представляват координация между милиони случайни, несвързани събития, развилнели се всяко в своята посока върху една свръхнаситена с кислород планета.

„На Земята съществуват шест хиляди вида бозайници, нито един от които — с изключение на приматите — не заплашва да се превърне във властващ разумен вид“ — изтъква биологът Стивън Джей Гулд по оня типичен, дразнещ начин на човек, който прекрасно знае за какво говори.

„Ако природата сериозно е имала предвид развитието на интелекта, и много други биологични видове биха еволюирали на свой ред до него. Ала той е само една чудновата приумица, споходила

някакъв си случаен вид, обитаващ саваните на Африка преди два-три милиона години.“

Кои са по-тъпи: първобитните хора или ние?

Първобитните хора разрешавали проблемите си. А при цивилизованите хора разрешаването на проблемите води единствено до възникването на нови, още по-сложни такива. Ние сме краткосрочни мислители в свят с дългосрочни последици.

Първобитните хора също са били краткосрочни мислители. Обаче и светът, който обитавали, бил краткосрочен.

Да си намерят храна и да оцелеят — това са две задачи, с които започват и завършват умствените нужди на древните номади, преди да се превърнат в пазители на зърното.

Когато тези праисторически ловци и техните случайно пръкнали се издънки — приятелчетата им, събирачите на зърно, се изкачвали на някой хълм, те просто преминавали от другата му страна. И продължавали да си живеят живота.

Когато ние зърнем хълм, веднага бързаме да го прочистим от растителност, да го минираме, да го превърнем в буферна зона, да издигнем на билото му универсален магазин. После пък започваме да кършим ръце и да се жалваме по повод обезлесяването, ерозията на почвата, замърсяването на въздуха, отвратителните стоки.

А след това се опитваме да се преборим с дванадесетте стъпки на възстановяващите се хълмохолици.

Когато на първобитните хора им станело студено, те си стъквали огън. Ние строим атомни централи.

Въпреки всички доказателства в полза на противното, ние си мислим, че сме къде-къде по-интелигентни от първобитните ни предци. И все пак налице остава огромната вероятност единственото трайно достижение на нашата цивилизация да си остане унищожението на същата тази цивилизация.

Няма ли технологията да ни спаси?

Науката — начинът на мислене, практикуван от хора, които ги бива да минават тестове — е сложна машинария за производство на

отрови, които природата не е в състояние да произведе в достатъчни количества съвсем сама.

Науката проучва нашите усилия да унищожим въздуха, водата, земята и всичко, което щъка по нея, а после измисля хитроумни начини за изчисление на степента, до която сме се справили със задачата.

Умните хора обикновено казват: „Ние се тровим. Хайде да престанем!“

Учените пък казват: „Тази година се тровим с 4.78 процента по-малко от миналата. Хайде да пуснем едно прескомюникенце!“

Дали интелигентността е естествено качество или пък зависи от това в кое училище сме учили?

През 1982 г. двама психолози доста се посмели. Кое то само по себе си е новина.

Те препечатали дума по дума статии, писани от психолози от университетите в Харвард, Принстън и други велики места.

Е, сигурно са накарали секретарките си да ги препечатат. Или пък са възложили задачата на стажантите.

Единственото, което променили, били имената на авторите и на колегите или университетите, заменяйки ги с не чак толкова престижни названия. После изпратили статиите в редакциите на същите онези списания, които първоначално са ги публикували.

Осем от дванадесетте статии били отхвърлени, тъй като не отговаряли на научните стандарти на съответните списания.

Как ли би изглеждал животът, ако всички хора бяха умни?

Финландия.

Всяка неделя гледаме Националната лига по кърлинг. В „Тако Бел“ продават инстантно мюсли. Всяка сутрин по велосипедните пътеки става задръстване, когато хората отиват на работа. Враждуващи банди от тийнейджъри клечат по ъглите и предлагат противоположни гледища върху философията на Хегел, монотонно рецитирайки в бял стих.

Защо сме толкова глупави?

Налага се. Просто природата ни е направила такива. Поради същата причина, поради която е направила газелите бързи, а тигрите — страховити.

Защото ако хората не бяха глупави, къде щяха да се даят цигарите и чийзбургерите с тройно количество сланина, да не говорим пък за дизайнерските води и Бруклин?!

Цивилизацията зависи от цели тълпи, вземащи решения, които умните индивиди, способни да мислят самостоятелно, никога не биха взели.

Без тъпите си навици всички щяхме да живеем като аскети, а пък светът щеше да се ръководи от хора с благоразумно удобни обувки. Щяхме да ходим да гледаме великите летни кинохитове „Несмъртоносно оръжие“, „Живей лесно“, както и „Титаничниуроци по морска безопасност“.

Умните хора по-тъпи ли са от глупавите?

Катастрофата в Чернобил през 1986 г., при която един украински атомен реактор се опита да превърне Европа в конкурент на южната ѝ съседка Сахара, не беше тъпа грешка, извършена от тъпи хора.

Това беше тъпа грешка, извършена от умни хора.

Операторите в атомната централа пренебрегнаха правилата за безопасност, изхождайки от презумпцията, че реакторът не би могъл да експлодира, защото никога досега не е експлодирал.

Инженерите в Чернобил често нарушавали правилата за безопасност, защото са били наясно, че те се характеризират с определена гъвкавост. А без тези систематични разширения на границите реакторите биха експлодирали още на мига, в който някой посмее да прекрачи чертата.

И така, те си играели на отсрочки. И накрая загубили.

Тъпи оператори биха се придържали към правилата. Защото те не биха имали достатъчно мозък, за да се досетят, че правилата могат и да се поразтеглят.

Попитайте някой офицер с какви войници би предпочел да излезе на бойното поле — с тъпи или с умни.

Умните войници непрекъснато биха поставяли заповедите под въпрос, защото веднага биха схванали кога въпросните заповеди са идиотски и кой ще плаща за погрешно взетите решения. Подобни сблъсъци обаче вървят само във великите драматургични платна — при реални бойни действия те са най-сигурната тактика, ако искаш повереното ти бойно подразделение да бъде покосено като житни класове при жътва.

Тъпите войници, от друга страна, ще изпълняват буквата на устава до последния си дъх, защото смятат, че така трябва.

По време на битката при Фредериксбърг през Гражданската война в САЩ вълна след вълна войници от армията на Севера се втурвали през откритото поле и били покосявани наред от добре укрилите се зад каменните зидове войници на Конфедерацията.

При тези атаки загинали около дванадесет хиляди войници, докато защитната линия на бунтовниците бъде най-сетне превзета. Къде ще намери човек дванадесет хиляди умни войници, изпълняващи подобни заповеди?!

Учените измислят системи — като например атомните реактори, които са далеч по-заплетени и неясни, отколкото операторите им са в състояние да разберат. Като цяло ние, хората, сме достатъчно умни да създаваме нови технологии, обаче не ни стига вътъкът да ги използваме правилно.

Въобразяваме си, че сме толкова умни, колкото са умни и системите около нас. Ама ядец! Чернобил изобщо не беше случайност. Той си беше чиста неизбежност.

Поне си вземем поука от тази работа в Чернобил. И тя е: Бъдете внимателни! Отсега нататък влагайте в работата си повече здрав разум!

Да, бе!

Ами онази верижна реакция, отключена погрешка в един японски завод за ядрено гориво през 1999 г.? Отново човешка грешка. Работниците не подхождали правилно към обогатения уран, който обработвали, и сложили началото на верижна реакция, довела до изтичане на радиация, която щеше да бъде катастрофална.

Шефовете на компанията хвърлят цялата вина върху хората, които боравели с урана — наричат ги идиоти, които са решили да минат направо, за да могат да си тръгнат по-рано от работа.

Обаче всички тези „идиоти“ били дългогодишни работници, приятели с урана, обучени специалисти, които са били напълно наясно с правилните процедури за безопасност. Защо тогава са решили да минат напярко?

Защото са можели, ето защо. Точно както и колегите им от Чернобил.

При последвалото разследване обвинили шефовете, че са поощрявали работниците си да не обръщат внимание на правилата за безопасност. Крайната цел — да ускорят производството.

А това е бил шестият ядрен инцидент в Япония само за три години.

Има ли някакъв начин външната политика на САЩ да стане още по-идиотска?

Очевидно не. Ако имаше, политиците ни щяха да я гласуват точно в този момент.

От Втората световна война насам националната политика на Съединените щати се основава на теорията на дипломацията от тип „Училищен побойник“, която в същността си гласи следното: „Щом си наясно, че ще те пребием, тогава надали ще ни предизвикаш да го сторим.“

Този подход обаче би могъл и да сработи, ако и другите държави не бяха ръководени от хора точно толкова тъпи, колкото и нашите си тъпанари — хора, които от своя страна предпочитат да основават националната си политика на теорията на управлението, позната като „Хайде, бе!“. Когато пред тях се изпречи някой училищен побойник, те решават, че е най-добре да го изпитат, за да проверят дали е такъв бабанка, за какъвто се представя.

Американските военни и ЦРУ прилагат побойническата си политика по целия свят посредством една простишка стратегия — *най-добре да ви убием сега, за да не се наложи да ви убиваме по-късно.*

Кое би било по-умно да изберем — наливната бира или „Истинската наливна бира“?

Този въпрос като че ли е по-скоро от сферата на вкусовите предпочитания, отколкото на интелигентността. Но нищо не е толкова просто във времена, когато цената на рекламите е по-висока, отколкото цената на бирата.

Ако обичате хубавата бира, истинската наливна бира е най-добрата. А „Истинската наливна бира“ е по-добра, ако държите да се дивите на начина, по който производителите могат да натрупат милиони, като непрекъснато снижават дъното на бурето, в което живеем.

Наливната бира идва от бурета. Човек държи чашата под кранчето и бирата излиза оттам. Това със сигурност е по-добрата бира, както всеки уважаващ себе си английски кръчмар ще ви обясни, ако решите да купувате.

„Истинската наливна бира“ идва от бутилки или кутийки — точно обратното на наливната бира. А неналивната бира се сдобива със законното наименование „наливна“ на основание на международния закон, който постановява: Щом можеш да натрупаш големи пари от една лъжа, тогава лъжи!

Първо шефът казва: „Дайте да заложим на качеството! Стига обаче това да не ми струва повече, да ми отнема повече време и да ме измъква от игрището за голф!“

После на сцената излизат майсторите на маркетинга, които веднага правят бирата по-добра, използвайки за нея по-добри думи.

А понякога и картинки.

И особено картинки на сексапилни млади жени, които, ако действително пиеха тази неналивна бира, щяха да се превърнат в дебели разплути лелки — от онези, които мъжете се опитват да забравят, наливайки се с бира.

Дали честните труженици са по-тъпи от бездомниците?

Представете си един бездомник: без пари, без място, където да спи, без храна, без любовници, без карти за сезонно намаление, без перспективи. При все това в идеята не може да няма нещо примамливо — иначе защо толкова много хора щяха да се натискат да влязат в професията?!

Примамката е ясна — никаква работа.

Това е единственото предимство, което може да предложи животът на бездомника — и то е напълно достатъчно.

Докато всички останали сутрин се претрепваме да бързаме за работа, борим се с натовареното движение, вдигаме кръвното заради колеги, които само търсят как да се скатаят, и заради шефове, които знаят дори още по-малко от идиотите, които са заемали същото място преди тях; докато пилеем прекалено много време от живота си, за да направим собствениците на предприятието си по-богати, само за да имаме честта в края на деня отново да се борим с натовареното движение, за да се приберем вкъщи и да повторим същото и на следващия, и на по-следващия ден — те не си помръдват и пръста.

Състоянието на не-работа очевидно балансира всичките предполагаеми предимства, които предлага работата.

Винаги ли е било така — трудолюбивият срещу кръшкача? Нека проследим еволюцията на човека с кариера.

Преди настъплението на цивилизацията са съществували необятни възможности за работа на всички мъже, жени и деца. И тази работа се е наричала оцеляване.

Основни характеристики на длъжността: намери нещо за ядене, гледай да ти е топло, внимавай да не те цапардосат с камък по главата.

Звучи пределно простичко. Обаче всички професии си имат своите недостатъци, например: шефове, острозъби тигри, пещерна психология, тенденцията на другите хора в твоето поле да се присламчват към твоя огън и да те изместват, или да ти вземат залька от устата, вместо да го споделят с теб.

И все пак в сравнение с несигурността за работата и вечно надвисналата заплаха от безработица, които характеризират днешната цивилизация, всички тези неща се числят към доброто старо време.

Поради склонността на хората да следват носа си по посока мириса на манджата компаниите останали малки и конкурентни, кланово ръководени начинания. Тогава не е имало праисторически корпорации, които да изискват да си носим връзката от язовец към кожата от мамут, когато излизаме на дневния лов.

Цивилизацията повлича след себе си първото проклятие на човечеството — селското стопанство.

Селското стопанство представлявало къртовски труд и охлювска скорост, чиято крайна цел е било производството на вечеря — макар

че, веднъж хванало му цаката, то започнало да произвежда също така и обяд, и закуска.

Трудолобивият селянин бил принуден да си стои на едно място — закотвен за дупката си (стопанството) така, както ние днес сме закотвени за бюрата си.

Неподвижните вечери обаче са дали началото на второто проклетие на работническата класа — не-работническата класа.

На тези хора навреме им е просветнало, че няма никакъв смисъл всички да се натискат да работят като волове, щом така и така все ще се намери някой, който да върши черната работа.

И станали крале, свещеници и крадци — с две думи, не-работническа класа.

Крадците положили началото на отбраната. Отбраната положила началото на нападението. Нападението положило началото на армиите. Армиите пък положили началото на още по-големите армии. По-големите армии наложили появата на генералите. Генералите наложили образуването на корпорациите — и ето как сме се озовали в кашата, в която сме затънали и до днес.

Тази фантастична структура на не-работната пирамида почива върху гърба на дребната костенурка в дъното на купа — работягата. Фуража. Плявата. Софтуера.

Работникът винаги дава много повече, отколкото получава, на компанията, за която работи. Защото ако получаваше повече, отколкото даваше, той вече нямаше да бъде работник. Щеше да е шеф.

Междувременно бездомникът съзерцава нашите глупави напъни, без да го е грижа, че ще остане недооценен. Той си знае, че няма да бъде изместен от някой, който е наполовина по-млад от него и изгарящ да бъде бездомник дори и за половината от дневните подаяния.

Бездомникът има единственото, на което работягите никога не могат да се надяват — сигурност за работното място.

Ама не може сега да не сме по-умни, отколкото сме били някога, нали?!

Обикновените хора през десети век са изживурквали цялото си нищожно съществуване, без да срещнат нито един умен човек. И тъй

като никога не им се е налагало да се сравняват с някого, никога не са се чувствали глупаци.

Може би не им е идвало на ум как да попълнят дупките в колибите си, за да не им духа през зимата, или пък как да отгледат достатъчно ряпа, че да се сдобият с онова блажено чувство на засита на стомаха — но така са живеели и всички други около тях.

В техните представи светът е бил просто едно поддухващо отвсякъде място, където няма достатъчно ряпа.

Те не са познавали никого, който да носи якета тип „Мишелинче“, докато те потреперват под дрипите си, както и никого, който да вечеря в петзвездни ресторанти, докато те се събират в „Краля на репите“.

А сега ние обитаваме епохата на зеленоокото чудовище — ревността. Завиждаме на филмовите звезди, които се перчат с по-сексапилни гаджета от нас, на софтуерните крале, които се къпят в пари, както и на политиците, на които успява да им се размине след поголеми лъжи дори от онези, които ние се осмеляваме да раздуваме в местната кръчма.

Хората, които са успели да изкарат 550 точки на входящия изпит за колежа, се чувстват предостатъчно умни. И се гласят да ходят в същия колеж, където учат мозъците, на които са се присмивали, докато са били в гимназията.

Обаче изобщо не могат да проумеят истината. На тях им позволяват да влязат в колежа, за да могат да финансират образованието на умните деца. Колежите се нуждаят от техните такси, за да могат да дадат магистърските степени на истинските мозъци.

Защото ако в колежите допускаха само истински умните деца, на Съединените щати щяха да им стигнат и пет-шест университета. А останалите учебни заведения могат да си създадат Национална лига на глупаците.

И какво научават в колежа онези, влезли с 550 точки? Как да се наливат с пиячка, без да я изливат обратно през устата си.

Най-ниският брой точки, който човек може да получи на изпита „САТ“, е 200. Ще кажете, защо не е просто нула? Защото от управата на колежите не искат да навеждат хората на мисълта, че интелигентността им е равна на нула.

Кой е по-умен — вашият шеф или вие?

Вие, разбира се.

Шефът разполага с пари, власт и всевъзможни привилегии, както и с авторитета да действа така, сякаш знае какво прави, макар че в действителност се чуди кога ли ще настъпи онзи гаден момент да бъде разкрит. Има си и членство в някой богаташки клуб, където той и себеподобните му си седят около масичките и важно-важно обсъждат начини как да торМОЗЯТ по-ефективно подчинените си в името на развитието на човешките ресурси.

Обаче шефовете не разполагат с мозък.

Можем да го докажем чрез следните три факта:

1. По време на отсъствието на шефа си всяка секретарка по света може спокойно да го замества, като изпълнява работата му дори по-добре. Ала шефовете не могат да вършат работата на секретарките.

2. Ежедневно приблизително 60 000 американци проявяват здравия разум да напуснат отвратителната си работа. Обаче разумът на шефовете стига дотам, че да уволняват само по 12 000 души на ден. Шефовете са прекалено тъпи, за да уволнят още 48 000 души, които ненавиждат работата си и всеки момент се готвят да го докажат.

3. Ако вашият шеф беше по-умен от вас, той щеше да направи всичко възможно да го харесате. Само глупавите шефове си позволяват да създават недоволни работници.

Обаче на шефовете изобщо не им пука дали ще ги харесате или не, защото се изживяват като новата аристокрация. Крайната цел на този елит не е да създаде по-добър продукт или по-добър свят, или дори по-печеливша компания. Целта е да усложнят целия процес до такава степен, че само те да могат да го управляват.

Това е като при баскетбола. Може да сте най-добрият в местния отбор, с който играете всяка събота сутрин. После гледате филм на Националната баскетболна асоциация, който показва как се е играл баскетболът преди четиридесет години, и си казвате: „Брей, колко бавни и схванати са били по онова време! Аз щях да бъда по-добър от тях!“

Много вероятно. Но сега играта е усложнена до такава степен с изисквания за височина, скорост и пъргавост, че е много по-вероятно да ви стъпчат — дори и такива като „Клиперите“ от Лос Анджелис.

Точно затова тези арогантни, надути копелета правят милиони. Професионалните баскетболисти са успели да специализират играта до степен такава, че само те да могат да я играят.

Елитът прави същото с нас. Навсякъде по света.

Така че накрая ние да сме тези, които да ги питаме: „Искате ли и пържени картопки?“

След като тренираме глупостта си в продължение на векове, възможно ли е все още да се намерят оригинални начини човек да направи нещо наистина тъпо?

Абсолютно възможно. Правим го непрекъснато.

Един мъж в Южна Калифорния си зяпал през телескопа по посока на плажа. Внезапно забелязал на пясъка розов корвет. Колата всеки момент е щяла да бъде погълната от настъпващия прилив. Притеснен, че вътре може да има някой, той се обадил в полицията.

Ченгетата не открили никаква кола на плажа — нито розова, нито корвет, нито каквато и да било друга.

Когато се качили по склона към къщата на човека и погледнали през неговия телескоп, веднага проумели онова, което мъжът очевидно не успял — той бил фиксирал телескопа си върху пластмасова количка, забравена на пясъка от някое дете.

Кои са по-тъпи — мъжете или жените?

Само мъж може да бъде дотолкова тъп, че да задава подобен въпрос.

Жените просто наблюдават постигнатото от мъжете по време на господството им над света и са напълно наясно, че те не биха причинили чак такъв хаос.

Но все пак, ако жените бяха чак толкова много по-умни от мъжете, защо тогава не са ги съборили от власт?

Отговорът вероятно се крие в следната статистика на разделите: след развода си 58 процента от мъжете твърдят, че са по-щастливи, а при жените процентът на намерилите най-сетне щастие е 85!

Религиозните хора по-умни ли са от нерелигиозните?

Повечето от религиите са единодушни в преклонението си пред един върховен Бог, който е създал Вселената и изисква от своите последователи образцово морално поведение.

И в името на този единствен Бог и неговите високи морални стандарти вярващите от всички религии се избиват образцово един друг векове наред, та и до ден-днешен.

И всички призовават тези спираловидно нарастващи кланета да бъдат прекратени в името на Бога.

Те обаче никога не спират.

Мирът представлява временно прекратяване на огъня, по време на което отделните страни презареждат.

Как можем тогава да обясним това упорство за продължаване на безкрайните кланета на децата на Бога в името на любящия Бог, който изисква края на кланетата?

Както се оказва, напълно естествено.

Всичко е в разликата между истинската религия на единствения Бог, повела битка срещу злите езичници, поклонници на фалшивия бог.

Ние сме от първите. А те са от вторите.

Всичко е точно така през цялата история и от всички страни по посока на средата. Всички са еретици в очите на другите.

Дали някъде, в някоя друга галактика съществува една-единствена религия, където извънземните действително познават Бога и почитат Вселената по някакъв друг начин, различен от опитите да я унищожат?

Не и ако Бог ги е сътворил по наше подобие.

Дали лотарията е възможно най-тъпият начин да се освободиш от излишните си пари?

В никакъв случай. Веднага ще измислим някакъв още по-тъп начин — само да изчакаме „умните глави“ да приключат с изследванията си.

Междувременно лотариите и подобните на тях игри комбинират две от най-типичните човешки слабости: склонността към хазарт и рекламите.

Дали всяка държава примамва хазартно настроените си граждани с един и същ по смисъла си лозунг: „Не можете да спечелите, ако не играете?“

Както и при повечето реклами, най-добрата печалба носи залагането срещу самия залог. Защото единственото вярно нещо за лотарията е, че не можеш да загубиш, ако не играеш.

Шансовете да спечелите джакпота от лотарията са толкова нищожни, че ще спечелите много повече, ако съберете всички пари, които имате, сложите ги в един чорап и го връчите на първия непознат на улицата с думите: „Вземи тези пари. И ако по някаква случайност успееш да направиш с тях 10 милиона долара, намери ме и ми дай един милион. Става ли?“

Не се налага даже да бъдете добри по математика, за да сте наясно, че не можете да спечелите от лотарията. Държавната лотария се ръководи от правителството. А кога за последен път някой е успял да надхитри правителството по какъвто и да било начин?!

Ако човек можеше да печели лесно пари от лотарията, то богатите първи щяха да се включат в играта. А те не го правят. Те просто отлитат за Лас Вегас, където също не могат да направят пари, обаче там поне ги карат да се чувстват значими. Кога за последен път минимаркетът във вашия квартал ви е накарал да се чувствате значими, задето сте си пропилили парите за прясно мляко, за да си купите няколко лотарийни билета?

Кои са по-тъпи — съдиите или адвокатите?

Отговорът на този труден въпрос ще оставим на съдия Търман Арнолд, който се оттегли от Апелативния съд на САЩ и се върна към частната си адвокатска практика. Той казва: „Бих предпочел да разговарям със сборище от тъпи идиоти, отколкото да ги слушам.“

Дали е проява на здрав разум да се вслушваш в чужди съвети?

Ето ви единственият съвет, в който трябва да се вслушвате: Никога не се вслушвайте в чужди съвети!

Звучи малко като съвет, обаче не е съвет. Това е парадокс, а единственият смисъл на всеки парадокс е, че той просто не може да

бъде следван.

Възможно е и да съществува някакъв съвет, който си струва да бъде послушан. За съжаление той не е от вида съвети, които хората обичат да раздават.

Почти всеки, който отлично знае какво прави, предпочита да си трае. Ако сподели опита си, то тогава всички ще разберат онова, което той знае, и то повече няма да бъде интересно.

Кои са по-умни — тъпите зверове или тъпите хора?

Президентът Джон Тайлър погребал любимия си кон, а на надгробната му плоча изписал следните думи: „Тук лежи тялото на моя добър кон — Генералът. В продължение на 20 години той ме носеше вярно на гърба си и през всичкото това време не допусна грешка нито веднъж. Де да можеше и господарят му да каже същото!“

Хората често оказват почит на домашните си любимци и на други зверове, които са натоварили с грижите си. Засега нито едно животно не е оставило епитафия за човек.

Кое е по-умно — да се опитваш отново и отново или да напуснеш, докато си още на върха?

Когато кажем „Напускай, докато си още на върха“, всъщност имаме предвид „Напускай, докато си започнал да слизаш, но преди да си стигнал чак до дъното“.

В интерес на истината човек никога не може да бъде на върха. През целия си живот той е почти там. Точно затова реалистите са измислили понятието за моралната победа и за оспорваната победа — с надеждата да забавят скоростта на пропадане.

И все пак, ако продължаваш да се опитваш отново и отново, имаш много по-големи шансове да затънеш още по-дълбоко, изнамирайки все нови начини да загубиш, отколкото ако напуснеш, докато още не си успял да стигнеш съвсем до дъното. Начините да загубиш винаги са повече от методите да спечелиш.

Точно на това се гради и стратегията, водеща до победа — поощрявайте хората да опитват отново и отново, а после се отдръпнете и се наслаждавайте на падението им.

А когато настъпи и вашият миг да се включите, вие вече ще знаете какво да избегнете и затова ще имате много по-големи шансове да дръпнете отрано напред — през което време бихте могли да предложите на своите опоненти възможност за морална победа, така че да се чувстват добре, че напускат, преди да са стигнали чак до дъното.

А когато направите победените си опоненти щастливи, следващия път те ще бъдат много по-склонни да приемат и спорното поражение.

Намирането на все повече хора, задоволяващи се от моралните победи, е най-сигурният път към вашия триумф.

Кой е по-тъп — кретенът или идиотът?

Кретенът е онзи, който ви задминава безразсъдно отдясно, докато идиотът е човечецът пред вас, който кара толкова бавно, че ви принуждава да го задминете безразсъдно отдясно.

Или май беше обратното?

Дотолкова сме свикнали да кръщаваме с прозвищата „кретени“ и „идиоти“ всички хора, които ни се изпречат по някакъв начин на пътя, че напълно сме забравили, че някога тези думи са били медицински термини.

Според тях идиотът е възрастен човек, който има ум на тригодишно дете. Кретенът се справя доста по-добре — той има ума на осемгодишен хлапак.

Огледайте се. Ако откриете около себе си достатъчно кретени с умове на осемгодишни хлапета, значи вероятно живеете в университетско градче.

А какво ще кажете за Харвард и Станфорд? Невъзможно е да има по-умни места от тях, нали?

Или поне те ни карат да мислим така.

За целите на експеримента изпратихме на сто професора от Харвард и на сто професора от Станфорд писмо със следния текст:

„Аз пиша книга за глупостта и интелигентността и затова си помислих, че вероятно и вие бихте искали да се включите, като

отговорите на следния въпрос: Какво е най-глупавото нещо, което сте правили?

Моята теория е, че истински интелигентните хора са забележителни и в глупостта си.“

Получихме следните отговори:

От Харвард — 2 броя.

От Станфорд — 1 брой.

От харвардския професор Дж. Х. Х. Уайлър дойде следният отговор:

„Само отговорът на този имейл би ме изстрелял далеч напред във вашия списък.“

От станфордския професор Том Уосоу:

През 1982 г. бях поканен да изнеса доклад пред Международния конгрес на лингвистите в Токио. Съгласих се да изнеса и още няколко лекции в други японски университети.

Вечерта преди заминаването ми съпругата ми ме попита дали имам нужда от виза за Япония. Аз бях убеден, че нямам.

На следващия ден, когато се явих на гишето за регистрация на аерогарата, момичето ме уведоми, че не мога да се кача на самолета, защото нямам виза. Посъветва ме да отида в японското консулство в Сан Франциско още този следобед (беше петък и консулството щеше да бъде затворено през целия уикенд) и да ги убедя да ми дадат експресна виза.

И тъй като очевидно щях да изпусна полета си, трябваше да отида до централното бюро на авиокомпанията и да се пререгистрирам. Замислих се и реших, че шансовете да свърша всичко това само за един следобед са толкова нищожни, че по-добре да се откажа от цялото пътуване.

Излязох от терминала като замаян и се качих на първия автобус, изпречил се пред очите ми. Когато автобусът излезе на магистралата, зави на север (към Сан Франциско), а не на юг (към дома ми в Пало Алто), както бях предполагал.

Когато се озовах в Сан Франциско, казах си, че така и така съм там, мога да проверя дали няма да е възможно и да получа визата, и да си сменя резервацията за полета. За моя най-голяма изненада успях да свърша и двете неща само за един следобед и така заминах за Япония само с един ден закъснение.

Този инцидент може да послужи като пример за едно съществено нещо в моя живот, което никога не е престанало да ме удивлява — моят късмет. В този случай аз извърших две наистина много глупави неща (не си изкарах навреме виза и се качих на погрешен автобус), а те повече или по-малко се взаимоизключиха!

От харвардския професор Николаас Дж. ван дер Мерве:

Израснах в Южна Африка и съм работил на терен почти по целия свят. Един колега ме описва като най-подходящият човек за живот на гадно местенце на някой чужд континент, макар че не всички ще се съгласят с него. Както и да е. Аз съм в състояние да управлявам почти всяко превозно средство, обикалял съм горното поречие на Амазонка и Ориноко (както и блатата Окаванго) в първобитни канута и от опит знам кои превозни средства могат да пресекат Африка от север на юг с относително голяма вероятност за успех.

А сега ето ме тук, живеяйки в къщичка сред дърветата близо до Конкорд, щата Масазулетс. Пощенската ми кутия е на половин километър от дома ми, а за да стигна до нея, трябва да обикалям цялата собственост на съседите.

Една неделна сутрин миналата зима аз сложих кафето и слязох по алеята, за да си прибера вестника. Това

означаваше да се опаковам в халата си и с незавързани обувки да седна зад волана на маздата си пикап.

Стигам си аз до пощенската кутия и откривам вестника на земята. Затова завивам с пикапа и спирам точно до вестника. Отварям вратата и се протягам, за да го вдигна, поставил крака върху съединителя и спирачката.

Издавам от пикапа. Загрялата в студа машина си тръгва самичка. Приближава се заплашително до оградата на съседите, после се втурва през моравата им и завършва в техния поток, където спира.

Междувременно аз тичам презглава към моето безценно превозно средство, обаче калта край потока ми всмуква обувките. Накрая все пак успявам да си ги взема обратно и се качвам в пикапа.

Точно в този момент двигателят на маздата най-сетне решава да покаже какво може наистина (за първи път през живота си), аз се измъквам от потока, вдигам си вестника и се прибирам по живо, по здраво.

Налага се да обясня проблема на съседите. Няма проблем — парите оправят всичко. Ала моите колеги, които също работят на терен, не приемат така лесно нещата. „Къде точно казваш, че са ти били краката?!“ — не ме оставят те.

Очевидно 197-те останали учени професори от въпросните изтъкнати университети никога през живота си не са вършили нищо глупаво. Или поне се надяват, че ще им повярваме.

Защо хората, които са инвестирали в своята интелигентност, се страхуват да признаят и своите грешки, глупости и провали? Да не би да се притесняват, че ако ги възприемем като обикновени човешки същества, това ще обезцени техния ум — така, както богатите се притесняват за пари, макар че вече си имат достатъчно?

Целта на този експеримент не бе да поставим в неудобно положение малцината професори, които се съгласиха да вземат участие, нито пък останалото мнозинство, което участва, отказвайки да вземе участие.

Признанията на малцината храбреци са предназначени да успокоят всички нас, като ни помогнат да си дадем сметка, че интелигентността и глупостта не са взаимно изключващи се характеристики, а напротив — напълно съвместими.

Щом и на най-умните сред нас се случва да се държат като идиоти, то ние останалите не би трябвало с такава лека ръка да се самобичуваме за глупостите си.

Вместо това си струва да се замислим дали да не подадем молби за преподаватели в Станфорд и Харвард.

Дали е по-умно да казваме на хората как се чувстваме наистина, или да си траем?

Когато хората казват: „Каж ми как се чувстваш“, онова, което имат всъщност предвид, е: „Стой мирно и не дишай, докато ти разкажа как се чувствам наистина.“

Споделянето на най-съкровени мисли е умен ход единствено ако се намирате в час по психология в колежа и се опитвате да го превърнете в рап сесия, така че да ви пишат готина оценка сега и веднага, без да ви се налага да се потите над нова курсова работа.

Чувствата са като телесните миризми. Всички ги имат, но човек би предпочел съседът му да си ги прикрива колкото е възможно по-добре.

Виж жалването е съвсем друга работа.

Оплакванията и вайканията са все стратегии, които могат да бъдат приложени почти във всяка ситуация. За разлика от чувствата, оплакването притежава едно безспорно предимство — колкото повече си скубите косите за това, колко отвратителен е животът, толкова по-дълго ви оставя Господ да живеете, защото вижда, че схващате намека му.

Въпреки многобройните доказателства в полза на противното, защо продължаваме да настояваме, че сме умни?

Хората се нуждаят да се изживяват като умни, защото това ги кара да се чувстват в безопасност — сякаш щом разполагаш с

необходимата доза ум, ще можеш да се справяш безпроблемно с всички житейски неприятности.

Въпреки обезопасените срещу деца капачки на нашите лекарства и въпреки застрахователните агенти с гигантски меки ръце, ние не сме в безопасност в свят, предлагащ ни повече динени кори, отколкото ласки.

Ако не се изживяваме като достатъчно умни, за да се справяме със заместник-началниците, озоновата дупка и телефонните сметки, цивилизацията — такава, каквато искаме да я познаваме — ще се срути. А това задължително се случва с нещата, които никога не са достатъчно умни, за да имат силите дори да се срутят.

Усещането за наличност на интелект работи като защитно одеяло. Ако не сме умни, веднага ще си дадем сметка, че сигурност не съществува, че цивилизацията е като козирка на автобусна спирка — може и да те запази сух от дъжда, обаче ти не можеш да останеш завинаги под нея.

Всъщност ние сме достатъчно интелигентни, за да залъгваме единствените хора, които се налага да залъгваме в това — себе си.

Живеем в сложен свят. Не е ли сложността признак за интелигентност?

Всички велики религии и духовни традиции по света ни водят по пътя на простотата. Много от тях изтъкват недвусмислено, че човек не е в състояние да познае просветлението, докато не се отърве от светските си щения и обсебености. Да, да — това включва и дистанционното в ръката ви!

А бе, вие да не бъркате мъдростта с интелигентността?

Само общество, което не притежава достатъчно мъдрост, би настоявало така упорито, че е интелигентно.

Значи е умно да бъдеш мъдър, а?

Не и ако работите, за да оцелявате.

Корпорациите предпочитат хора, които ги бива да натискат разни бутони и се оставят техните бутони да бъдат натискани.

Различните предприятия и фирми не биха желали служителите им да се стремят към мъдростта като своя крайна цел, освен ако постигането на състоянието на помъдряване не е обозначено в списъка с целите и средствата на фирмата, вероятно подточка 47.3 (за повече подробности — обърнете се към прекия си шеф).

Значи все пак има фирми, които търсят мъдростта, така ли?

Има фирми, които търсят консултанти по мъдрост, защото вече са изчерпали консултантите по мениджмънт, консултантите по пълноценно използване на времето, консултантите по разрешаване на проблеми и дори консултантите по координиране на консултанти.

Обръщат се към консултанти по мъдрост, защото са им останали пари от бюджета за консултанти и защото си дават сметка, че ако върнат излишните пари в общия фонд на компанията, на следващата година ще се окажат с много по-ограничен бюджет.

Но тези консултанти не ни ли учат всъщност на мъдрост?

Мъдростта не може да бъде преподадена. Тя може само да се научи.

Всеки треньор по бейзбол може да ви каже как да ударите топката. Обаче вие никога няма да можете да изпълните удар, ако не застанете на определеното за целта място и не започнете да се упражнявате с бухалката.

Никой не обича да живее в пренаселените градове, но въпреки това милиони хора по света се стичат в най-пренаселените: Ню Йорк, Манила, Шанхай, Кайро, Париж, Бомбай. Защо тези хора не са достатъчно умни, за да се преместят на друго място?

Защото чакат съседите наоколо да поумнеят и да се преместят на друго място. И тогава техните любими градове няма да бъдат толкова пренаселени.

О, Париж, Град на светлината! Такъв прекрасен град, наистина!
Защо да не натъпчем вътре още един милион души?!

Ала няма ли така всички да започнат да се чувстват нещастни в този град?

Не и ако непрекъснато им повтаряме: „О, Париж, Град на светлината!“

По този начин контрираме всеки свой умен ход, като правим прекалено много подобни ходове. На света не съществува нищо добро, което да не може да бъде опорочено.

Пренаселеността не е само глобален проблем — тя е маркетингово решение.

От какви хора са основани Съединените щати — от умници или от кретени?

Първият европейец, който се натъкнал на континента Америка, решил, че е стигнал до Индия. Така че, началото не е особено обещаващо.

Следващата група от второстепенно мобилни европейци били наречени „изследователи“, защото никой не издига статуи на плячкаджии, което е превод от индиански на понятието „Ето ги онези загубеняци с големите кораби, идващи да откраднат, всичко, което не сме успели да заковем. Срамота! Как не успяхме да измислим гвоздеите, преди тези идиоти да ни се навлекат на главите?!“

Местните жители — и умни, и глупави — си живеели тихо и кротко на континента Америка (или „Нашето място“, както тогава го наричали те, блажено самозаблуждавайки се), без да се нуждаят от гвоздеи, за да се разбират помежду си.

По телепатичен път те изпратили до Европа посланието, че Земята е плоска — с надеждата да задържат европейците далече от полата си.

Не се получило. Жаждата за плячка се оказала прекалено силна. Изследователите нямали нищо против да рискуват изпадане от ръба на Земята, което си било пак по-добре от това да си беден в Европа.

Плячкаджийството е признак на интелигентност, защото то е в състояние да прозре, че даденото правителство не е достатъчно силно, за да спре плячкаджиите, поради което самите плячкаджии могат да се

превърнат в новото правителство и да създадат нова система на управление — така че, давайте да грабим каквото можем, защото иначе ще вземат да издигнат статуи на следващите!

Онези първи плячкаджии отнесли откраднатото си имане в Европа, защото местните жители проявили престъпната небрежност да не построят универсални магазини на континента Америка.

Връщането в Европа обаче не било кой знае колко интелигентен ход, защото наемите били станали още по-високи и само малцина плячкаджии успели да запазят задълго плячката си, когато се озовали там, скоро установявайки, че на Стария континент ги очакват още по-хитри от тях плячкаджии. Ала нямало как — щат не щат, те били принудени да се върнат, защото в Новия свят така или иначе нямало какво да се купува.

Ако обаче е имало, първите изследователи със сигурност са щели да останат, всички в Европа са щели да приемат, че те са изпаднали от ръба на света и в Америка сега щяха да се хранят в „МакДжеронимо“, а в неделя да гледат по невидимата тръба „Националната лига по северноамериканска топка“ вместо „Националната футболна лига“.

Следващата група, изтърсила се на континента Америка, включвала четиримата праотци: Британците, Испанците, Французите и Разни-разнообразни.

Тези хора със сигурност имали мозък, защото създали далеч по-ефективен метод за плякосване — „не мърдай от Новия свят и открадни всичките му богатства, без да даваш дори и троха на местните плячкаджии“. Колониалните майстори по политическо извъртане нарекли тази икономическа теория „Американска революция“.

Местните жители били прекалено умни, за да вършат всичката онази къртовска работа по цялото предприето от плячкаджиите миниране и обезлесяване, защото до този момент се били справяли страхотно и без него.

Затова на шефовете се наложило да внесат от чужбина работно стадо, което те попълнили, като започнали да преследват бедняците на Европа с цел до такава степен да вгорчат живота им, че да ги накарат да напуснат.

Този план се радвал на променлив успех. Оказало се, че мнозина от бедняците на Европа вече били свикнали да си бъдат нещастни и

предпочитали да бъдат преследвани в собствените си градове и държави, отколкото да бъдат подкарани на заколение в Съединените американски щати.

И когато шефовете не успели да съберат достатъчно бедна работна ръка от Европа, с чиято помощ да разработват богатите ресурси на Америка, те обърнали ведър взор към Африка. Работната сила заприиждала и те започнали да ѝ дават минималната работна надница — паница вкисната манджа.

Сега, когато робството вече е премахнато, минималната работна надница за отвратителна работа е точно толкова, че да стигне за паница вкисната манджа на ден.

Следователно отговорът е следният: Съединените американски щати са основани и от умници, и от кретени — и двата подвида — в изобилие.

Какво ѝ е толкова умното на престъпността?

Ежегодно в Съединените щати се извършават хиляди въоръжени грабежи. Тази сфера на дейност в последно време дотолкова се пренасели, че въоръжените обирджии се принудиха да се обират един друг.

В цялата история на държавата Исландия е регистриран един-единствен въоръжен грабеж.

Налага се да пообразоваме въоръжените обирджии в Съединените щати, така че да станат достатъчно умни, та да ходят да си грабят на воля в Исландия, където няма конкуренция в тази професия.

Глупаво ли е да държим вкъщи оръжие?

Зависи. А възнамерявате ли да държите и куршуми при пушката?

Ежедневно в Съединените щати загиват по трима американци, убити от оръжията в дома си. Това са три къщи на ден, в които хората автоматично си дават сметка, че е щяло да бъде по-разумно да се отърват от пушките и пистолетите си.

От друга страна, един американец на ден става жертва на произшествия във ваната. Следователно крайно време е да поумнеем и

да се отървем и от ваните!

Как е по-разумно да се оженим — по любов или за пари?

Някои от коренните жители на Америка имали някога изключително разумно социално устройство — на богатите и силните било забранено да се женят за също толкова богати и силни като тях. Богатите били длъжни да си вземат половинка от бедно семейство.

В рамките на тази система не съществувал нито един племенен изпълнителен директор, изкарващ хиляда пъти повече от всички останали, а хората на дъното знаели, че няма да останат вечно на дъното.

И тези разумни племена били изтрети от лицето на континента от придошлите пуритани, които пристигнали, проповядвайки свобода — която свобода те постигнали, като унищожили всички останали.

Европейците пък си имали брачна система, която се превърнала в световен стандарт — богатите и силните могат да се женят за когото си пожелаят. А бедните и безсилните могат да се женят за когото си пожелаят, когото богатите са отхвърлили.

Но да се върнем към вас.

Ако се ожените по любов, не се косете — ще ви мине. Хората, които са влюбени, с течение на времето вече няма да бъдат влюбени.

Следователно по-разумно е да се ожените за пари, стига да помните добре първото правило на проститутките — първо парите, а после останалото.

Веднага щом се ожените за пари, ще бъдете изтъргувани — по същата причина. Да бъдеш богат означава никога да не ти се налага да се питаш: „Дали ще мога да си позволя новия модел — онзи, с по-бляскавите екстри?“

И докато бракът за пари е по-умен ход от брака по любов, трябва да признаем, че не е и чак толкова умен. Ако се ожените по любов, то сте обречени да разлюбите. Ако се ожените за пари, то сте обречени да бъдете изритани.

Не може да няма и по-умна система, нали?! Има! Но за да се разведете, първо трябва да се ожените, нали така?!

Ако не сте женени, можете да се влюбвате в когото си пожелаете и в колкото души си пожелаете, без да се притеснявате дали точно това

е човекът, за когото трябва да се жените. Няма такъв човек, за когото трябва да се омъжите — има само такъв, за когото се омъжвате!

Ако човекът, в когото сте влюбени, все пак настоява за брак, отлагайте. Отлагайте като невидели! Отлагането е стратегия, признак на интелигентност — върховен начин за разрешаването на всички проблеми. Накрая и двамата ще се разлюбите и въпросът ще се разреши от само себе си.

Що се отнася до парите, ако сте толкова умни, за колкото се мислите, не се женете или омъжвайте заради тях! По-добре излезте и сами си спечелете. Тогава ще разберете на свой гръб какво е чувството, когато някой иска да се ожени или омъжи за вас само заради парите ви.

Трябва ли да се стремим към самоусъвършенстване? Или то е само загуба на време?

Всичко е загуба на време.

Годишно половин милион американци се подлагат на козметични операции, за да подобрят външния си вид.

Огледайте се. Виждате ли около себе си половин милион по-добре изглеждащи хора? Невъзможно.

Могат ли тъпанарите да се наслаждават на живота?

Налага се да си тъп, за да се наслаждаваш на живота. Защото ако си прекалено умен, веднага ще прозреш пробивите в стратегията.

Смъртта слага край на всяко продължително забавление.

Болестите, нараняванията, маниите, тиранията, потискането, депресиите, регресиите и груповите сесии — всичко това са пробиви в стратегията на живота, който при първоначалния си замисъл е гласял простичкото: „Бъди свободен! Наслаждавай се на дните си!“

За това не е необходим кой знае колко ум.

Интелигентността винаги слага прът в колелото на насладите, защото интелектът подлага на анализ всичко около себе си. Какво значи наслада? Какво е истинска наслада? Как мога да разбера дали наистина се забавлявам, или просто си въобразявам, че се забавлявам? Какво имам предвид под понятието „забавление“? Какво имам предвид

под понятието „живот“? Какво имам предвид, когато се питам какво имам предвид?...

Междувременно тъпанарят отсреща си кара готината кола през нечия морава, сложил ръка през рамото на някоя готина мацка, а мозъкът му върви успоредно с ръката.

Какви стават хората — по-умни или по-тъпи?

Умните хора стават по-умни, което прави нас, останалите, да изглеждаме по-тъпи в сравнение с тях. Колкото повече се вдига летвата, толкова по-категорично всички в Съединените щати се превръщаме в нация от слабоумници.

Някога умните хора са поглъщали доброволно отварата от отровния бучиниш за доброто на идиотите в обществото си. Те са се оставяли на простаците да ги горят на кладя, тъй като така и не са успявали да убедят безмозъчните пиромани, че умението да мислят не ги превръща автоматично в еретици.

Обаче умните поумняха. Те ни натикаха в пренаселените градове, така че сега ни се налага доста да се позамислим, преди да издигнем кладя.

Те ни убедиха да плащаме за докторските им дисертации в Станфорд и Масачузетския технологичен институт, така че после да могат да си живеят живота като учени инженери и адвокати.

Те управляват корпорациите, които управляват света. Вече никой не ги нарича еретици, защото сега те контролират компютърните програми, които управляват машината за категоризация на еретиците.

Ала как така тези умници успяха да обърнат вятъра в своя полза, превръщайки се от преследвани в господарите на света?

Овладяха изкуството на умиротворението.

Хората, които не могат да се похвалят с особени умствени заложби, са доволни и предоволни да бъдат оставяни на спокойствие в емоционално неутрална свинска каша. Умниците пък се научиха как да пускат кашата в масово производство — така, както Хенри Форд се научи как да произвежда евтини коли.

През мрачното Средновековие господарите на света умиротворяваха и успокояваха не чак толкова надарените умствено, като ги подлагаха на масово изстребление. С настъплението на

Просвещението онези от умниците, които не успяваха да направляват ефективно масовите кланета, измислиха по-интересни развлечения — джаджите.

Сега те ни успокояват и умиротворяват с видео и DVD плейъри, със сънотворни и антидепресанти, с Интернет, със зрелищни спортове и големи универсални магазини.

Някога Мускулестите тъпанари изпитваха удоволствие да прекършват вратовете на умниците. А съвременните Мускулести тъпанари изпитват удоволствие да сърфират през каналите на телевизора посредством дистанционното. Телевизорът превръща бардака на тъпанарите в рай, а дистанционното им дава усещане за контрол над едно приказно царство — единственият контролируем рай, до който те ще могат да се докопат до края на мизерния си животец.

Ръцете, заети с масажиране бутоните на дистанционното, надали ще ги засърби да чупят вратове.

От време на време обаче Мускулестият тъпанар се надига от диванчето си, защото го е засърбяло да удари нещо. Но и на това умниците са му намерили цаката — начин да неутрализират мускулите на тъпанарите, като ги убиват от разстояние. За подобно стълкновение сила и смелост не са нужни.

В онези далечни дни на мечовете светът се е ръководел от широките рамене и големите бицепси, докато умните слабаци са се скатавали по ъглите, изчислявайки степента на несправедливост, характеризираща неминуемата им смърт.

Ала големите мозъци си отмъстили, научавайки се как да избиват големите мускули с хиляди и хиляди само с едно натискане на копчето. Не че са се нуждаели особено много от въпросния бутон. Можели са да използват и лост. Обаче лостовете имат един недостатък — изискват наличието на мускули.

Що се отнася до еволюцията на интелекта на Мускулестите тъпанари, тя се направлява строго и старателно от големите мозъци. Те винаги са нащрек — при всяка заплаха от пробив в системата те веднага пускат на пазара поредната джаджа, за да умиротворят неспокойните.

Така получаваме DVD плейърите, мобилните телефони, сърфиращите из мрежата компютри — и всичко това придружено от

преподробни указания за употреба, които подкопават окончателно усилията на видиотените тъпанари да се пообразоват, като им доказват непрекъснато, че и без това никога няма да могат да схванат как работи това и как работи онова. Ще трябва да се задоволят да се разплуват на диванчетата си и да натискат бутони.

Сега само чакаме големите мозъци да измислят бутон, който автоматично предизвиква ерекция и оргазъм. Тогава Мускулестият тъпанар няма да стане дори за да си вдигне Малкия мускул.

Кои са по-умни — демократите или републиканците?

Демократите знаят, че богатите няма да гласуват за тях, с изключение на някоя и друга филмова звезда, страдаща от мозъчна дезориентация. Републиканците пък знаят, че бедните няма да гласуват за тях, с изключение на оня образ от Кливланд, дето още не му е просветнало.

Затова и двете партии работят по средата.

Републиканците се стараят да убедят средната класа, че ако държавата не се ръководи от републиканци, демократите ще ги превърнат в бедняци. Демократите пък се стараят да убедят средната класа, че никой никога няма да ги направи богати.

Следователно единствените интелигентни политици — било то републиканци или демократи — са онези, които губят изборите. Веднъж излезли от управлението, те ще ви оставят на мира — а това е най-интелигентният изход, на който можем да се надяваме.

Справянето с трудностите в живота не предполага ли поне малко наличието на интелигентност?

Пещерните хора не са имали електронни бележници. Нито пък адвокати.

Човек би си помислил, че това ни определя като по-умни — фактът, че можем да се справяме с невероятно комплицирани ситуации всеки божи ден.

Обаче варварите пък не са разполагали с психоаналитици. Никой не е подтиквавал водача на хуните Атила да не се срамува и да даде воля

на чувствата си. Защото такива като Атила са си изразявали чувствата пределно ясно.

И като можем да боравим с компютри и да лавираме безпроблемно из лабиринта на самоусвършенстването, ние се изживяваме като хора с по-свършени мозъци.

Да не би да си мислите, че е много лесно да управляваш орда неуправляеми хуни и с тяхна помощ да завоюваш света?!

Не че ние не продължаваме да режем като варвари, когато контролните ни чипове внезапно излязат от строя. А после овладяваме сложни начини за опростяване на живота си, та да можем да се чувстваме добре със себе си всеки втори четвъртък от месеца от 2:40 до 3:05 следобед.

Познанието кой точно бутон да натиснем не ни определя автоматично като по-умни. То просто ни определя като по-квалифицирани в натискането на бутони.

Кое е най-глупавото нещо, което човечеството си е навлякло?

Измисляйте оръжия и ги използвайте. Оръжията превръщат неудачниците в убийци.

Преди огнестрелните оръжия, когато човек е искал да убие някого, той е трябвало да застане очи в очи с него, в обсега на ръката му — което изисквало наличието на кураж, умения, сила и късмет.

Огнестрелните оръжия променили основните правила на убиване, превръщайки постулата „Ти ще можеш да убиваш, ако можеш“ в новата максима: „Ако можеш да го уцелиш по-отдалече, отколкото той теб, значи ще можеш да го убиеш, преди той да е убил теб.“

А днес разполагаме с пилоти, които си хвъркат на два километра в небето над главите ни и избиват хиляди, които никога не успяват да видят, а вечер се прибират вкъщи и се тъпчат с неща, произведени на десет хиляди километра от тях, за да станат отново на сутринта и да поизбият още няколко хиляди безлики хора, които скоро така и така ще останат без лица.

Човешките същества могат да предугадят настъпването на проблемите и да разрешат една криза, преди да е настъпила. Този уникален предсказателен интелект не ни ли прави в такъв случай по-специални?

По същия начин, по който жирафите се изживяват като специални, защото имат дълги вратове. Всички ни зяпат, ала това в никакъв случай не означава, че при последното преброяване ще излезем победители.

Наред с безспорните си способности да анализираме и да се подготвяме предварително за бедствията ние притежаваме в равна степен и талант за погрешни изводи.

Предприемаме хитроумни маневри за избягване на бедствието, които автоматично ни запокитват по пътя на още по-големите бедствия. Полагаме началото на нови кризи, които иначе нямаше да ни сполетят, ако не се бяхме опитвали да предотвратим кризите, чието предстоящо избухване уж бяхме предвидили.

Най-великите аналитични умове от началото на двадесети век ни уверяваха, че ако обединим държавните си банди и победим бандата на Германия през Първата световна война, ще сложим завинаги край на войните.

Тази предсказател на стратегия за предотвратяване на кризи успя дотолкова, че да положи началото на още по-унищожителна война за човечеството само двадесет и пет години по-късно.

Когато четем в Библията, че кротките, покорните и хрисимите ще наследят света, в неутолимата си суета веднага се пъчим, че точно ние сме хрисимите, въпреки че човешката раса е най-арогантният убиец, създаван някога от силата на живота.

Истински кротките, които ще наследят света, като ни надживеят, не са в състояние да предвидят бъдещето — пък и не им трябва. Погледнете под краката си. Те се разбягват по тъмните ъгли и са удивително трудни за стъпкване.

Ако хлебарките можеха да се смеят — или пък имаха основание да го правят, — сега те със сигурност щяха да се заливат от смях. На нас.

Ама нали човешката раса е родила Платон, Шекспир, Емерсън? Как тогава може да се твърди, че не сме умни?!

Емерсън ли? Този не играеше ли за „Ред Сокс“? Ама че тъп въпрос, бе, човек! И колко точки отбелязахме?

Замислете се за онези 99.9 процента от същата тази човешка раса, родила въпросните велики мислители; онези 99.9 процента, които никога нито са чували за тях, нито са чели творбите им, а още по-малко пък — да са споделяли техните идеи. При все това те някак си успяват да тикат жалкото си съществуване, изчерпващо се с бруталната болка и бруталните удоволствия, без да намират никаква причина да търсят съветите на отдадените на философски умозаклучения и лишени от бруталност единици.

Ако най-великите умове на човечеството могат да послужат за нещо в днешно време, то е единствено, за да развличат тийнейджърите, за да им минават по-лесно ученическите години. Защото без училище младежите щяха да бъдат принудени да навлязат в дебрите на студения свят много отрано — там, където ще страдат точно както страдат и техните родители, които са прекалено заети да си мислят, че независимо колко упорито се трудят, пак няма да намогнат на нищо. Затова не им остава никакво време да се чудят дали няма да е по-добре да се допитат до вечната мъдрост на Платон или да приемат просветения съвет на Емерсън.

Абе, как точно е успял Айнщайн да оцелее? Няма начин да си е нямал някой таен съветник по борсовите операции! А пък ако Платон бе обмислил сериозно възможността да си купи солиден пакет акции, тогава със сигурност щеше да заслужи донякъде вниманието на останалите човешки същества.

Глупавите хора наистина ли са глупави? Или просто интелигентни, но по различен начин?

Докато нашето общество признава само на думи равенството, то този род празнодумие е максималното, до което може да си позволи да стигне човекът, надарен с власт. Никой никога не ни е обещавал равенство на умствените способности.

И все пак глупаците са почти толкова умни, колкото и умните, но това се дължи единствено на факта, че умните често не са чак толкова

умни, за колкото се мислят.

За щастие парите на глупаците са точно толкова добри, колкото и парите на умниците. Политиците и стратегите по маркетинг с основание допускат, че могат да разделят глупавите от парите им много по-лесно, отколкото умните от техните пари, което само по себе си е достатъчно лесно.

Изобилно количество политически кариери се градят върху идеята за заковаване вота на глупаците, а пък умните нека си беснеят заради загубените възможности колкото си искат. А най-ефективните реклами са онези, които са насочени преди всичко към глупавия психографичен сегмент от потребителската тълпа.

Помните ли онази реклама за един тип, който е толкова тъп, че трябва да си направи бележка за пазаруване — иска една газирана вода — върху опакоето на ръката си, защото когато влезе в минимаркета, той до такава степен се омайва от множеството стоки, че веднага забравя за какво е влязъл?

А после — о, ужас! — той си пъха ръката във фризера с кубчета лед, където е и газираната вода, и мастилото веднага се изтрива. Ето ти сега сериозна дилема! Обаче не се притеснявайте! В нашия магазин той ще се чувства като у дома си!

Дали глупаците ще разрушат целия наш свят?

Няма да имат този шанс. Това ще го свършат умниците.

Глупавите хора трябва да се къпят в успокоителните вълни на своето превъзходство, защото почти всички курвенски номера с катастрофален край в човешката история са дело на умниците.

Необходим е много мощен интелект, за да се създаде атомна бомба, която може да унищожи всички, на които сме бесни, заедно с всички други, които харесваме, а след тях и всички останали, които никога не сме срещали. А след като прозрем недостатъчността на нашите самоунищожителни приспособления, какво ще кажете да измислим и някое и друго химическо и биологично оръжие, което може да свърши същата работа, само че след като запрати човешките същества на друго ниво на съществуване, да остави след себе си само овъглените им телесни части — пък и всички знаят, че хлебарките не си падат особено много по метенето.

Ако глупавите хора искат да унищожат човешката раса, те ще грабнат по една тухла или камък и ще започнат да удрят по главата всеки, когото заварят — само че за свършването на цялата работа ще трябва да минат векове.

А умните хора са в състояние да приключат чистичко и прегледно само за няколко часа. Интелигентността може да се окаже нищо друго освен ефикасност, придружена от добра мотивация.

Как мога да позная, че съм глупав?

Не можете.

Ако сте глупав, значи сте прекалено тъп, за да го съзнавате.

Ако пък сте умен, значи безсъмнено сте достатъчно умен, за да се съмнявате в себе си.

Когато майка ви ви каже: „На мама умникът!“, препоръчвам ви да потърсите и второ мнение. Тя вероятно би ви казала същото, дори и да бяхте нечленоразделен идиот — което като нищо може и да сте, тъй като е невъзможно да знаете.

На специалистите със сигурност не може да се вярва. Ако ви кажат, че сте глупав, значи и те не са особено по-различни, щом го казват.

Ако пък ви кажат, че сте умен, нищо чудно и да ви лъжат. Защото така постъпват умните хора. Ако някой ви каже, че сте умен, по-добре се дръжте здраво за портфейла си.

Колежите са перфектният пример за прилагане на стратегията по квалифициране на хората като умни. Всяка година хиляди тийнейджъри получават писма от рода на:

„Вие сте един от малцината умни млади хора, приети в нашия колеж. Моля, изпратете 40 000 долара, за да покриете разходите си за първия семестър.“

Но дали хора, които плащат по 40 000 долара годишно, за да получат обучение, квалифициращо ги за работа, чрез която ще получават 20 000 долара годишно, могат да се нарекат чак толкова умни?

Ако съм глупав, трябва ли да се чувствам отвратително заради това?

В никакъв случай.

Състоянието на глупост има редица общи характеристики със състоянието на влюбеност, една от които е, че никога няма да ви се налага да се извинявате. А и само след пет години ще има да се чудите как сте могли да бъдете толкова глупав.

Свещеникът от „Ромео и Жулиета“ така и не се сети да се извини, че му е хрумнала брилянтната идея да даде на Жулиета нещо, чрез което ще се престори на мъртва, така че Ромео да се самоубие, а после тя да се събуди, да го види и също да се самоубие. Така че, вас кой ви бие по главата да се извинявате?!

Нали затворите са пълни с тъпоглави престъпници?

Отчасти вярно. Нашите затвори се населяват главно от два вида престъпници: глупавите и онези, които не са извадили късмет.

Затворническата управа обикновено разделя обитателите на изправителното заведение на опасни и не чак толкова опасни. Попросветените началници пък ги разделят и на пушачи и непущачи.

Ала всички пропускат най-главното. Затворите трябва да бъдат разделени на отделение за глупаци и отделение за каръци.

Когато глупаците и онези без късмет се смесят, умните каръци обучават глупавите, превръщайки ги по този начин в образовани и умни крадци. И когато излязат от затвора, те вече не са чак толкова глупави и следователно стават по-печеливши мошеници.

А ако са разделени, глупавите престъпници ще бъдат обучавани от още по-големи глупаци от тях, така че когато излязат в цивилизацията, ще бъдат още по-глупави. По този начин съществува далеч по-голяма вероятност да бъдат хванати, когато извършват следващото си престъпление — приблизително час и половина след напускането на територията на затвора.

А междувременно умните, но без късмет ще прекарат отредената си присъда, обкръжени от също толкова големи каръци като тях, което ще разшири границите на отчаянието на развития им интелект.

По този начин съществува далеч по-голяма вероятност да бъдат хванати, когато извършват следващото си умно престъпление —

приблизително час и половина след напускането на територията на затвора. Защото когато нямаш късмет, колкото е по-умно едно престъпление, толкова по-големи шансове имаш да бъдеш хванат.

Щом така и така не можем да избегнем състоянието на глупост, не можем ли да сторим нещо, чрез което да намалим силата на удара?

Много просто — избирайте своя вид глупост изключително мъдро.

Преди двеста години Бенджамин Франклин — мъж, който обичал да гони хвърчила по време на буря, съветвал оплакващите се от новите данъци така: „Леността ни налага двойно по-големи данъци от тези, гордостта — тройно по-големи, а безразсъдството — четворно по-големи.“

Ако следваме формулата на Франклин, мъдрият трябва да пренебрегне гордостта и безразсъдството и да предпочете за свой вид глупост леността, по този начин намалявайки значително своето данъчно облагане.

Учените наистина ли са чак толкова брилянтни? Или просто прекалено суетни, за да се изживяват като брилянтни?

„Ако бях присъствал по време на Сътворението — заявил през дванадесети век крал Алфонсо Испански, — щях да дам на Бог няколко ценни съвета.“

Ние също. Например: не създавайте крале на Испания.

Алфонсо е бил един от първите модерни учени, отбелязали значителен напредък в ранните етапи от развитието на астрономията (или поне докато не се опитвал да прогони маврите от Испания).

С това свое предложение да работи като ретроактивен божи консултант обаче крал Алфонсо постулирал научна теория, която ще се сдобива с все нарастваща популярност през следващите седем века — че тъй като учените стигат до някои основни изводи за начина, по който сработва нашата Вселена, те могат спокойно да играят ролята на богове не по-зле от самия Бог.

Всъщност учените рядко откриват каквото и да било. Те по-скоро се спъват в нещо, което си е било там открай време. Талантът им да си присвояват заслуги за добрия късмет се изкачва към главите им, където те се самоубеждават, че имат пълното право да правят онова, което са способни да правят.

Точно поради тази причина учените превръщат теоретичните постулати за атомните взаимодействия в атомна бомба, която изграждат в името на доброто бъдеще на расата — ако не на човешката, то поне на расата на насекомите.

Мартин Клапрот не е „открил“ урана. Той си е бил там през цялото време, щастливо игнориран от всякакъв род хора, които не са искали да се появява Клапрот и да им дава добри съвети за нови и още по-ефективни начини за самоунищожение.

Преуспелите хора умни ли са или просто са извадили късмет?

Невъобразимо богатият Джон Пол Гети обяснява какъв е най-добрият начин да се забогатее чрез следната кратка сентенция: „Ставайте рано, работете яко, намерете нефт!“

Ако обаче изпълните стъпка номер 3, спокойно можете да игнорирате стъпки 1 и 2. И като привилегия, че сте били особено добър в стъпка 3, можете да окуражавате другите хора да работят яко, докато вие си спите до късно.

Фактът, че нашият биологичен вид е оцелял, представлява неимоверно голям късмет на фона на житейските превратности. Ние сме тук. Съществуваме. Вероятността е била в най-добрия случай едно на милион.

Може и да превръщаме живота си в пълен хаос, обаче ако оцелеем до края на това изречение, значи сме останали живи много по-дълго, отколкото сочи теорията на вероятностите. Докато вие си четете тези редове, милиони форми на живот, които имат не по-малко основания да се борят за оцеляване, са умрели. А милиони други са ги застреляли, докато си зяпали звездното небе и са си пиели бирата.

А тази планета можеше да бъде много по-различна, с милиони други по-различни истории, със седем хиляди други различни гени.

Затова всеки, който преуспее в живота чрез онова, което прави, трябва да постави късмета в началото на своя списък с причини. Най-

големите богатства се трупат с много късмет.

Ала хората, които преуспяват, обикновено са и хората, които обичат да се кичат с лаври заради достиженията си.

И не пишат често книги за хора, които се кичат с лаври заради провалите си.

Преуспелите държат останалите хора да си мислят, че такова нещо като късмет не съществува. Защото те вече са го хванали за рогата и не искат и вие да го хванете — нали това ще ограничи техния дял!

Да се родиш в семейство на мозъчни хора, с пари и връзки — късмет. Да получиш добро образование, подходяща работа, привилегии — чист късмет.

А за нас, останалите — лотарийни билети. И да не забравяме да наглеждаме тротоара за онази чанта с пари, която някой някъде неминуемо ще изпусне и тя ще бъде за нас, нали?!

Но добрият късмет може да се обработи — както и всеки друг талант. Как? Чрез неизтощим, къртовски труд.

Което означава, че, за разлика от Джон Пол Гети, ако искате да намерите нефт, трябва да ставате рано и да работите яко.

И когато преминете тази фаза, ще можете да разказвате на всички колко ум сте вложили, за да откриете нефт там, където никой друг не се е сетил да търси; а когато останете насаме със себе си, да се усмихнете и да благодарите на партньора си в сянка — своя късмет.

Но вижте какви чудни инструменти и уреди сме изобретили! Не е възможно това да не доказва нашата интелигентност!

Големи умници сме, няма що! Ние сме неуморни изобретатели, безкрайно човъркащи нещо. Но защо сме толкова неуморни?

Нямаше да имаме нужда от това непрестанно пре-изобретяване на отвертката, на бургията, на тостера, на колата, ако още в началото ги бяхме направили добре — или поне от стотния път.

Изобретателите застават в средата на работилницата си, оглеждат предметите на своя живот и си казват: „Хмм, това май не работи така добре, както би трябвало. Ами ако се опитам да го направя по-добре?“

Но ако нещото още в началото бе проработило така добре, както би трябвало, нямаше да се налага да го подобряваме.

Чакай, чакай! Ама нали изобретихме самолета, кабелната телевизия и вечерята пред телевизора?!

Не, не сме ние. Те го направиха. Умните. Нестандартните.

Ние взехме самолета и му напълнихме товарното отделение с бомби, за да можем да се унищожаваме едни други по-ефективно от преди.

Ние взехме вечерята пред телевизора и напълнихме чиниите с преработени буламачи, които само идиоти биха сбъркали с храна.

Те пък ни дариха с възможността да гледаме стотици телевизионни канали. А ние напълнихме тези канали с мозъчни буламачи, които не си струва да бъдат гледани.

Двете уникални черти на човешкия разум — геният и идиотизмът — съществуват ръка за ръка в относителна хармония. Тузарят, каращ ролс-ройс, и дребосъкът, измъчващ отзад таратайката си, могат да минат през една и съща дупка на пътя.

Най-тъпите неща се правят от най-умните хора, защото те имат достатъчно ум, за да опитат да правят неща, които са далеч над възможностите на средностатистическия простак.

Но все пак отбелязваме прогрес, нали?! В крайна сметка отдавна сме сменили каруцата с кола!

Катастрофи по пътя, замърсяване на въздуха, задръствания по магистралите. По-успешни банкови обири.

Нали сме напуснали колибите, за да живеем в небостъргачи?!

Тъпканици по тротоарите, урбанистично затъпяване, досада, отчуждение, хамбургери за десет долара.

Кораби, самолети, космически совалки?

Без корабите нямаше да можем да вземаме коли от Германия, да ги товарим и да ги пренасяме в Съединените щати, след което да пълним същите тези кораби с американски коли, за да ги изпращаме в Германия.

Самолетите пък позволяват на богатите да бомбардират бедните, без да им се налага после да разчистват след себе си.

Космически совалки ли казвате? Може би. Обаче в научнофантастичните ни филми те се движат два пъти по-бързо, отколкото в истинския живот.

Животоспасяващи лекарства?

Хората днес могат да живеят достатъчно дълго, за да се превърнат в немощни затворници на собствената си възраст — обитатели на старчески домове, които не могат да си тръгнат оттам, мразят отвратителната храна, тикани са насам-натам от стресирани санитарии и упоявани с таблетки за по-нататъшна вегетация. И в резултат на всичко това нормалните хора често бъркат възрастните с психиясалите откачалки от затворническата лудница.

Бедствията случайност ли са или резултат от човешка глупост?

Концепцията за човешките грешки е сублимацията в работата на всеки цивилизован отговорник за връзки с обществеността.

Всеки път, когато някой пилот забие самолета си в земята, когато локомотивен машинист пренебрегне сигналите и поеме по неправилен коловоз, когато миньор наруши правилата за безопасност и издуха цялата мина в небето — и още няколкостотин души, които са си мислели, че вършат нещо съвсем друго, внезапно осъзнаят какво означава да се носиш към вратите на рая — ние го наричаме човешка грешка, миньорски пропуск, пилотска грешка.

Разполагаме с купища процедури и стандарти, правила и закони, които казват: „Не прави това и това!“ Повтаряме ги, потретяме ги, залепяме ги на всеки ъгъл и завой. „Не прави това и това!“ А после някой примижава и го прави.

Обаче не се притеснявайте. Нали затова са отговорниците за връзките с обществеността във всяка компания.

Ние не поставяме зад воланите на управление идиоти, чиито мозъци светят на червено. Ако само допуснете, че в нашите пилотски

кабини пускаме кретени, как тогава ще се решите да летите отново с нашата компания?!

Това не е въпрос на глупост. И точно тук му е страшното. Това е човешка грешка. Обаче вече няма нужда да се притеснявате от човешки грешки, защото ние ще измислим нови процедури, ще наложим по-високи стандарти, ще сътворим по-стриктни закони. И това никога повече няма да се случи — до следващия път.

Но сега имаме много повече, отколкото поколението преди нас. Не е ли това признак за нашия прогрес?

Колкото повече имаме, с толкова повече поводи за провали разполагаме.

Всичко, което правим, се основава на провалите. Вземете за пример който и да е обикновен продукт — например тази книга. Тя прилича на хиляди други книги, които сте виждали, с изключение на заглавието и думите вътре в нея.

Но тя вероятно няма да се побере в джоба ви, за да си я носите, където искате. А когато сте приключили с четенето на една страница, ще ви се наложи да обърнете на следващата. Ако четете в леглото, трябва да държите книгата отворена. На всичко отгоре тя може да съдържа думи и идеи, които на вас не ви се нравят особено да виждате пред очите си. От друга страна, може и да не съдържа подобни идеи и думи. Това не е идеалната книга. Никоя книга не е идеална.

Същото се отнася и за лампата, която осветява книгата, за стола, в който седите, за стаята, в която е столът, и за къщата, в която е стаята.

Обкръжението ни изобилства от грешки. И най-удивителното нещо, характерно за човешката раса, е колко лесно заживява тя с грешките си.

Можете да проживеете живота си с наполовина пълен хладилник и да ви се размине. Глупавият лос бързо се превръща в мъртъв лос. А глупавият човек си има приятели, семейство, социален живот, ниски стандарти и добър късмет — все неща, които да го поддържат.

Изобретенията ни са вдъхновени от грешките на изобретенията, направени преди тях. Новите стоки, които бързат да пуснем на пазара, съдържат предостатъчно грешки, които да вдъхновят нова

бодра смяна изобретатели за измислянето и производството на нови, пълни с грешки стоки.

А те могат да трупат богатствата си от неща, които така и не сработват особено успешно, защото консуматорите винаги са готови да заменят старите си разочарования с нови.

Всеки наръчник за употреба, дебел повече от десет страници, вече е знак за лошо техническо изпълнение. Онези с умните глави не са успели да подредят правилно нещата вътре в машинарията и сега разчитат на вас да се подпомогнете.

Но нали сме разрешили толкова много проблеми?!

В рамките на всяко разрешение се таи обещание за напълно непредвидими странни проблеми. Да вземем например обикновения кламер. Превъзходна малка хитринка за придържане на листи. Проблемът е разрешен.

Но проучванията сочат, че само един от всеки десет кламера се използва за придържане на листи.

Останалите девет се губят в кламероподобни пукнатини — дупки, междузъбно пространство, нокти и уши. Използват се за придържане на вратовръзките към ризите, превръщат се в чипове за хазарт или в оръжия или пък се хвърлят един по един в кошчето за боклук като средство за отнемане на нервното напрежение и стреса.

Хората пилеят пари, чупят пломби, пукат си тъпанчетата с едно разрешаващо проблемите средство, което не е създадено за нито една от най-популярните му употреби.

Съзнанието за собствената ни глупост няма ли да има негативен ефект върху нас?

Неминуемо. Така че облегнете се назад, отпуснете се и почувствайте как онези безценни точки от коефициента ви на интелигентност се стопяват във въздуха.

Точки ли? Каква безполезна загуба на цифри!

Интелигентността е най-надценяваната човешка странност, защото се оценява от хора, които имат личен интерес да оценяват интелигентността високо. Тя е тяхното асо в колодата.

Тигрите не се оценяват съобразно интелигентността си. Обаче следващия път, когато седите на един зъб разстояние от някой тигър, запитайте се между другото защо, щом вие сте толкова умно същество, той не се страхува от вас!

Точки за коефициент на интелигентност? Никой никога не е казал по повод някой тигър: „Ноктите му са само на 97 процента остри в сравнение с ноктите на онзи далеч надвишаващ го тигър ей там!“

Точките са напълно безсмислена работа. Ноктите на всеки тигър са достатъчно остри, за да си свърши добре работата.

Как се очертава глупавото бъдеще пред нас?

Не можем да се наречем песимисти само защото смятаме, че човешката раса е забъркала тотална каша от възможността си за живот върху тази спретната планета във вселената.

Какво е необходимо, за да ни накара да престанем да се държим като идиоти? Да спрем да се избиваме едни други, да почистим въздуха, земята и пустинята? Да превключим от режим на причиняване на мръсотии към режим на щастие, при който да прекарваме по-голяма част от живота си наслаждавайки се на мира, хармонията и силната бира и посвещавайки далеч по-малко време на задълбочаващи създадената каша дейности?

Очевидно интелигентността няма да свърши тази работа. Нали именно великите ни мозъци са ни вкарали поначало в тази каша.

Но точно тук излиза на сцената оптимизмът — ние сме точно толкова глупави, че да успеем да изпълним от кашата, в която сме затънали до гуша.

Ако нещо може да ни помогне в това начинание, то това е чистият късмет. Ето ви едно природно богатство, което човешката раса още не е разработила достатъчно.

Та как точно ще се измъкнем от тази каша?

Налага се да изминем онази дванадесетстъпна пътека към нирвана. И щом интелигентността е болест, значи е лечима.

Стъпка 1: Признайте кой сте точно. Аз ще го направя още сега, така че можете да станете заедно с мен и да повтаряте: „Здрасти! Аз

съм Боб! И съм идиот.“

Ето, вече не се ли почувствахте по-добре? Освен ако името ви не е Боб, разбира се.

Стъпка 2: Повтаряйте: „Всеки ден и по всякакъв начин аз се опитвам да не бъда чак толкова тъп, колкото бях предишния ден (което май беше четвъртък, а може и да е било вторник).“

Стъпки 3-10: Не правете списъци.

Стъпка 11: Повторете стъпка 12.

ТРЕТА ЧАСТ

КАК ДА ОТ-ГЛУПЕЕМ — НЕОЧАКВАНИ НЕЩА, КОИТО МОЖЕТЕ ДА НАПРАВИТЕ, ЗА ДА ПОУМНЕЕТЕ, ДОКАТО ТЪПАНАРЯТ СЪСЕД ОТСРЕЩА (ОТГОРЕ, ОТДОЛУ, ДО НАС) СИ ОСТАВА ВСЕ ТАКА ТЪП

1. Поставяйте си велики цели.

По този начин дори и да не реализирате мечтите си, ще сте постигнали много повече, отколкото ако сте се целили ниско. Дребните цели не оставят никакво място за конструктивни провали.

Запознайте се с целите на няколко забележителни личности, които нямат нищо общо с понятието за успех на обикновения човек:

Физикът Алберт Айнщайн: „Искам да знам как Господ е сътворил света. Искам да знам мислите му. Останалото са подробности.“

Художникът Пабло Пикасо: „Бих искал да живея като бедняк с много пари.“

Социалната критичка, писателката Симон дьо Бовоар: „Искам животът на всяко човешко същество да представлява чиста, прозрачна свобода.“

Писателят Лоугън Смит: „За мен има само едно важно нещо — да зазвъня с думи в главите на неколцина придирчиви особи.“

Художникът Салвадор Дали: „На шестгодишна възраст исках да ставам готвач. На седем исках да стана Наполеон. И оттогава насам амбициите ми стремително нарастват.“

Барабанистът Ринго Стар (в отговор на въпроса защо се е присъединил към „Бийтълс“): „Винаги съм искал да свиря с истински музиканти. Целта ми никога не е била да стана велик и прочут. Целта ми е да свиря съвместно с действително добри хора.“

Писателят Деймън Ръниън: „Можете да си задържите нещата от бронз и камък и да ми дадете поне един човек, който ще си спомня за мен веднъж годишно.“

2. Не позволявайте на правилата да ви пречат.

Всеки път когато решим, че съществуват правила за онова, което може да се прави, и за другото, което не може, някой човек с повече мозък задължително успява да ги наруши.

Преди да стане велик генерал на осемнадесети век, Ибрахим паша бил обикновено момченце в египетския двор, което наблюдавало баща си как подлага на изпитание своите генерали, за да провери кого най-много го бива да защитава нацията.

Кралят поставил ябълка в средата на огромен килим, а след това предизвикал своите генерали да вдигнат ябълката, без да стъпват върху килима.

Когато никой от генералите не успял да разреши проблема, младият Ибрахим помолил за позволение да опита. Той отишъл в единия край на залата, навил килима до средата, после протегнал ръка и вдигнал ябълката.

3. Възползвайте се умело от слабостите си.

Почти всеки човек си има недостатъци, които биха могли да доведат до успех, стига да бъдат възприети като предимства.

„Някои хора имат младост, други имат красота — заявил старият грозен актьор Едуард Дж. Робинсън. — Аз пък имам застрашителен вид.“ И той превърнал тази своя застрашителност в доходоносна кариера, играейки роли на гангстери на големия екран.

4. Отглеждайте си леопард.

„Аз просто използвам мускулите си като интересна тема за разговор — споделил якият актьор Арнолд Шварценегер. — Като човек, който си разхожда домашния леопард в центъра на Ню Йорк.“

5. Ако сте само наполовина умни, удвоете количеството.

Повечето от хората по света не блестят в нито една дейност. Обаче ги бива доста добре в няколко. Номерът е да откриете поне две неща, в които сте добри, и да ги обедините.

„Познавам отлично ограниченията си — казал аниматорът Бърк Брийтед. — От мен никога няма да стане писател, никога няма да стане и художник. Затова светът на анимацията ме очаква с нетърпение. Разполагам с изобилие от частични способности в тази област.“

6. Не бъдете велики. Вършете велики неща.

Ако някой направи нещо страхотно, веднага му лепват етикета „брилянтен“. Не вярвайте на онова, което пишат за вас по вестниците.

В следващите си прояви същите тези хора могат да направят и нещо много глупаво. При това често.

Истински великите личности се концентрират върху онова, което правят, а не върху епитетите, с които ги наричат.

„Аз не съм велик човек — признава бащата на съвременната психоанализа Зигмунд Фройд. — Просто направих велико откритие.“

7. Проявявайте нетърпимост към претенциозността.

Ингио — японски император от пети век, бил значително притеснен от огромния брой семейства, отправящи необосновани молби за присъждане на благороднически титли. Накрая обявил своето божествено решение на проблема — всички ищци трябва да потопят ръцете си в гърнета с вряла вода.

Боговете ще защитят само онези, чиито претенции за притежание на благородническа кръв са основателни — така обяснил императорът. Ръцете само на тези хора няма да изгорят.

В деня на изпитанието се явили само няколко човека. Ингио дарил с благороднически титли всички до един, без да изисква от тях да си потапят ръцете във вряла вода, за да провери искреността им.

Несигурните и измамниците се елиминирали от само себе си.

8. Взоръжете се със завидно самочувствие.

Телевизионната звезда Джаки Глийсън казва: „Не виждам никакъв смисъл да се правя на скромен. Защото съм изключително талантлив човек.“

9. Щом държите да бъдете смирени, правете го с величие.

„Понякога удивлявам дори самия себе си — признава боксовият мениджър Дон Кинг. — Казвам това напълно смирено.“

„Всички сме насекоми — е казал Уинстън Чърчил — великият английски държавник, извел Великобритания през Втората световна война. — Но за себе си съм убеден, че съм най-малкото светулка.“

„Аз съм на петдесет и пет, дебел съм, плешив съм и все още ми се иска — споделя телевизионната звезда Уилард Скот. — Но съм и на върха.“

10. Превърнете се в по-умен идиот.

Необходимо е да ви бива само в едно нещо. Почти всички хора по света са такива.

Хората често пренебрегват с лека ръка, онова, в което са добри, считайки го за маловажно. Те подценяват собствената си интелигентност, ако тя е свързана например с готвенето или заваряването. Гарантирам ви обаче, че на света съществуват много професори, които биха си продали не едната, а дори двете дипломи, само и само да можеха да оправят колите си без помощта на специалист.

„Във всеки житейски акт съществува истинско достойнство и наслада — отбелязва философът Марк Аврелий преди две хиляди години. — Обичайте дребния занаят, който сте усвоили, и бъдете доволни с него.“

Открийте за кое нещо в живота имате ум. И тръгнете по тази нишка, докато тя се превърне в дебело въже.

11. Играйте си добре ролята.

Войниците бързо научават, че дори и да не си природно храбър (малцина са), можеш просто да се преструваш на храбър.

В разгара на битката няма особена разлика дали храбростта ти е автентична или престорена.

Същото се отнася и за интелигентността.

Много малко хора могат да усетят разликата между истинския интелект и човек, който просто се прави на умен. А онези, които я разпознават, обикновено се отнасят с разбиране към другите, които се опитват.

„Човек се сдобива със сила, кураж и самоувереност чрез всяко свое преживяване, при което се осмелява да погледне страха в очите — пише вдъхновяващата Елинор Рузвелт. — И после си в състояние да си кажеш: «Аз съм преживял този ужас. И мога да преживея всичко, което ми предстои». — Не трябва да се страхуваме да вършим нещата, които смятаме, че не можем да правим.“

Стига това да ви тика напред, разбира се.

12. Изберете си работа, която мразите.

Работенето на нещо, което мразите, ще ви пришпори да се заемете да правите нещо, което обичате — а това вече ви приближава с една стъпка по-близо до нещото, което наистина обичате. И точно това е интелигентният начин на работа.

При филмовата звезда Пол Нюман се е получило. „Не бях подтикнат към актьорството от някакъв вътрешен импулс — признава той. — Просто тогава бягах от задължителното навлизане в разумния бизнес.“

13. Бъдете наясно с онова, което действително желаете.

Естествоизпитателят Джон Муир веднъж заявил, че е по-богат от милионера Е. Х. Хариман, защото „имам точно толкова пари, колкото искам, а той — не“.

14. Молете се колкото трябва, но не преставайте да работите.

Генералът от войските на Конфедерацията Едуард Портър Александър — един от хората, които едва не извоюваха победа за Юга по време на Гражданската война — пише следното за своите

преживявания: „Днес стана обичайно да се твърди, че Провидението не е имало предвид ние да победим, обаче аз изобщо не съм съгласен с това становище. На Провидението изобщо не му пука за нас. Защото ако му пукаше, значи изобщо не е чак толкова интелигентно, тъй като отказа да доведе работата до край — поне до края, който на него му харесва — за по-кратък период от изминалите близо четири години кървава, кошмарна война. — Би било слабост от наша страна да си въобразяваме, че победата би могла да дойде с нечия друга помощ освен чрез нашите собствени усилия.“

15. Щом не можете да скачате, правете малки стъпки.

Може и да не сте в състояние да скочите изведнъж към най-високите нива на интелигентност. Но нищо не ви пречи да се качвате нагоре стъпало по стъпало.

„Човек се научава да направлява живота си, заобикаляйки своите недостатъци — казва физикът Стивън Тулмин. — Светът е устроен така, че да ни кара да ставаме с всеки ден още малко по-добри.“

16. Използвайте парата.

Харви Файърстоун — основателят на компания за производство на каучук и гуми, превърнала се в основен конкурент на гигантите „Гудиър“ и „Гудрич“, дава следния съвет: „Нервността не е лошо нещо, стига да е насочена към конструктивни действия, към вършене на истински неща. Но трябва да сте наясно с факта, че нервакът не е човек, който завихря себе си и всички останали около себе си за действие. Той само оставя водата да заври, но с парата не се сеща да стори нищо.“

Номерът при всяко сполучливо начинание е да се научим да използваме и парата, с чиято помощ можем да задвижим зъбците, а оттам — и колелцата и така да вървим напред.

17. Щом толкова не можете да се възпрете от извършване на глупави грешки, то поне ги правете по-бързо.

Всеки се издънва понякога. Обаче умните хора не се спъват от грешките си. Те продължават напред.

В края на деветнадесети век компанията „Бърпи“ имала малък бизнес за каталожна търговия. Продавали по пощата пилета, към които добавяли и семена, така че клиентът да може сам да отглежда зърното, с което да храни птиците си.

Но малцина клиенти проявили интерес към идеята да купуват пилета по пощата. Да поръчвам патици по пощата?! Ти да не би да се бъзикаш с мен?! Ама че тъпанарска идея! И да не си идиот, бе?!

Но собственикът Атли Бърпи не се уплашил особено от грешката си. Той просто сменил посоката и натрупал огромно състояние, продавайки семена за цветя и зеленчуци, които хората нямали нищо против да си поръчват и по пощата.

18. Поставете си предизвикателства, които бихте отправили към своя съперник.

Поставяйте се сами в достатъчно трудни обстоятелства, които да ви принудят да мислите как да се измъкнете.

Авторът на научна литература Робърт Ардри казва: „Ние сме животни за лошо време, най-красивите деца на бедствията. По причини, чиято логика познава само еволюцията, човекът дава най-доброто от себе си само тогава, когато времената са най-тежки.“

Доверете се на гените си. Ние, човеците, обладаваме силата да мислим много по-добре, отколкото си мислим, че можем.

19. Пренаредете времето си.

Преценете кое вършите най-добре и което обичате най-много да правите. Обикновено става въпрос за едно и също нещо. Засечете времето за седмица, което посвещавате на това нещо. После намерете начини да го увеличавате настъпателно с всяка следваща седмица. Така можете да трупате интелигентност в количествено отношение.

Франк Дефорд — един от най-добрите автори в „Спортс илюстрешпид“ пише: „Старая се никога да не забравям, че най-върховното умение на човека е да разбере кое е най-доброто, което

може да прави. А после се старая да посвещавам колкото е възможно повече време на това начинание.“

20. Излезте сред природата.

Напуснете града. Открийте дивата природа или поне онова, което е останало от нея. Намерете някоя голяма, открита самота и оставете мозъка си да я запълни.

Писателят Едуард Аби си има природно обяснение за лудостта на поетите — вид мрачна глупост, която поражда само най-интелигентните.

Аби пише: „Нашите поети със склонност към самоубийства (Плат, Бериман, Лоуел, Джарел и т.н.) са прекарвали прекалено голяма част от времето си в обикновени и класни стаи, вместо да се катерят по планините, да пресичат блатата и да гребат по теченията на реките. Животът между четирите стени е равнозначен на преждевременно погребение.“

21. Правете по-добри грешки.

Умните хора също вършат грешки, ала не от онези, тъпите, които объркват живота на прекалено много хора. Ние сме раса с вродена склонност към грешките. Когато вдигнете летвата на своите грешки, може да започнете да се виждате като по-умни дори и в собствените си очи.

Пианистът Йосиф Хофман се озовал в крайно конфузна ситуация по време на концерт. Всички оркестранти били вперили погледи в него, очаквайки го да започне. Той поседял, поседял, после се обърнал към една жена на първия ред и помолил да погледне програмата в ръцете ѝ.

„Забравих кое трябва да свиря първо“ — обяснил преспокойно той.

Друг музикант на негово място в стремежа си да избегне подобен конфуз би си седял и кършил ръце, опитвайки се да си припомни кое е първото нещо по програма.

А Хофман разрешил това свое неволно подхлъзване по един директен, изобретателен начин. И вместо да се почувства унижен от

своята грешка, той се превърнал в легенда в музикалния свят.

22. Пробвайте странни съчетания.

Фъстъчено масло и шоколад? Кой би се досетил за подобна комбинация?! Поне докато някой друг не се сети и натрупа от идеята си цяло състояние.

Вицовете често ни карат да се смеем именно чрез необичайните връзки между нещата. Например:

„Сервитьор, какво прави тази муха в супата ми?“

„Плува в стил «гръб», господине.“

Плуване в супа — абсурд! Обаче шегата си я бива, макар и малко старичка.

„Между безсмислието и красотата съществуват неразривни връзки“ — отбелязва писателят Е. М. Форстър, в разрез на здравия разум и в полза на нездравия.

А майсторът на чудатостите в литературата Луис Карол пише следното в книгата си „Докато гледах през огледалото“: „Понякога още преди закуска се улавях, че вярвам едновременно в шест невъзможни неща.“

Ето на това му се казва ранен старт. Невъобразимите връзки често водят до поезия, романтика и до забогатяване от „Скалички — домашни любимци“.

23. Предайте се.

Не се насилвайте. Отпуснете му края. Отнесете се, мечтайте.

Най-добрите художници и писатели непрекъснато го правят.

В тази връзка поетесата Емили Дикинсън дава следния безспорен съвет: „За да направиш прерия, ти трябва само детелинка и пчела. Детелинка и пчела, и една мечта. А една мечта ще бъде все така достатъчна, ако пчелите не достигат.“

Творците знаят как да се изключат от проблемите. Те оставят съзнанието си да се понесе на воля нанякъде, докато подсъзнанието се обади. И отговорът му идва като сън — почти подарен, ала винаги безценен.

24. Допитайте се до някой по-умен от вас.

Ако не сте в състояние да разрешите даден проблем, тогава се допитайте до Сократ, Леонардо да Винчи или пък Айнщайн. Не са ви под ръка, така ли? Няма проблеми!

Свийте се на някой фотьойл, напълно сами. Прочетете онова, което са написали. Затворете очи, задайте им въпроса си, а после се заслушайте в онова, което ще се появи в съзнанието ви.

Това май там е Сократ, а? Казвате, че не е? Тогава кой говори? Просто вие си говорите сами? Е, това е добро начало — коронният номер на писателите.

Сънували ли сте някога сън, в който се появява някоя прочута личност? Да, това всъщност сте били вие, но едновременно и той или тя.

Мъдрият писател Анатол Франс казва следното: „Да знаеш не означава нищо. Да пускаш на воля въображението си — всичко.“

25. Застреляйте храбреците.

По време на Гражданската война един генерал от войските на Конфедерацията заповядал на хората си да не стрелят по определен офицер от противниковата армия, защото той явно демонстрирал завидна храброст на бойното поле.

По-късно генерал Стоунуол Джаксън обяснява грешката на тази стратегия по следния начин: „Напротив, видите ли храбър офицер, веднага го застреляйте! А страхливците сами ще се разбягат и така ще повлекат след себе си и своите войници.“

26. Тест за идиотизъм.

Когато се зачел в поемата на Робърт Браунинг „Под сурдинка“, писателят Дъглас Джерълд не успял да схване нищо и се принудил да си признае: „Аз съм пълен идиот.“

После жена му започнала да чете и не след дълго обявила творбата за глупави брътвежи.

„Слава богу! — възкликнал Джерълд. — Значи не съм идиот!“

27. Осакатявайте поговорки и пословици.

Когато Линдън Джонсън бил водач на мнозинството в американския Сенат, той удължавал сесиите на сенаторите до безкрай.

„За какво е това бързане? — попитал един от сенаторите. — Та Рим не е построен за един ден!“

„Така е — съгласил се негов колега. — Обаче щеше, ако бяха имали късмета Линдън Джонсън да им е надзирател!“

28. Ако не можете да продадете, подарете.

Когато художникът Йोजи Копай така и не успял да изкрънка хонорар от богатия издател Адолф Окс, за да нарисува портрет на дъщеря му Ифигения, предложил да го направи безплатно.

После, заедно с вече завършения портрет, Копай изпратил на богаташа сметка за 1000 долара. Окс обаче напомнил на художника, че се е бил съгласил да нарисува Ифигения безплатно.

„Дъщеря ви има божествено лице и за мен беше истинска наслада да го рисувам — отбелязал творецът. — Обаче тялото ѝ е истинска досада. Именно за отегчението си ви таксувам с 1000 долара.“

29. Измамете яростта си.

Гневът блокира интелекта. А силният гняв заличава иначе разумните намерения.

Един член на кабинета на президента Линкълн си имал големи неприятности с някакъв подчинен. Линкълн му предложил да напише на служителя си гадно писмо, в което да изрази яростта си.

Когато помощникът му написал писмото и му го показал, президентът го посъветвал: „Надали искате да изпратите подобно писмо на когото и да било. По-добре го сложете в огъня. Иначе писмото е добро и вие сте си прекарвали добре, докато сте го писали, защото сте изразили в него гнева си. А сега го изгорете и напишете ново.“

30. Сменяйте ръцете.

Научете се да боравите с много неща едновременно. Леонардо да Винчи например е можел с едната ръка да рисува, а с другата да пише — едновременно. Президентът Джеймс Гарфийлд пък е можел с едната ръка да пише на гръцки, а с другата — на латински.

Усилието, необходимо да се приучите да боравите умело и с лявата ръка, макар че цял живот сте боравили само с дясната, е изключително освежаващо и освобождаващо. А освобождението прави човека по-умен.

31. Развийте онази част от своя мозък, която учените наричат „свръхсетивно възприятие“.

Хората с рационален начин на мислене твърдят, че такова нещо като свръхсетивно възприятие не съществува. Други пък са убедени, че вече години наред го използват по най-рационален начин.

Философът монах от тринадесети век Роджър Бейкън е оставил писания, в които предсказва с абсолютна точност автомобилите, самолетите, съвременните кораби, барута, бомбите, телескопа и микроскопа — стотици години преди да бъде изобретена технологията, довела до създаването на тези изобретения.

32. Работете извън рамките на времето.

Ежедневно тичаме насам-натам, пришпорвани от минутите, разчитаме на четвърт от часа, базираме се на технологията на наносекундите — сякаш всичкото това цепене на времето е толкова съществено за живот, проживян интелигентно.

Обсебеността от времето е капан за притъпяване на мозъка — като манията за трупане на пари. Никой творец не е в състояние да се докосне до вдъхновението, докато не отпрати взор далеч през времето, за да провиди пространството.

Но толкова ли са важни всички тези секунди и минути, които направляват живота ни? До 1687 г. часовниците не са имали стрелки за минутите. Стрелките за часа са били напълно достатъчни, защото на никого не му е трябвало по-голяма точност от тази.

И ако сега чувате цъкането на часовника, то знайте, че не само времето — животът ви си отминава. Цаката му е да не чуваш цъкането.

33. Открийте някоя свещена крава и я проиграйте.

Придаването на святост на предмет или животно е признак на голяма слабост. Но тъй като всички го считат за свещено, повечето хора не проявяват особено голяма охота да се възползват от него.

Същото не може да се каже обаче за персийския цар Камбис II. Знаете ли как сложил край на обсадата на египетския град Мемфис през шести век преди новата ера?

Направил откритие — че египетските защитници смятат котката за свещено животно.

Царят наредил на войниците си да съберат в чували всички улични котки, които намерят в околните села, и да ги хвърлят през стените на града.

Ужасени от подобно светотатство, ала неспособни да го спрат египтяните сложили край на обсадата си по единствения начин, за който се сетили — предали се.

34. Преместете се в глупава държава (или щат).

Ако сте живели досега в Калифорния или Ню Йорк и се преместите да живеете в Аризона или Арканзас, коефициентът ви на интелигентност автоматично ще скочи с 50 точки.

Или пък се преместете в някой университетски град, където никой не наказва никого заради това, че е умен.

В този дух е и жалването на актьора Уоли Кокс: „Когато бях дете в Средния Запад, в училище получавах само шестици. После прекарах тринадесет години на диванчето на психиатъра, за да си плащам за това.“

35. Дайте точна оценка на талантите си.

Не е правилно да обезценявате способностите си. И не е проява на егоизъм, ако сте прави.

„Аз съм млад, аз съм бърз, аз съм красив — твърдял боксьорът Мохамед Али през най-бляскавите си години. — И никой не е в състояние да ме победи.“

Боксьорът често бил изхвърлян заради своето безмерно самохвалство — но никога извън ринга. Той не само че бил напълно прав относно талантите си, но и положил началото на традицията за надприказване на опонента с цел сдобиване с психологическо предимство (и повече покани за светски събития).

36. Крадете само от най-добрите.

Невинаги имате нужда от съзидателни идеи, ако знаете как да крадете от съзидателните личности. Подобно признание прави и знаменитият Дейл Карнеги: „Идеите, които отстоявам, не са лично мои. Заех ги от Сократ. Пребарах ги от Честърфийлд. Откраднах ги от Исус. И после ги затворих в една книга.“

37. Отдайте се на силен вътрешен подтик.

Хората, които се мотивират отвътре, пробиват по-надълбоко от онези, които се мотивират само от наградите и наказанията, наложени на обществото от властимащите.

Когато бил дете, Блез Паскал се заключил веднъж в стаята си и категорично отказал да излезе оттам дни наред. Когато най-накрая родителите му успели да го принудят да отвори, младият Паскал, който впоследствие се превръща в брилянтен математик, бил стигнал съвсем сам до изводите и теоремите в Евклидовата геометрия.

38. Не спирайте!

Загубеняците са можели да станат победители, ако не бяха напуснали полесражението толкова рано. Величието на духа изисква себеотдаване, при това далеч по-голямо, отколкото разумните хора смятат за подходящо.

Хокусаи — японският художник от осемнадесети век, чиито творби оказват огромно влияние върху развитието на импресионизма в Европа, е рисувал през целия си живот. На смъртното си легло, на

осемдесет и девет годишна възраст, той казал: „Ако боговете бяха решили да ме дарят с още пет години живот, можеше и да стана истински художник.“

Точно за такъв вид усилие ви говоря. Вижда ви се прекалено много ли? А имате ли какво друго да правите с живота си?!

Упорството е такова едно нещо, което ви подтиква да продължавате напред дори когато си мислите, че сте били прекалено упорити. При Алберт Айнщайн тази максима е сработила.

„Мисля и размишлявам с месеци и години — споделя той. — В деветдесет и девет от случаите изводите ми са погрешни. На стотния път вече съм прав.“

39. Направете онова, което не сте правили досега.

Вече поумняхте достатъчно, за да правите онова, което знаете как да правите най-добре. Но за да станете още по-умни, приемете нови предизвикателства.

Това изисква кураж, а куражът идва с усилията. Как според вас войниците намират смелост да продължават напред в лицето на смъртта? Просто разчитат на подготовката си. Правят онова, което са научени да правят. Не си напрягат мозъците. Втурват се напред.

Щом войниците са в състояние да съберат смелост при такива страховити обстоятелства, какво ви пречи на вас да поемате рискове в ежедневието си?!

Ако не пробвате нещо истински трудно, ще се провалите поради невявяване. Ако така и така ще се провалите, нека по-добре да бъде по умния начин — храбро. Дори и сега да се провалите, все ще научите нещо, което ще ви помогне да направите следващата си стъпка успешна. Но все пак си пазете и нещо в резерв. Провалът има неприятното свойство да изпива енергията. Така че спестете си достатъчно барут, за да можете отново да откриете стрелбата.

40. Занимавайте се и с неща извън основната ви специалност.

Великият английски учен сър Исак Нютон бил прочут със заниманията и откритията си в областта на физиката и с налагането на

научния метод в изследването на явленията — по време, когато научният метод не е бил сред най-предпочитаните в неговите среди.

Ала Нютон тайничко се занимавал и с далеч по-нетрадиционни изследвания. След неговата смърт установили, че ученият бил изписал много томове и в областта на окултното, астрологията и алхимията.

41. Въръжете се и с резервен план, в случай че първата ви велика идея не сработи.

През 1935 г. кралят на Сиам — Праджатхипок, си направил застраховка за революция. И когато по време на едно негово гостуване в Англия тронът му бил узурпиран, той просто си останал на Острова, живеейки нашироко с парите от крайно необичайната си форма на компенсация.

42. Преценете къде е истинската конкуренция.

Балетната звезда Михаил Баришников станал велик, защото е имал най-жестоката конкуренция на света.

„Аз не се опитвам да танцувам по-добре от всички останали — казвал той. — Опитвам се да танцувам по-добре от самия себе си.“

43. Внесете драстични подобрения в критичната си преценка, без да ви се налага да интелектуализирате реакциите си.

Филмовият магнат Хари Кон знаел отлично как да прецени дали даден филм е добър. „Ако коремът ми се преобръща, значи филмът е гаден. Ако не се преобръща — значи е добър.“

44. Дарете слабостите си с пищна окраска.

„Не мога да помня имена!“ — заявявала открито За За Габор — жената, станала известна с известността си. И вместо да се остави на този свой недостатък да я вкарва в конфузни ситуации, тя превърнала неспособността си да помни имената на хората около себе си в съществено предимство.

„А иначе как според вас ми хрумна това обръщение «скъпи»?!“
— обяснила спокойно тя.

45. Направете си дневник на сънищата.

Преди да си легнете, оставете на шкафчето до главата си дневник и химикал и си кажете, че когато се събудите от някакъв сън, веднага ще си го запишете.

Записвайте си всичко, което си спомняте от своите сънища, както и мислите, които той ви е навял.

Повторете тази процедура в продължение на двадесет и една нощи.

На двадесет и втората, преди да заспите, си задайте някакъв въпрос относно проблем, който не ви дава мира от известно време насам. Помолете се разрешението му да ви дойде в съня. Дори и това да не стане, все нещо интересно ще се пръкне — бъдете сигурни.

Вашето подсъзнание знае много неща, от които съзнанието ви си няма и понятие. Веднъж разбрало, че вие го слушате чрез дневника си, подсъзнанието ви веднага ще започне да ви залива с всякакъв тип информация (сънища, мечти, вдъхновения) — такава, за каквато изобщо не сте подозирали до този момент.

46. Непрекъснато задавайте въпроси.

Както обичат да казват в чикагското меле от вестници, „Ако майка ви ви каже, че ви обича, направете проверка“.

А Ан Ландърс допълва: „Не приемайте обожанието на кучето си като достатъчно доказателство за своята неповторимост!“

47. Ако не можете да убедите себе си, убеждавайте другите.

Повечето интелигентни хора на пръв поглед знаят отлично какво правят. Обаче на вас не ви трябва да знаете какво точно правите, стига останалите около вас да си мислят, че знаете какво точно правите. Ако цивилизацията ни учи на нещо то е да се държим на положение.

В началото на кариерата си великият режисьор Джон Хюстън нарисувал предварително всяка сцена от своя шедьовър —

„Малтийският сокол“.

Но той не направил тези рисунки, защото държал да си представи как ще изглеждат сцените, преди да започне да ги снима. Нарисувал ги, защото смятал, че хората, които работят с него, ще си мислят, че той се нуждае от тях.

„Не исках да губя авторитета си пред екипа — обяснил режисьорът по-късно. — Исках да създам у тях впечатлението, че отлично знам какво правя.“

И е създал точно такова впечатление у всеки, който е гледал неговия филм — шедевър.

48. Раздвижете мозъка си.

Когато се изловите, че мислите, че има само един начин дадено нещо да стане, това е сигурен знак, че има и още един — вероятно по-добър.

„Аз съм човек с непоклатими и неподдаващи се на влияние принципи — изтъквал често политикът Еверет Дърксен. — Първият от тях гласи, че винаги трябва да бъдем гъвкави.“

49. Освободете се от външни очаквания.

Не очаквайте кой знае какво от обществото. Разчитането на системата ви размеква. А интелигентността е твърда материя.

Ако се въоръжите с яснота относно приоритетите си, това ще опрости значително нещата и ще ви остави предостатъчно време да мислите.

Ирландският писател Брендан Беан е подредил ясно приоритетите си: „На първо място уважавам доброто отношение към човешките същества, на второ място — доброто отношение към животните. Към закона не изпитвам никакво уважение. Изпитвам тотално непочитание към всичко, свързано с обществото, освен към онова, което прави пътищата по-безопасни, бирата — по-силна, храната — по-евтина, а старите мъже и жени — по-затоплени през зимата и по-щастливи през лятото.“

50. Помогнете на враговете си да се самонадхитрят.

Полицията на Флорида поставила хитър капан. На магистрала, често посещавана от търговци на дрога, те поставили следния знак: „Полицейска проверка за наркотици.“

После се скрили зад храстите. И всеки път когато някоя кола завивала рязко преди знака, за да избяга, те я спирали и претърсвали за наркотици.

51. Научете се как да си вземате поуки от критиката.

Генерал Джон Пършинг — един от най-великите военни командири по време на Първата световна война, очаквал от себе си не по-малко, отколкото очаквал и от останалите.

Генерал Джордж Маршал, служил по същото време под командването на генерал Пършинг, прави следния коментар: „Беше в състояние да издържа и на най-суровите критики и оставаше така непоклатим, сякаш слушаше критики за човек в другия край на света.“

52. Първо излъжете себе си.

Като малък Теодор Рузвелт страдал от остра форма на астма и други подобни проблеми. „Отначало имаше цял куп неща, от които се страхувах — разказва той. — Но като се правех, че не се страхувам, постепенно наистина спрях да се страхувам.“

По-късно Рузвелт става един от най-дейните хора в историята. Въпреки че много обичал да ловува, дори и африканското сафари не било в състояние да предостави покой на неспокойния му ум. Затова той вземал със себе си стотина книги. И във всеки момент, в който не ловувал, той четял.

53. Фокусирайте се върху по-значими цели.

Писателят Шеруд Андерсън казва следното: „Опитайте се да се научите на смирение. Многознайството убива всичко. — Целта на изобразителното изкуство не са продаваемите картини. Целта е да постигнем своето спасение.“

54. Търсете парадоксите.

Взаимноотричащите се идеи по-скоро отварят съзнанието ви, отколкото да го затварят.

Философът Даниел Денет казва: „Когато науката започне да страда от стагнация, съществува една великолепна стратегия. Открийте онова, за което вече е постигнато всеобщо съгласие. После го отречете. Така вероятно ще направите пробив в разбиращата се от само себе си истина, която със сигурност ще се окаже не-истина, колкото и да е очевидна. Човек трябва винаги да търси парадоксите, защото точно в тях обикновено се съдържат и великите пробиви.“

55. Не се предавайте ненавременно.

Много е лесно да вдигнем ръце. Когато нещата загубеят, разумните опитват отново. Но след няколко последователни опита все пак накрая се отказват.

Френският математик Жан Понселе бил принуден да се бие в армията на Наполеон по време на самоунищожителната инвазия в Русия. Обаче руснаците го заловили и го тикнали в затвора, където той престоял цели две години.

Въпреки че не разполагал нито с хартия, нито с каквито и да било средства за писане, Жан Понселе решил да не губи тези свои години в затвора и да ги оползотвори максимално. Започнал да драска формули по стените на килията си с малки камъчета. Точно там решил всички аксиоми от пространствената геометрия.

Щом той е можел да го направи, представете си какво можете да постигнете вие, ако не се отказвате?!

56. Простете се с навика си да висите пред телевизора.

Гледането на телевизия е вид наркотик, който е разрушил много повече човешки мозъци, отколкото марихуаната или хероинът са успели да разрушат. Проучванията сочат, че децата прекарват по четири часа и половина в гледане на телевизия всеки ден. Това прави по 1642 часа годишно, което е с 642 часа повече от прекараните в училище.

Телевизията причинява загуба на концентрацията. Телевизията води до пренебрегване на фокуса, отказ от мисловния процес и разчитане на лесни отговори по погрешно формулирани проблеми.

Шоу програмите по телевизията са толкова опростени, че ни награждават заради това, че не им обръщаме никакво внимание. Обикновено правим нещо друго, докато гледаме телевизия: ядем, гладим, сгъваме прането, правим сметки, пишем си домашните.

А после пренасяме това умение за слабо фокусиране върху останалите сфери от живота си, които изискват силна концентрация.

Съвременните коли са направени по подобие на телевизията — удобни седалки, никакви външни шумове, лесни за каране. А знаете ли колко катастрофи са причинени заради това, че хората не обръщат особено голямо внимание на онова, което става пред очите им?!

Фокусирането не напряга нервите, фокусирането изисква отпуснатата концентрация по обсъждания въпрос — начина, по който великите бейзболисти заемат позиция. Но на това няма да ви научат в училище. А би трябвало!

57. Демонстрирайте увереност в съмненията си.

Фелдмаршал Бърнард Монтгомъри, командващ британската армия, имал предвид качествата на великите водачи, когато казал: „Такъв човек е длъжен да излъчва самоувереност дори и когато той самият не е особено сигурен в изхода на нещата.“

Същото се отнася и до интелигентността. Несигурността е компонент на рационалния анализ. За да превърнем обаче спъващия ни анализ в успешно действие, се налага наличието на увереност в иначе твърде съмнителния изход. Много често последното само по себе си е напълно достатъчно.

58. Четете и пак четете.

Всичко, което трябва да знаете, се намира в книгите. Някои от най-великите умове на човечеството са се образували, изчитайки всичко от обществената библиотека.

Но в Съединените щати около 36 милиона американци четат за последно в осми клас и оставят мозъците си да страдат за духовна

храна, когато цялото богатство на човешкото познание стои пред очите им.

59. Загърбвайте авторитетните снобари.

Не е необходимо да сте съгласни с всички авторитети. Те са авторитети само затова, защото хората, изпитващи нужда да цитират авторитети, ги цитират.

Както казва великият информационен предприемач Гай Кавазаки: „Когато човек с високо положение твърди, че нещо може да бъде направено, значи то вероятно може да бъде направено. Когато същият този човек каже, че нещо не може да бъде направено, значи то все пак може да бъде направено.“

Ако и вие мислите, че нещо може да бъде направено, значи единственото, което ви остава, е да намерите начин как да го направите.

60. Научете се да си поправяте водопроводната инсталация.

Джон Гарднър, бивш министър на здравеопазването, образованието и социалното осигуряване, има следната идея относно мисленето в перспектива: „Общество, което се присмива на величието на водопроводите, защото поставянето на тръби е проста работа, а толерира простацините във философията, защото философията е величайша дейност, няма да има нито хубава водопроводна система, нито добра философия. И нито тръбите му, нито теориите му ще издържат на течовете.“

Открийте онова, което правите добре, а после го упражнявайте, докато започнете да го правите още по-добре. По този начин ще засилите уменията си, които на свой ред ще подсилят вашата интелигентност.

След като се научите да си поправяте водопроводната инсталация, започнете да учите дърводелство. И сложете точка едва когато ви се изчерпят нещата за научаване.

61. Четете поезия.

Стиховете ще стимулират вашето мислене по начин, който нищо друго не е в състояние да ви даде. На света съществуват стотици вдъхновяващи поети, които ще раздвижат мозъчните ви клетки. Продължавайте да четете, докато ги откриете.

Помислете върху думите на поета и лекаря Уилям Карлос Уилямс: „От стиховете трудно се извличат новини. При все това стотици хора умират ежедневно с нещастни души поради липса на онова, което се намира сред строфите им.“

Или върху думите на по-практичния философ Даниел Денет: „Ако искате да запомните нещо, най-добрият способ е да го римувате с нещо. Може би не е зле да го превърнете и в песен, защото песните се вклиняват в човешката памет по начин, неприсъщ на словата. Поезията се запомня много по-лесно от прозата.“

62. Внимавайте какво и кого целувате.

Независимо какъв идиот и глупак се чувствате от време на време, никога няма да изглеждате чак толкова голям глупак, ако се постараете да запомните поне едно нещичко: Никога не целувайте гърмяща змия по устата!

Издание:

Боб Фенстър. Безкрайността на човешката простотия

Американска. Първо издание

Коректор: Марийка Тодорова

Технически редактор: Ангел Йорданов

Предпечатна подготовка: Десислава Севданова

Художествен дизайн на корицата: LJUPENdesign® Ltd.

ИК „Кръгзор“, София, 2004

ISBN: 954-771-084-2

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.